

A PERFECT MATCH

sport en
ontwikkelingssamenwerking
sport and
development cooperation

Stedenband Haarlem-Mutare City Link

A perfect match

Het verblijf van Faith, Brian, Joseph en Rutendo in Haarlem is mede mogelijk gemaakt door:

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG International)

Stichting Sportsupport Kennemerland

Stichting Radius

Nova College – afdeling Sport en Bewegen (CIOS)

TYBB, The Yellow Black Boys

Rood en Wit cricket club

KAV Holland atletiekvereniging

KTC basketbalvereniging

Aurora korfbalclub

Vrijwilligers van de Stedenband Haarlem-Mutare

Hartelijk bedankt, ook namens de vier Mutarezen.

Deze uitgave kwam mede tot stand dankzij ondersteuning van ICCO,
Interkerkelijke organisatie voor ontwikkelingssamenwerking.

© Stichting Stedenband Haarlem-Mutare, oktober 2004.

A perfect match

The stay of the sport leaders Faith, Brian, Joseph and Rutendo in Haarlem was made possible by:
International Cooperation Agency of the Association of Netherlands Municipalities (VNG International)
Sportsupport Foundation of Kennemerland
Radius Foundation
Nova College—department of Sport and Physical Education (CIOS)
TYBB, The Yellow Black Boys
Red and White Cricket Club
KAV Holland Athletics Club
KTC Basketball Club
Aurora Korfbal Club
Haarlem-Mutare City Link Volunteers

Also on behalf of the four sport leaders, the city link would like to thank you all for your contribution.

de opstelling/ the line-up

Uitgave/ Publishing

Redactie/ Editing

Eindredactie & coördinatie/ Final editing & coordination

Tekstbijdragen (workshops)/ Contributors (workshops)

Tekstbijdragen (interviews)/ Contributors (interviews)

Vormgeving & opmaak/ Design & lay-out

Vertaling/ Translation

Fotografie/ Photography

Druk/ Printing

Stichting Stedenband Haarlem-Mutare

Monique Janssens, Olga Plokhooij

Monique Janssens

Abbey Mense, Bregje Paulussen, Monique Selten

Miriam Creighton, Abbey Mense, Cees Versteeg

Richard Lagerweij

Mary Jo Roepke

© Stichting Stedenband Haarlem-Mutare

© Haarlem-Mutare City Link Foundation

Efficiënta, Krimpen aan den IJssel

This publication has been made possible with support from ICCO,
Interchurch Organization for Development Cooperation.

© Haarlem-Mutare City Link Foundation, October 2004.

Het startschot

voorwoord

De vier sport leaders, van links naar rechts/The four sport leaders, from left to right: Rutendo, Faith, Brian and Joseph.

Binnen de stedenband Haarlem - Mutare is het zogenaamde Sportproject het onderdeel dat een duidelijk gezicht geeft aan onze stedenrelatie. Het richt zich op de bevolkingsgroep met het minste perspectief. Het richt zich met name op de jeugd en dus op de toekomst. Het project wordt ingebed in de Mutarese samenleving om straks zelfstandig door Mutarezen te worden voortgezet.

Ik ben dan ook trots op de resultaten tot nu toe. Jongeren die deelnemen aan het sportproject krijgen perspectief op een baan omdat ze verantwoordelijkheid dragen voor de organisatie van sportactiviteiten en het geven van voorlichting. Deze jonge sport leaders bereiken met hun buurtsport wekelijks zo'n 500 jongeren in Mutare.

De kracht van het project is dat jongeren met jongeren werken. Zij spreken dezelfde taal. Er wordt binnen het project op die manier ook een wezenlijke bijdrage geleverd aan de voorlichting over HIV en Aids. De jeugdleiders zijn een voorbeeld voor anderen.

Maar wat minstens zo belangrijk is: sport is gewoon leuk en goed voor iedereen.

En nu, na de conferentie Leren van Mutarezen, ben ik ervan overtuigd dat dergelijke projecten de basis zijn voor een duurzame ontwikkeling. De bijeenkomst gaf ons uit eerste hand informatie over belangrijke onderdelen van hun aanpak en scheen een verfrissend licht op activiteiten in Haarlem. Daar kunnen we van leren.

Juist daarom zal ik me ook in toekomst sterk inzetten voor het project!

Pieter H.M. Barnhoorn
Wethouder van Sport
Gemeente Haarlem

The starting shot

foreword

Within the Haarlem-Mutare city link, the sport project is a clear representation of the relationship between our two cities. It is focused on the portion of the population with the least perspective. It is focused on the youth, and therefore on the future. The project has been embedded in the community in Mutare in such a way that it will later be entirely run independently.

I am proud of the results achieved so far. Young people participating in the programme have a better chance at employment, since they have experience in being responsible for the organisation of activities and educational programmes. These young sport leaders reach approximately five hundred youth every week in Mutare.

The project's power lies in the fact that young people work with other young people. They speak the same language. Within the context of the project, a real contribution is made to HIV/Aids education. The youth leaders are an example for others to follow.

However, equally important is that sport is simply fun and good for everyone.

Now, after the conference on Sport and Development Cooperation, I am convinced that projects like this one are a basis for sustainable development. The meeting provided us with first-hand information about their methods, and cast sport activities in Haarlem in a new and refreshing light. There is something to learn from that.

Precisely for this reason, I will strongly support the project in the future!

Pieter H.M. Barnhoorn
Member of the municipal executive responsible for Sport
City of Haarlem

Basketball in Mutare.

inhoud

Het startschot voorwoord	4
De statistieken feiten over het sportproject	8
De warming-up over de Stedenband Haarlem-Mutare	12
Het team interview met Aad van der Meer	16
De aftrap over sport en ontwikkelingssamenwerking	18
De rebound interview met Mirjam Boxhoorn	22
De eerste ronde over de sportstructuur in Mutare	24
De sparring partners interview met Teun de Mon en Yvonne Wolff	30
De tweede ronde over de ervaringen in Nederland	32
De finales kennisuitwisseling tussen Haarlem en Mutare	34
Het wereld-record interview met Elco van der Geest	42
De demarrage interview met Faith, Brian, Joseph en Rutendo	52
De finish conclusie van de conferentie	54
Het volgende toernooi over de toekomst van het sportproject	56
De official interview met Norman Nyaude	58
Het trainingskamp de vier Mutarezen over hun stage	60
De topscorer interview met Cees Versteeg	68
De spelregels voorbeelden van bewegingsspelletjes	70

Contents

The starting shot	5
foreword	
Statistics	9
facts about the sport project	
The warm-up	13
about the Haarlem-Mutare city link	
The team	17
interview with Aad van der Meer	
The kickoff	19
sport and development cooperation	
The rebound	23
interview with Mirjam Boxhoorn	
Round one	25
the structure of sport in Mutare	
The sparring partners	31
interview with Teun de Mon and Yvonne Wolff	
Round two	33
experiences in the Netherlands	
The finals	35
knowledge exchange between Haarlem and Mutare	
The world record	43
interview with Elco van der Geest	
The acceleration	53
interview with Faith, Brian, Joseph and Rutendo	
The finish	55
conclusion of the conference	
The next tournament	57
the future of the sport project	
The official	59
interview with Norman Nyaude	
The training camp	61
the four Mutarese reporting on their visit	
The top scorer	69
interview with Cees Versteeg	
Rules of play	71
examples of movement games	

De statistieken

feiten over het sportproject

1999

Ondertekening van het Haarlem-Mutare Charter (samenwerkingsovereenkomst tussen beide gemeentes).

2000

Start van het Haarlem-Mutare sportproject.

De eerste drie sportvrijwilligers uit Nederland zijn vanaf januari voor zes maanden in Mutare actief.

2001

Op 30 mei wordt Challenge Day gehouden: 4936 Haarlemmers en 40.000 Mutarezen zijn tegelijkertijd aan het sporten.

Cees Versteeg begint als sportontwikkelaar in Mutare, uitgezonden door ICCO.

2002

De stedenbandrelatie tussen Mutare en Haarlem bestaat 10 jaar.

De werkgroep Sport wordt in Haarlem opgericht om uit Mutare teruggekeerde vrijwilligers op te vangen.

2003

Atleten uit Mutare nemen voor de eerste keer deel aan de Trosloop (halve marathon in Haarlem).

2004

Vier sport leaders uit Mutare komen voor een stage van twee maanden naar Haarlem.

Point Chaza wint als eerste atleet uit Mutare de Trosloop.

4 wijken (townships) in Mutare herbergen sportbuurtwerk activiteiten: Sakubva, Dangamvura, Chikanga en Hobhouse.

500 kinderen nemen wekelijks via de wijk sport deel aan de activiteiten.

24 sport leaders hebben sinds 2000 het hele opleidingsprogramma van het sportproject doorlopen.

4 sport leaders zijn vrouw.

50 jongeren hebben één of meerdere modules gehaald van het sport leaders programma.

18 sport leaders zijn in opleiding.

2 sport leaders in opleiding zijn vrouw.

15 sport leaders zijn getraind om Kicking Aids Out activiteiten te organiseren.

65 sportteams nemen deel aan het jaarlijkse Multi Sport Festival.

25 vrouwen c.q. meisjesteams zijn present bij het Women in Sport Festival.

40 pre schools doen mee aan het jaarlijkse Pre School Festival.

24 Nederlandse sportvrijwilligers met een CIOS of ALO opleiding zijn tussen 2000 en 2005 in Mutare geweest.

1 Nederlandse sportontwikkelaar is voor een periode van drie jaar in Mutare werkzaam geweest (december 2001 – december 2004).

1 universitair onderzoek is er naar het sportproject verricht: "Tussen twee werelden, een evaluatie van het sportontwikkelpingproject in Mutare, Zimbabwe" (Judith van Leeuwen, Faculteit der Gezondheidswetenschappen, Universiteit Maastricht).

300 studenten van de pedagogische academie en lerarenopleiding in Mutare zijn geschoold in lichamelijke opvoeding.

15 sprinters en 22 langeafstandslopers trainen bij de Mutare Haarlem Athletics Club.

8 atleten uit Mutare kwamen in 2004 voor de jaarlijkse Trosloop naar Haarlem, in 2003 waren dat er 6.

Statistics

facts about the Sport Project

1999

Signing of the Haarlem-Mutare Charter (a cooperative agreement between the two cities).

2000

Start of the Haarlem-Mutare sport project.

The first 3 sport volunteers from the Netherlands begin their six-month stay in Mutare in January.

2001

Challenge Day is held on May the 30th: 4936 residents in Haarlem and 40,000 in Mutare are practicing sport at the same time.

Cees Versteeg starts as a sport development worker in Mutare, dispatched by ICCO.

2002

The city link relationship celebrates its 10th anniversary.

In Haarlem the Sport workgroup is established, aimed at receiving the volunteers who return from Mutare.

2003

Athletes from Mutare participate in the Trostrun (a half-marathon in Haarlem) for the first time.

2004

Four sport leaders from Mutare travel to Haarlem for a two month internship.

Point Chaza is the first athlete from Mutare to win the Trostrun.

4 townships in Mutare host community sport activities: Sakubva, Dangamvura, Chikanga and Hobhouse.

500 children per week participate in community sport activities.

24 sport leaders have been fully trained by the sport project since 2000.

4 sport leaders are female.

50 young people have completed one or more of the modules of the sport leaders programme.

18 sport leaders are in training.

2 of them are women.

15 sport leaders have been trained to organize “Kicking Aids Out” activities.

65 sport teams participate in the annual Multi-Sport Festival.

25 teams for women and girls are present at the Women in Sport Festival.

40 pre-schools participate in the annual Pre-School festival.

24 Dutch sport volunteers with a CIOS or ALO education have been in Mutare between 2000 and 2005.

1 Dutch sport development worker has been working in Mutare for a period of three years (December 2001-December 2004).

1 university study is based on the sport project, with the title of: “Between Two Worlds: An evaluation of the sport development project in Mutare, Zimbabwe” (Judith van Leeuwen, Department of Health Sciences, University of Maastricht).

300 students from teachers colleges in Mutare are trained in physical education.

15 sprinters and 22 long-distance runners are trained by the Mutare-Haarlem Athletics Club.

8 athletes from Mutare came to the annual Trosloop in Haarlem in 2004; in 2003 there were 6.

Belangrijkste werkgebieden van het Haarlem-Mutare sportproject:

Opleiding van sport leaders: een jaarprogramma van tien modules waarbij zowel de theorie als de praktijk aan bod komt, onder meer coaching, sportbuurtwerk, evenementenorganisatie en bestuur.

Sportbuurtwerk: in vier wijken (townships), waarmee wekelijks zo'n vijfhonderd kinderen bereikt worden.

Schoolsport: cursussen, competities en toernooien die binnen de scholen georganiseerd worden door de sport leaders; hier introduceren zij ook minder bekende sporten als handbal en atletiek.

Lerarenopleidingen: scholing van studenten aan Marymount Teachers Collega (voor basisscholen) en Mutare Teachers College (voor middelbaar onderwijs) die het keuzevak Physical Education & Sport (lichamelijke opvoeding) volgen, met de nadruk op de praktijk van het sportonderwijs.

Kicking Aids Out activiteiten: sport en spel activiteiten die gebruikt worden om meer bewustwording en kennis over HIV/Aids te creëren; inmiddels opgenomen in het YES (Youth Education through Sport) programma van de Sport and Recreation Commission, dat in de hele provincie Manicaland uitgevoerd wordt.

Evenementen: het jaarlijkse Multi Sport Festival (in 2004 met acht verschillende sporten in Sakubva), het Women in Sport Festival (met 25 deelnemende vrouwen c.q. meisjesteams in 2004) en het Pre School Festival (waar zo'n veertig pre schools, een soort kleuterscholen, aan meedoen).

Mutare-Haarlem Athletics Club: atletiekclub opgericht in 2002, waar vijftien sprinters en 22 langeafstandslopers trainen; atleten van MHAC nemen deel aan de Trosloop, een jaarlijkse halve marathon wedstrijd in Haarlem.

Workshops: meerdaagse workshops voor de sport leaders, waarin één bepaalde sport of een thema binnen het sportmanagement centraal staan; daarnaast vindt elk half jaar een meerdaagse teambuilding activiteit buiten Mutare plaats.

Uitstroom en doorstroom van sport leaders:

- 2 sport leaders zijn op Marymount Teachers College de opleiding voor onderwijzer begonnen.
- 2 sport leaders zijn als sportvrijwilliger uitgezonden geweest naar Zambia en Zuid-Afrika.
- 3 sport leaders zijn voor een half jaar uitgezonden naar Murambinda (200 km ten zuiden van Mutare) om het sportbuurtwerk en een Kicking Aids Out programma op

te zetten.

- 4 sport leaders geven les aan straatkinderen en aan jongens van het Probation House (jongensinternaat).
- 18 sport leaders krijgen een financiële vergoeding voor hun werkzaamheden in het sportbuurtwerk en in sportclubs.
- 8 sport leaders zijn daarnaast als *peer educators* (voorlichting over HIV/Aids aan leeftijdgenoten) werkzaam in het Teen HIV/Aids Prevention programma.
- 7 sport leaders zijn een jaar getraind voor LeARN (Leadership Regional Network Southern Africa).
- 1 sport leader heeft een baan gekregen bij de gemeente Mutare.
- 3 sport leaders zijn handbalcoaches op nationaal niveau geworden.
- 1 sport leader is werkzaam in het sportonderwijs in Mozambique en krijgt daarvoor een toelage van de scholen.
- 2 sport leaders zijn voormalige straatjongens en leven dankzij het programma niet meer op straat.
- 3 sport leaders zijn vanwege een vervolgstudie uit het programma gestapt.
- 9 sport leaders zijn met een uitwisselingsprogramma in Nederland geweest.
- 14 atleten van de MHAC zijn in Nederland geweest.
- 1 sport leader is overleden aan de gevolgen van Aids.

Stakeholders (belanghebbenden) in het Haarlem-Mutare sportproject:

In Mutare:

De gemeente Mutare

De Sport and Recreation Commission (SRC)

Het ministerie van Onderwijs in Zimbabwe

De Mutare-Haarlem Sport leaders (MHS)

De Stedenband Haarlem-Mutare

Mutare Local Action 21 organisatie

In Haarlem:

De gemeente Haarlem

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

VNG International

ICCO, Interkerkelijke organisatie voor ontwikkelings-samenwerking

Stichting Sportsupport Kennemerland

CIOS Haarlem (academie voor lichamelijke opvoeding)

De Stedenband Haarlem-Mutare

De werkgroep Sport

The most important activities of the Haarlem-Mutare sport project:

The training of sport leaders: a year-long programme consisting of ten modules; both theoretical and practical matters are discussed, including coaching, community sport, event planning and management.

Community sport: approximately five hundred children in four townships are reached every week.

Sport at school: lessons, competitions and tournaments are organized in the school context by sport leaders; here they also introduce less-known sports, such as handball and track and field events.

Teacher training: formation of students at Marymount Teachers College (for primary school teachers) and Mutare Teachers College (for secondary school teachers) who have chosen to follow a course in Physical Education and Sport, with emphasis on practical sport education.

Kicking Aids Out activities: sport and game activities are used to raise awareness and knowledge of HIV/Aids; these activities have been adopted by the YES (Youth Education and Sport) programme of the Sport and Recreation Commission and are currently being carried out in all of Manicaland province.

Events: the annual Multi-Sport Festival (held in Sakubva in 2004 and featuring 8 different sports), the Women In Sport Festival (with 25 participating women's and girls' teams in 2004), and the Pre-school Festival (around 40 pre-schools participating).

The Mutare-Haarlem Athletics Club: an athletics club founded in 2002, where 15 sprinters and 22 long-distance runners train; MHAC athletes participate in the Trosloop, an annual half-marathon in Haarlem.

Workshops: workshops of several days for the sport leaders; a particular sport or a sport-management theme is central to the workshop; every six months a team-building activity lasting several days is also held outside Mutare.

The sport leaders moving further:

- 2 sport leaders have begun a study at Marymount Teachers College and will become teacher.
- 2 sport leaders have been sent as sport volunteers to Zambia and South Africa.
- 3 sport leaders have been sent for six months to Murambinda (200 kilometers to the south of Mutare), with the goal of setting up community sport and a Kicking Aids Out programme there.
- 4 sport leaders currently teach and work with street children and with boys at the Probation House.

18 sport leaders receive financial compensation for their work in community sport and sport clubs.

8 sport leaders work as peer educators in the Teen HIV/Aids Prevention programme.

7 sport leaders have followed a one-year training programme for LeARN (Leadership Regional Network Southern Africa).

1 sport leader has found a job at the City of Mutare.

3 sport leaders have become handball coaches on the national level.

1 sport leader is working in sport education in Mozambique and receives an allowance from the schools.

2 sport leaders are former street children and thanks to the programme, they no longer live on the streets.

3 sport leaders have left the programme to pursue further education.

9 sport leaders have come to the Netherlands as part of an exchange programme.

14 MHAC athletes have come to the Netherlands.

1 sport leader has died from complications related to Aids.

Stakeholders in the Haarlem-Mutare sport project:

In Mutare:

The City of Mutare

The Sport and Recreation Commission (SRC)

The Ministry of Education in Zimbabwe

The Mutare-Haarlem Sport leaders (MHS)

The Haarlem-Mutare City Link Foundation

Mutare Local Action 21 Organization

In Haarlem:

The City of Haarlem

The ministry of Health, Welfare and Sports

VNG International

ICCO, Interchurch organization for development cooperation

Sportsupport Foundation of Kennemerland

CIOS Haarlem (academy for psychical education)

The Haarlem-Mutare City Link Foundation

The Sport workgroup

De warming-up

over de Stedenband Haarlem-Mutare

Dik Bol is coördinator van de Stedenband Haarlem-Mutare.

Sinds 1991 heeft Haarlem een stedenband met de stad Mutare in het land Zimbabwe. De stedenband is in Haarlem georganiseerd in een stichting, met een bestuur, een kleine staf en een grote groep vrijwilligers. Deze stichting opereert (politiek) onafhankelijk van de gemeente, al wordt de stedenband wel (mede) door de gemeente Haarlem gefinancierd. Een van de activiteiten van de stedenband is het Haarlem-Mutare sportproject.

De partner van de stedenband in Mutare is het LA 21 comité. Dit is een non-gouvernementele organisatie die als paraplu voor kleinere organisaties fungeert. LA 21 staat voor Lokale Actie 21 en is een model voor duurzame ontwikkeling in de 21e eeuw, zoals overeengekomen door de wereldleiders op de VN-top in Rio de Janeiro (1992). De gemeentebesturen van Haarlem en Mutare hebben in 2001 een duurzaamheidsverdrag afgesloten voor de komende tien jaar, een samenwerkingsverband tussen Haarlem en Mutare voor duurzame ontwikkeling. LA 21 is het forum in Mutare voor de concrete uitvoering van dit verdrag. In het LA 21 comité zitten een groot aantal maatschappelijke organisaties uit Mutare. Daarnaast nemen ambtenaren aan het overleg deel, zonder overigens politieke invloed uit te oefenen.

Vooraf *grassroot* organisaties, kleinschalige lokale buurt- en themagroepen, werken via LA21 met de stedenband samen. Ieder jaar vindt er voor alle partners een conferentie plaats, om de synergie tussen de verschillende organisaties te bevorderen en om informatie uit te wisselen. Uitgaan van de eigen kracht is het devies bij de samenwerking met die lokale organisaties.

In Haarlem is de stedenband in werkgroepen georganiseerd, die zich toeleggen op verschillende thema's. Die thema's zijn: Gezondheidszorg & Welzijn, Sport, Huisvesting, Wijken Leggen de Link, Onderwijs, Duurzaamheid en Redactie (van zowel de website als de stedenbandkrant).

“Juist nu moet vriendschap zich bewijzen”, is het motto van

de stedenband. De situatie in Mutare is weinig rooskleurig: de droogte, de landhervormingen, de dreigende hongersnood, de politieke situatie, de economische crisis en de HIV/Aids epidemie eisen allen hun tol. Elke week zijn er tweeduizend HIV/Aids doden te betreuren. Haarlemmers moeten juist nu, in deze moeilijke tijden, hun vrienden in Mutare blijven steunen, zodat zij ook zoveel mogelijk in vrijheid kunnen leven. De stedenband relatie is immers gebaseerd op vriendschap. Die vriendschap helpt mensen om problemen het hoofd te bieden.

De activiteiten en projecten van de stedenband zijn zeer divers. Op educatief gebied zijn er in Haarlem drie onderwijsprojecten. “Een reis naar Mutare” is een onderwijsprogramma voor alle groepen van de basisschool. “Zimsurf” is een educatief ICT programma voor het middelbaar onderwijs. “ZimQuest” tenslotte is een internetwedstrijd tussen middelbare scholen in Haarlem en Mutare.

Met het project “Wijken leggen de link” maakt de stedenband een koppeling tussen ontwikkelingssamenwerking en wijkorganisaties, daar en hier. Het project richt zich met name op samenwerking tussen wijkraden op *grassroot* niveau. De werkgroep Gezondheidszorg en Welzijn ondersteunt programma's op het gebied van HIV/Aids voorlichting, thuiszorg en straatkinderen in Mutare. De werkgroep Huisvesting begeleidt verschillende projecten. Zo kunnen mensen met een laag inkomen via de

Stedenband sinds 1991

Thema's: huisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, wijken leggen de link, duurzaamheid, sport

Partner in Mutare is het LA 21 comité

Uitgaan van de eigen kracht

Sport als instrument om het bewustzijn te vergroten

The warm-up

about the Haarlem-Mutare city link

Dik Bol is the coordinator of the Haarlem-Mutare city link. Haarlem and Mutare have been linked since 1991. In Haarlem the link is organized as a foundation, with a board of directors, a small staff and a large group of volunteers. This foundation is (politically) independent from the city of Haarlem, though it is partially supported with municipal funds. One of the activities of the city link is the Haarlem-Mutare sport project

The LA 21 Committee is the partner in Mutare of the city link. LA 21 is a non-governmental organization that serves as an umbrella organization for smaller organizations. LA 21 stands for Local Action 21 and serves as a model for sustainable development in the 21st century, as designated by the UN and world leaders in Rio de Janeiro in 1992. The municipal governments of Haarlem and Mutare signed a sustainability contract for the next ten years in 2001, in support of sustainable development. LA 21 is the forum in Mutare for the carrying out of this agreement. Both social organizations from Mutare and civil servants are involved in LA 21, though the latter do not exercise political pressure on the cooperative arrangement.

Grassroots organizations cooperate with the city link through LA 21. Every year a conference is held as a forum in which the different organizations can combine efforts and exchange information. Departing from one's own power is the motto for the cooperation with small grassroots organizations.

In Haarlem the link is divided into various workgroups, each with its own theme: Health and Welfare, Sport, Housing, "Linking Neighbourhoods", Education, Durability and Editorial activities (of the website and the city link newspaper).

"Now is the time to demonstrate friendship" is the motto. The situation in Mutare is far from ideal: drought, land reforms, the threat of famine, the political situation, an

Back to basic activities in Haarlem/ Back to basic activiteiten

City link since 1991

Themes: housing, health and welfare, education, "linking neighbourhoods", sustainability, sport

Partner in Mutare is the LA 21 committee

Departing from one's own power

Sport as a means to raise awareness

stedenband een perceel grond kopen, om daarop zelf een huis te bouwen. Een bouw bureau en de diensten die dat bureau verleent moeten in de nieuwbouwwijk Hobhouse de ontwikkeling van de gemeenschap stimuleren.

Netball is vooral bij vrouwen heel populair
Netball is especially popular with women

Binnen de stedenband vinden vele sportactiviteiten en -projecten plaats.

Het Haarlem-Mutare sportproject leidt werkloze jongeren in Mutare op tot sportbuurtwerker. Nederlandse leerlingen van CIOS en ALO (beroepsopleidingen tot sportinstructeur en -manager) gaan naar Mutare voor een stage als sportvrijwilliger bij dit sportproject. De organisatie MHS (Mutare-Haarlem Sport leaders) moet de duurzaamheid van het programma garanderen. De Nederlandse stagekrachten werken na terugkeer uit Mutare als sportvrijwilliger bij activiteiten van de stedenband in Haarlem. Het *back to basic* programma leert Nederlandse kinderen op de Afrikaanse manier te sporten, dat wil zeggen met niets meer dan de eigen fantasie en een eenvoudige uitrusting, zoals ballen gemaakt van plastic zakjes.

Regelmatig zijn er sportuitwisselingen tussen Haarlem en Mutare. In 2003 en 2004 liepen atleten uit Mutare mee in de Haarlemse Trosloop, een halve marathon. De Haarlemse judoka Elco van der Geest is sinds eind 2003 ambassadeur van de stedenband. Duizenden Haarlemmers en Mutarezen deden eerder mee aan Challenge Day, een "wedstrijd" tussen de beide steden, waarbij zoveel mogelijk mensen op hetzelfde tijdstip moesten sporten. Sport was daarbij hét instrument om het bewustzijn te vergroten.

Zimbabwe:

ligt in zuidelijk Afrika
9x zo groot als Nederland
12,5 miljoen inwoners
onafhankelijk sinds 1980

Mutare:

ligt in het oostelijk hoogland, aan de grens met Mozambique
5x zo groot als Haarlem
circa 250.000 inwoners
hoofdstad van de provincie Manicaland
cruciaal handelscentrum

Kijk voor meer informatie op de website van de Stedenband Haarlem-Mutare:
www.haarlem-mutare.nl (in het Nederlands, Engels en Engelse text-only versie)

Sportactiviteiten van de Stedenband:

- ~ Haarlem-Mutare sportproject (opleiding tot sportbuurtwerker)
- ~ Stage in Mutare van Nederlandse CIOS en ALO leerlingen
- ~ Challenge Day
- ~ *Back to basic* programma in Haarlem
- ~ Deelname van sporters uit Mutare aan Haarlemse sportwedstrijden

economic crisis and the threat of HIV/Aids all take their toll. Two thousand people die of Aids every week. Especially in these difficult times the residents of Haarlem must show their support to their friends in Mutare. The city link is based on friendship, which helps everyone to face even the most difficult problems with courage and persistence.

The city link is responsible for a diverse collection of activities and projects. Under the heading of education, three projects have been established in Haarlem. "A Trip to Mutare" is an educational project for primary school students. "Zimsurf" is an educational ICT project for secondary school students. "Zimquest" is a contest held on the Internet between students in Haarlem and Mutare. The "Linking Neighbourhoods" project unites neighbourhoods in both cities under the banner of development cooperation. It concentrates on fostering cooperation on a grassroot level. The Health and Welfare workgroup focuses on HIV/Aids education and awareness, homebased care and the problem of street children in Mutare. The Housing workgroup puts various projects into action, among them an arrangement whereby low-income residents in Mutare can buy land and build a house with help from the city link. A building bureau offers services in the Hobhouse district that encourage community development.

In addition to these projects, many sport activities are organized by the city link.

The Haarlem-Mutare sport project trains unemployed young people to become sport leaders in Mutare. Dutch students from the sport instructor's and sport management academies have the opportunity to complete an internship with the community sport project in Mutare. The MHS organization (Mutare-Haarlem Sport leaders) guarantees the continuation and durability of the sport project. After completing their internship, the Dutch students work as sport volunteers for activities organized by the city link in Haarlem. The "back to basic" program teaches Dutch children how to play sports in the African way, relying on the power of imagination and a bit of simple equipment (a ball made out of plastic bags, for instance).

Regular exchanges take place between the two cities. In 2003 and 2004, athletes from Mutare participated in the Haarlem Trostrun, an annual half-marathon event. The Dutch world class judoka Elco van der Geest has served as ambassador for the city link since the end of 2003. Thousands of residents of both cities participated in the Challenge Day, a "competition" between the two cities where as many athletes as possible from both cities had a simultaneous workout. In this case sport was used as the means to raise awareness.

Zimbabwe:

located in southern Africa
nine times as large as the Netherlands
12.5 million inhabitants
independent from the UK since 1980

Mutare:

located in the eastern highlands near the border with Mozambique
five times as large as Haarlem
around 250,000 inhabitants
capital of Manicaland province
important commercial centre

To learn more, visit the website of the city link:
www.haarlem-mutare.nl (in Dutch, English and English text-only versions)

Sport activities of the city link:

- ~ Haarlem-Mutare sport project (training community sport leaders)
- ~ Internships in Mutare for Dutch students from sports academies
- ~ Challenge Day
- ~ "Back to basic" program in Haarlem
- ~ Participation by athletes from Mutare in sport events in Haarlem

Het team

Aad van der Meer,
program officer Zimbabwe bij ICCO

Een wereld zonder armoede en onrecht, dat is het streven van ICCO, de interkerkelijke organisatie voor ontwikkelingssamenwerking. De organisatie hecht veel waarde aan de opbouw van stabiele samenlevingen, zodat de situatie van mensen in het land structureel verbeterd kan worden. Om dat doel te bereiken werkt ICCO vanuit drie hoofdthema's, namelijk toegang tot basisvoorzieningen, duurzame en rechtvaardige economische ontwikkeling en democratisering en vredesopbouw.

In Zimbabwe ligt het accent op dat laatste en op kleinere schaal op basisvoorzieningen. De huidige situatie in het land maakt het werk van de organisatie er echter niet makkelijker op.

ICCO ondersteunt verschillende sportprojecten waaronder het sportproject van de stedenband in Mutare. Sport kan de levensomstandigheden van mensen op verschillende manieren verbeteren. Het zorgt op de eerste plaats voor een plezierige tijdsbesteding, maar ook voor een goede

voor verzoening tussen mensen. Als je in hetzelfde volleybalteam staat leer je elkaar kennen en heb je weer een gezamenlijk doel." ICCO ziet sport voornamelijk in dit bredere perspectief en ondersteunt sportprojecten met duidelijke maatschappelijke ontwikkelingsdoelen, die vaak zijn ingebed in grotere programma's voor ontwikkelings-samenwerking. Het sportproject in Mutare is als zelfstandig stedenband project uniek.

Naast de eis dat een project een duidelijke maatschappelijke functie heeft, is het voor ICCO belangrijk dat sportprojecten toegankelijk zijn voor iedereen, ongeacht etnische, religieuze of politieke achtergrond. Daarnaast dient de nadruk te liggen op de breedtesport, waarbinnen uiteraard wel ruimte is voor het doorstromen van talenten. Een succesformule voor sportprojecten is moeilijk te geven. Toch zijn er wel wat punten te noemen die kunnen bijdragen aan het succes en het duurzaam maken van een project. De organisatie staat of valt met de leidinggevende en organisatorische capaciteiten van de medewerkers.

De sport leaders zullen hier dus goed op moeten worden getraind en wellicht geselecteerd. Belangrijk is ook dat de Nederlandse staf kennis overdraagt over hoe je de gemeenschap motiveert en programma's opzet. Professionalisering is hier van het grootste belang. Daarnaast is het belangrijk om een goede balans te vinden tussen de bestaande expertise en de nieuw aangereikte kennis. Hier geldt boven alles: laat mensen sporten en het ze ervaren. "Ik herinner me een mooi verhaal uit Mutare over een les in het starten op de 100 meter sprint. De leerlingen kregen een eindeloze theoretische verhandeling over hoe je moest starten vanuit startblokken, ze mochten zelfs in de startblokken staan. Maar aan het eind van de les had niemand ook maar één start gemaakt. Dat is dus een mooi voorbeeld van hoe het niet moet..."

"Persoonlijk vind ik sport een basisvoorziening."

lichamelijke ontwikkeling en gezondheid. Daarnaast krijgen sociale contacten en een positieve levensinstelling met name door sport een kans. Aad van der Meer, program officer Zimbabwe bij ICCO: "Persoonlijk vind ik sport een basisvoorziening. Niet in de allerengste zin uiteraard, je gaat niet dood als het er niet is. Maar mensen missen in dat geval wel iets essentieels in hun leven."

Sport biedt ook vaak een ingang voor bewustwordingsprogramma's en is een goede manier om mensen met elkaar in gesprek te krijgen. "In Zimbabwe heersen zoveel tegenstellingen. Sport kan hier bruggen slaan en zorgen

The team

Aad van der Meer,
program officer for Zimbabwe at ICCO

A world without poverty and injustice is what ICCO, interchurch organization for development cooperation, strives for. The organization particularly values the building of stable communities, so that the situation of people in developing countries can be structurally improved. In order to reach that goal, ICCO works on the basis of three main themes, those being access to basic facilities, sustainable and responsible economic development and democratisation and peacekeeping. In Zimbabwe, the latter is emphasized, along with access to basic facilities to a lesser extent. The current situation in this country makes the work of ICCO rather difficult.

ICCO supports various sport projects, including the city link's Haarlem-Mutare sport project. Sport can improve living conditions in various ways. First, it provides enjoyment, along with health and good physical development. Second, sport gives people the opportunity to establish social contacts and a positive attitude toward life. Aad van der Meer, program officer for Zimbabwe at ICCO: "Personally, I regard sport as a basic necessity. Certainly, human life does not end in the absence of sport, but in such a case people's lives are missing something very essential." Sport also can be used as a basis for awareness-programmes, and is an excellent way to initiate discussions between people. "There are a lot of contrasts and differences of opinion in Zimbabwe. Sport is a way to build bridges and bring people back together. If you and another play together on the same volleyball team, the two of you learn to get to know each other and share a goal." ICCO views sport in this way and supports sport projects with broad, social-development goals that are often part of an other, larger development programme. The city link project in Mutare is not embedded in other programmes, and therefore unique. To qualify for support, a project must have not only a social goal, but also be accessible for everyone, regardless of ethnic, religious or political background. In addition, emphasis within the programme must also be placed on recreational sport, with possibilities for advancement for talented athletes.

A success-formula for sport projects is difficult to create. Nevertheless, there are a number of aspects which can clearly contribute to the success and durability of a project. Leadership and organizational qualities of workers are absolutely crucial for the survival of a project. The sport leaders will have to be selected and trained on the basis of these points. Equally important is that the Dutch staff share their expertise on how to create programmes and motivate the community. Becoming more professional is crucial in the sport project.

Moreover, it is important to find the right balance between existing expertise and newly-gathered information. More than anything else: let people participate in and experience sport itself. "I recall a good story from Mutare about a training session on starting the 100 meter sprint. The participants received a lengthy, rather theoretical explanation over how the race must begin from the starting blocks, and they were also required to stand at the blocks

"Personally, I regard sport as a basic necessity."

themselves. But at the end of the session, not a single person had actually started out from the blocks. That is a good example of how it shouldn't be done..."

De aftrap

over sport en ontwikkelingssamenwerking

Jan Rijpstra is lid van de Tweede Kamer voor de VVD. Hij is namens zijn partij woordvoerder cultuur, sport en Antilliaanse Zaken. Naast zijn kamerlidmaatschap vervult hij onder meer de functie van voorzitter van de honk- en softbalbond KNBSB en voorzitter van het Platform voor Sport en Ontwikkelingssamenwerking. Tot vorig jaar was hij vice-voorzitter van NebasNSG (Nederlandse Bond Aangepaste Sporten, sportbond voor mensen met een handicap). Hij doet momenteel promotie- onderzoek naar de rol van het parlement in relatie tot de ontwikkeling van het sportbeleid. Als dagvoorzitter gaf hij tijdens de conferentie een inleiding over Sport en Ontwikkelingssamenwerking.

Bij projecten die de koppeling tussen sport en ontwikkelingsamenwerking maken gaat het niet om eenrichtingsverkeer. Er valt juist ook veel te leren van Afrikanen. De lokale voetbalcompetitie, die een Nederlandse tropenarts in 1999 in Zambia heeft opgezet, kan als voorbeeld dienen van sport als instrument voor ontwikkelingssamenwerking. Deze competitie wordt gehouden tussen het dorp waar de arts gestationeerd is en de omliggende plaatsen. Bij aankomst trof de arts geen faciliteiten aan, terwijl sport ook in Afrika immens populair is.

Een belangrijk doel van de competitie is om voorlichting te geven, gezien het grote percentage inwoners dat met HIV/Aids is besmet. Het sterftecijfer is hoog, mede door de losse seksuele moraal. Om de bewustwording te bevorderen, wordt in de rust van de voetbalwedstrijd een teampresentatie gehouden over gezondheid en seks. Het project is inmiddels geadopteerd door Memisa/Cordaid (Nederlandse organisatie voor ontwikkelingssamenwerking) en loopt nog steeds.

Een zeer belangrijk punt bij dergelijke ontwikkelingsprojecten is dat deze in de toekomst door de bevolking zelf gedragen moeten gaan worden.

Sport wordt steeds meer gezien als een middel om zaken in ontwikkelingssamenwerking voor elkaar te krijgen.

Die visie bestaat wereldwijd, getuige het feit dat de Verenigde Naties 2005 hebben uitgeroepen tot het jaar van

de sport en lichamelijke opvoeding.

De missie voor dat jaar is als volgt geformuleerd:

1. sport moet beter geïntegreerd worden in de ontwikkelingsagenda;
2. sport moet als nuttig middel gebruikt worden binnen ontwikkelings- en vredesprogramma's;
3. initiatieven op sportgebied moeten worden opgenomen in de landenprogramma's van de verschillende VN instellingen;
4. zowel de nationale overheid als de VN instellingen moeten meer aandacht geven aan en middelen ter beschikking stellen voor sport in ontwikkelings- en vredesprogramma's;
5. sport moet zich als communicatiemiddel richten op doelgerichte promotie en op het mobiliseren van de gemeenschap, vooral op nationaal en lokaal niveau;
6. de meest effectieve manier om programma's te verwezenlijken die sport gebruiken voor ontwikkeling en/of vrede, is door het aangaan van *partnerships*.

Een essentieel element hierbij is het laatste genoemde punt, het aangaan van *partnerships* (samenwerkingsverbanden). Samenwerkingsverbanden bevorderen de wederkerigheid door sport in ontwikkelingssamenwerking.

Van beide kanten is er tenslotte wat te winnen.

Sport als instrument voor ontwikkelingssamenwerking
Wederkerigheid, want van beide kanten is er wat te winnen
Niet alleen kennis halen, maar ook brengen
Partnerships (samenwerkingsverbanden) bevorderen dit
Maar: projecten moeten in de toekomst door de bevolking zelf gedragen worden
2005: VN jaar van sport en lichamelijke opvoeding

The kickoff

sport and development cooperation

Jan Rijpstra is a member of the Tweede Kamer (Dutch House of Assembly) from the Dutch liberal party VVD. He serves as the spokesman for his party on issues of culture, sport and the Dutch Antilles. In addition to his work as a professional politician, Mr. Rijpstra is chairman of the baseball and softball association (KNBSB) and chairman of the Sport and Development Cooperation Platform. Until last year he served as vice-chairman of NebasNSG (a Dutch organization supporting sport activities for disabled people). Currently he does promotional research on the role of Parliament in relation to the forming of sport policy. As chairman-of-the-day he introduced the topic of Sport and Development Cooperation.

Cooperating on sport and development requires two-way communication. Much can be learned from Africans.

A local football competition, set up by a doctor from the Netherlands in Zambia in 1999, serves as an example of sport as an instrument of development.

The competition involves a team from the village where the physician works and those from surrounding communities.

When he arrived in the area, he noticed a lack of sport facilities, despite the immense popularity of sport in Africa.

An important aim of the competition is educational, since a large number of residents is infected with HIV/Aids.

The death toll is high, partially due to sexual promiscuity.

To raise awareness, a presentation about sex and health is given during the pause in the middle of the game.

The project has been adopted by Memisa/Cordaid, a Dutch development cooperation organization, and continues to be used to this day.

An extremely important aspect of such projects is that they must eventually be taken over and administered by the local population.

Sport is increasingly seen as a vehicle for development work. The designation by the United Nations of 2005 as the International Year for Sport and Physical Education is evidence of the fact that this vision is shared by many.

The mission for the year is formulated as follows:

1. sport must be more successfully integrated into the development agenda;

2. sport must be given a useful role in development and peacekeeping programs;
3. initiatives in the field of sport must be included in the country programs of various UN institutions;
4. national governments as well as the UN must give more attention to the provision of sport materials for use in development and peacekeeping programs;
5. in the framework of its use as a development tool, sport must focus on mobilizing communities, particularly on the national and local level;
6. the most effective way of realizing sport-development projects is by forming partnerships.

The last element, the formation of partnerships, is crucial.

Partnerships promote reciprocity; both sides win.

Sport as an instrument of development cooperation
Reciprocity: both sides win
Not only gaining knowledge, but also sharing knowledge
Mutual exchange of information through partnerships
But: projects must eventually be run by the local population
2005: UN Year of Sport and Physical Education

Helga van Kampen is programmamedewerker bij de Nationale Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling (NCDO). Na de Academie voor Lichamelijke Opvoeding (ALO) ging zij culturele antropologie studeren. Ze studeerde af op de rol van sport in ontwikkelingsprocessen. Praktijkervaring op dat gebied heeft zij opgedaan in Zuid-Afrika, waar ze tussen 1995 en 1997 coördinator van het SCORE-project was. SCORE is een vrijwilligersproject dat met sportleraren uit diverse landen sportprojecten opzet en lokale mensen opleidt tot sportinstructeur. Vanwege haar ruime kennis en ervaring verzorgde ze op de conferentie de introductie over Sport en Ontwikkelings-samenwerking.

De waarde van sport is voor iedereen duidelijk. Sport is niet alleen een middel, maar ook een doel in zichzelf. Sport is vooral heel leuk, iedereen beleeft er plezier aan.

Er moet meer gebruik worden gemaakt van sport in ontwikkelingssamenwerking, bijvoorbeeld om de bewustwording te vergroten. Sport is een waardevol instrument. De kracht en de meerwaarde van sport zitten in een aantal factoren, om te beginnen in de positieve beeldvorming die sport met zich meebrengt. Daarnaast biedt sport ontwikkelingslanden de mogelijkheid om hun sterkte te demonstreren, op dit gebied kunnen zij immers heel goed meekomen met de rest van de wereld. Sport is tenslotte ook een verbindende factor, als universele taal waarmee vriendschappen gesloten worden. Sport bindt niet alleen mensen in een voetbalteam, maar bijvoorbeeld ook de inwoners van Mutare en Haarlem.

Bovendien kan sport op velerlei gebied en voor verschillende thema's ingezet worden, zoals gezondheid, onderwijs, gehandicapten, traumabehandeling en straatkinderen.

Sport kan tevens een belangrijke bijdrage leveren aan het realiseren van de Millennium ontwikkelingsdoelstellingen die door de Verenigde Naties geformuleerd zijn. In 2005 moet de armoede in vergelijking met het jaar 2000 wereldwijd gehalveerd zijn. Om bij te dragen aan het bereiken van die doelstellingen, heeft de NCDO een

programma in het leven geroepen voor sport en ontwikkelingssamenwerking. Het eerste doel van dat programma is om de communicatie te verbeteren, om kennis uit te wisselen en om de samenwerking tussen sport- en ontwikkelingsorganisaties te stimuleren. De samenwerking tussen de stedenband en ICCO (Nederlandse organisatie voor ontwikkelingssamenwerking) in het Haarlem-Mutare sportproject is van dat laatste een goed voorbeeld. Het tweede doel van het NCDO programma is het versterken van de betrokkenheid van het Nederlandse publiek. Dat kan door bijeenkomsten te organiseren zoals de Challenge Day van de stedenband, een moment waarop zoveel mogelijk inwoners van Haarlem en Mutare tegelijkertijd sporten. NCDO heeft zelf de Extra Impuls Paralympics in het leven geroepen. Dankzij dit programma hebben gehandicapte atleten uit ontwikkelingslanden zich met steun vanuit Nederland gekwalificeerd voor de paralympische spelen in Athene. Daarnaast geeft NCDO het tijdschrift Supporter uit, dat geheel gewijd is aan sport en ontwikkelingssamenwerking.

Binnen het platform sport en ontwikkelingssamenwerking fungeert NCDO als expertisepunt. NCDO onderneemt in dat kader een groot aantal activiteiten: het organiseert cursussen, onderhoudt een database, verstrekt subsidies, verzorgt publicaties en maakt documentaires.

Kijk voor meer informatie op de website van het Platform Sport en Ontwikkelingsamenwerking:
www.sportdevelopment.org

Sport als doel, maar ook als middel

Kracht en meerwaarde van sport: positieve beeldvorming, emancipatie van ontwikkelingslanden, verbindende factor

Sport inzetten voor verschillende gebieden en thema's (voorlichting, gezondheid, onderwijs traumabehandeling, gehandicapten, straatkinderen)

NCDO wil: samenwerking tussen sport- en ontwikkelingsorganisaties stimuleren
betrokkenheid van het Nederlandse publiek versterken

Helga van Kampen is program coordinator at the National Commission for International Cooperation and Sustainable Development (NCDO). After graduating from the Physical Education Academy, she completed a degree in cultural anthropology. Her thesis examined the role of sport in the development process. From 1995 until 1997, she acquired practical experience in South Africa, where she worked as coordinator of the SCORE project. SCORE is a volunteer project that works with sport instructors from various countries to set up sport programs and train local people as instructors. Drawing upon her extensive knowledge and experience, she presented the introduction to the topic of Sport and Development Cooperation at the conference.

Everyone recognizes the value of sport. It is not only a means to an end, but a goal in itself. And everyone knows that sport is a lot of fun.

Sport must be used more in the context of development cooperation; for instance, as a means to increase awareness.

Sport is a valuable instrument. The power and surplus value of sport can be attributed to several factors, such as the positive attitudes sport brings. Sport also provides developing countries with an opportunity to showcase talent, and in that sense, to keep up quite well with the developed world. In addition, sport has a connective element, as a universal language that serves to cement the bonds between people. Sport connects not only the players and supporters of a football team, but also the cities of Haarlem and Mutare.

Moreover, sport can be useful in many areas, such as health, education, handicaps, therapy for traumas, and work with street children.

At the same time, sport can contribute to the realization of the Millennium Goals as formulated by the United Nations. By 2005 the number of those living in poverty worldwide must be halved.

In order to contribute to the Goals, the NCDO formed a program combining sport and development cooperation. The program's first goal is to improve communication, to exchange knowledge and to stimulate cooperation between

sport and development cooperation organizations. The cooperation between the city link and ICCO (a Dutch organization for development cooperation) in the context of the Haarlem-Mutare Sport Project is an example of the stimulation of cooperation between two types of organizations. The second goal of the NCDO program is increased involvement of the Dutch public. This is possible through activities such as the Challenge Day, organized by the city link. At this event, residents of Haarlem and Mutare are encouraged to sport together. NCDO is also responsible for the creation of the Extra Impulse Paralympics. Thanks to the efforts of this program and with support from the Netherlands, physically challenged athletes from developing countries were able to qualify for and participate in the Paralympic Games in Athens. In addition, the NCDO publishes the Supporter magazine, devoted to the topics of sport and development cooperation. NCDO also serves as a source for knowledge and expertise when it comes to matters of sport and development. As such, NCDO organizes courses, maintains an information database, and provides subsidies, along with producing printed material and documentaries.

To learn more visit the Sport and Development Cooperation Platform's website www.sportdevelopment.org

Sport as a goal and a means to an end

The power and versatility of sport: positive attitudes, emancipation, connecting people

Using sport in connection with various themes (education, health, handicaps, treatment of trauma, street-children)

NCDO works for: cooperation between sport and development organizations
increased involvement of the Dutch public

De rebound

Mirjam Boxhoorn,
coördinator sportbuurtwerk bij Stichting Radius

Tijdens hun verblijf in Nederland hebben de vier sport leaders uit Mutare een kijkje kunnen nemen bij de Stichting Radius, een organisatie voor wijkgericht welzijnswerk in Haarlem. Radius kent een breed scala aan activiteiten en diensten op het gebied van jeugdwerk, vrouwenwerk en intercultureel beleid. De sport leaders kregen tijdens hun stage de kans om bij deze instelling kennis te maken met het Nederlandse sportbuurtwerk.

Mirjam Boxhoorn, als coördinator van het sportbuurtwerk werkzaam bij Radius, begeleidde de Mutarezen bij hun werkzaamheden: “De vier hebben zo bij ons een kijkje in de keuken kunnen nemen. Het was goed voor ze om te ontdekken dat je hetzelfde wilt bereiken, ondanks een andere achtergrond en andere middelen die je tot je beschikking hebt. Je hebt dezelfde insteek.”

De sport leaders zijn afkomstig uit een ander continent, maar de samenwerking bracht geen moeilijkheden met zich mee. Integendeel zelfs, het was voor beide partijen een

meisjes samen of apart zouden moeten sporten. Meisjes zouden in het algemeen minder goed zijn in sport, tot grote ergernis van de jongens tijdens de training. “Toch is het ook belangrijk dat ze leren samenwerken en elkaar respecteren,” vindt Mirjam. Tijdens de discussies kwamen de parallellen tussen de Nederlandse en Zimbabwaanse samenleving naar voren, soms tot verrassing van de Mutarezen. “Ze waren geschokt toen ze ontdekten dat er hier ook nog groepen zijn waarin meisjes onderdrukt worden.”

De sport leaders signaleerden daarnaast dat Radius meer aandacht zou kunnen besteden aan het opleiden van jongeren uit de groepen, zodat zij na verloop van tijd zelf leider kunnen worden. Verder hadden de sportleaders nog wat sport-inhoudelijke tips.

Met hun enthousiasme hebben de sport leaders ook veel indruk gemaakt tijdens het jeugdvoetbaltoernooi op de laatste dag van hun verblijf. Op de Grote Markt in Haarlem, normaal gesproken het statige hart van de stad, lieten ze zien dat voetbal een universele sport is, die overal ter wereld vol vuur beoefend wordt. “Het gastteam uit Mutare ging er helemaal voor!”

Zo kwam er een sportief einde aan de stage bij Radius. Mirjam kijkt nog even terug: “Het belangrijkste wat de Mutarezen hier meegekregen hebben is denk ik de bevestiging dat ze zelf al heel goed bezig zijn, ondanks de moeilijkheden die ze op hun pad vinden. Ze hebben minder middelen tot hun beschikking maar zijn, misschien wel daardoor, een stuk creatiever. Wat we tegenkomen en willen bereiken in ons werk is hetzelfde.”

“Ze hebben minder middelen tot hun beschikking maar zijn, misschien wel daardoor, een stuk creatiever.”

goede en leerzame ervaring. Hoewel de taal zo nu en dan een probleem bleek te zijn en de lessen soms met handen en voeten moesten worden gegeven als de kinderen geen Engels spraken, brachten de sport leaders een enorme dosis creativiteit en enthousiasme in, die soms in Haarlem nog wel eens ontbreekt. Bovendien hadden ze een eigen en frisse kijk op de zaken. “De sportleaders waren verrassend creatief, enthousiast en erg open-minded. Dingen die hen opgevallen zijn of die zij voor verbetering vatbaar vinden, nemen wij mee in het nieuwe seizoen,” vertelt Mirjam. Zo werd er fel gediscussieerd over de vraag of jongens en

The rebound

Mirjam Boxhoorn,
community sport coordinator at Radius Foundation

During their stay in the Netherlands, the four sport leaders from Mutare were able to have a look around at the Radius Foundation, an organization concentrating on community wellness work in Haarlem. The foundation's work extends over a broad spectrum, covering activities and services in areas such as youth work, work with women and intercultural policy. During their internship, the sport leaders had the chance to become acquainted with the Dutch community sport.

Mirjam Boxhoorn, who coordinates the community sport at Radius, offered guidance to the four: "They were able to come and have a look around our activities. It was helpful for them to discover that we all are working for the same goals, despite different backgrounds and means. We have the same drive."

The sport leaders come from another continent, but the cooperation did not prove to be difficult. In fact, it was an excellent learning experience for all involved. Even though language was a problem from time to time, and gestures became the working language if the children did not understand English, the sport leaders had the sort of enthusiasm that is sometimes lacking in Haarlem. Moreover, they had their own, fresh perspectives. "The sport leaders were surprisingly creative, enthusiastic and very open-minded. The things that they noticed and their suggested improvements are things we will consider in our new season," recounts Mirjam. For instance, a spirited discussion was held over the participation of girls and boys together in sport. On one hand, it seems that boys generally perform better and perceive that the presence of the girls holds them back. "On the other hand, it is crucial that boys and girls learn to work together and respect each other," insists Mirjam. During these discussions, certain parallels between the Zimbabwean and Dutch societies came to the surface, often to the surprise of the sport leaders. "They were shocked to learn that in some circles in the Netherlands, girls are still oppressed."

The sport leaders commented that Radius might consider paying more attention to training youth participating in

activities, so that they could potentially take on a leadership role later. The sport leaders also had comments relating to specific sports.

The leaders also made a good impression with their enthusiasm at the youth football tournament, held on their last day in Haarlem. On the Grote Markt in Haarlem, a large square generally recognized as the heart of the city, they showed everyone that football is a universal sport that is practiced with passion all over the world. "The visiting team from Mutare really led the way!"

So, they closed their time here in an appropriate way, as sportsmen. Mirjam remembers: "I think that the most important gain that they made here is the realization that they are doing a very good job, despite the difficulties blocking their path at home. They have fewer means, but perhaps because of that, they are more creative. We all confront the same conflict and want to realize the same goal in our work."

**"They have fewer means,
but perhaps because of that,
they are more creative."**

De eerste ronde

over de sportstructuur in Mutare

Joseph Nyakuomba is voorzitter van Mutare Haarlem Sport leaders (MHS). Hij was in 2000 één van de eersten die als sportbuurtwerker werd opgeleid in het Haarlem-Mutare sportproject. Hij is thuis in een groot aantal sporten: aerobics, basketbal, voetbal, cricket, handbal en volleybal. Tijdens zijn verblijf in Nederland wilde hij zich verder bekwamen in sport marketing en management. Op de conferentie gaf hij inzicht in de sport infrastructuur van Mutare.

Binnen de sport infrastructuur in Mutare is een grote rol weggelegd voor het sportproject in Mutare, dat in samenwerking met de stedenband tot stand kwam. MHS is in 2003 opgericht, in het kader van dat sportproject. MHS staat voor Mutare Haarlem Sport leaders, een organisatie die in het leven is geroepen om de dagelijkse

De jeugd is de belangrijkste doelgroep van het sportproject/ The most important target audience for the sport project is young people

activiteiten van het sportproject te leiden. MHS wil massale deelname aan haar sportactiviteiten bevorderen door mensen op te leiden en te trainen. Ook zet het verbond zich

in voor een betere samenwerking tussen scholen, buurten, sportverenigingen en organisaties voor ontwikkelings-samenwerking. MHS ondersteunt vooral jongeren die de sport in het algemeen en sportactiviteiten in het bijzonder verder willen ontwikkelen in Mutare. Het sportproject startte in 2000, in het kader van de stedenbandrelatie. De Nederlander Cees Versteeg is in dat jaar als sportadviseur in Mutare aan de slag gegaan. Sinds die tijd komen er daarnaast elk half jaar Nederlandse sportvrijwilligers voor een stage van zes maanden naar Mutare. De uitzending van de sportadviseur en de vrijwilligers wordt door ICCO, een Nederlandse organisatie voor ontwikkelingssamenwerking, mogelijk gemaakt.

Sportactiviteiten worden ontwikkeld in het sport leader programma, een opleiding tot sportbuurtwerker. Binnen dit programma worden sportactiviteiten op buurtniveau georganiseerd. Voor het opleidingsprogramma worden jongeren tussen 16 en 30 jaar oud geworven. Zij moeten gemotiveerd zijn om via sport de ontwikkeling van de lokale gemeenschap te stimuleren. Op dit moment zijn er twintig *advanced* sport leaders en twintig *trainees* actief. De *advanced* sport leaders zijn de ervaren sportbuurtwerkers, die al sinds 2000 worden getraind. Zij hebben voldoende expertise om zelf trainees te werven en op te leiden. De belangrijkste doelgroep van het sportbuurtwerk is de jeugd. Van de circa 250.000 inwoners die Mutare telt, behoort 70% tot de jongeren. Om deze vaak werkloze jongeren een zinvolle dagbesteding te geven, worden sportactiviteiten georganiseerd. Het sport- leader

Round one

the structure of sport in Mutare

Joseph Nyakuromba is chairman of the Mutare Haarlem Sport leaders (MHS). In 2000, he was one of the first from Mutare to be trained by the Haarlem-Mutare Sport Project. He likes all sorts of sports: aerobics, basketball, football, cricket, handball and volleyball. During his time in the Netherlands he wanted to undergo further training in the areas of sport marketing and sport management. At the conference he provided insight into the sport infrastructure of Mutare.

The Haarlem-Mutare sport project, established in cooperation with the city link, plays a significant role in the sport infrastructure of Mutare. MHS was founded in 2003 as part of the sport project.

MHS stands for Mutare Haarlem Sport leaders, an organization which exists to coordinate and lead the day-to-day activities of the sport project. In order to maximize participation in the activities, MHS wants to educate and train people. The group also works to improve cooperation between schools, neighbourhoods, sport clubs and development organizations. MHS offers special support to young people who desire to further develop sport in general and local sport activities in particular. The sport project started in 2000, as a part of the city link program. Dutchman Cees Versteeg began that same year as sport advisor in Mutare. In addition, Dutch volunteers arrive every six months to do internships in the sport project. The sending of volunteers is possible with the assistance of ICCO, a Dutch development organization.

Sport activities are developed by the sport leader project, which trains community sport workers. They coordinate activities on the neighbourhood level. Young people between the ages of 16 and 30 who are interested in stimulating development through sport are selected. At the moment there are twenty leaders and twenty trainees. The advanced leaders are the more experienced, who joined the project in 2000. They now have sufficient experience to select and train new sport leaders.

The most important target audience is young people. Out of

the total population of 250,000 in Mutare, 70% fall into this age category.

Handball in Mutare

Sport activities are organized to provide these often-unemployed youth with occupational therapy. However, the sport leader project does not concentrate its activities exclusively on this group. Activities are also organized for children and adults. The foremost goal of the project is to put together the base necessary for the establishment of physical education and professional sport in the local community. For that reason, MHS wants to work with the crucial stakeholders in Mutare: the LA 21 Committee, the

programma richt zich overigens niet exclusief op deze groep. Ook voor kinderen en volwassen worden sportactiviteiten georganiseerd.

Trots voetbalteam in Murambinda (provincie Manicaland)
Proud football team in Murambinda (Manicaland province)

De voornaamste doelstelling van MHS is om de juiste voorwaarden te scheppen voor het aanbieden van sport onderwijs en professionele sportactiviteiten binnen de lokale gemeenschappen. MHS wil daarbij samenwerken met de voornaamste *stakeholders* in Mutare. Deze belanghebbenden zijn het LA 21 comité, de gemeente Mutare, de stedenband en de SRC (de Sport and Recreation Commission, het uitvoerende orgaan van het Ministerie van Sport dat zich vooral bezighoudt met het opzetten van sportstructuren binnen Zimbabwe).

MHS richt zich op:

- ~ het promoten en ontwikkelen van sport voor iedereen, ongeacht leeftijd, ras, geslacht, inkomen en adres;
- ~ het trainen van bekwaame sport leaders die verschillende sportactiviteiten binnen het onderwijs en het buurtwerk kunnen versterken;
- ~ het herkennen van sporttalent;

~ het bouwen van sterke samenwerkingsverbanden met belanghebbenden, met het oog op professionele groei en de ontwikkeling van sportverenigingen.

In de ogen van MHS is sport geen luxe, maar een middel om doelen te bereiken, zoals de ontwikkeling van de lokale gemeenschap. Daarnaast kan sport gebruikt worden als recreatieve tijdsbesteding en zo misdaad voorkomen en armoede bestrijden.

Om al deze doelen te bereiken, biedt MHS een scala aan sportactiviteiten: sportbuurtwerk, sport in het onderwijs, sport in competitie- en clubverband, sport voor vrouwen en sport voor speciale groepen zoals gehandicapten en straatkinderen. Bij het sportbuurtwerk wordt gebruik gemaakt van de openbare ruimte in een wijk. In het onderwijs worden de sportactiviteiten mede gebruikt voor bewustwording over HIV/Aids. In tegenstelling tot in Nederland hebben leraren in Zimbabwe geen expertise op het gebied van sport. De sportactiviteiten voor vrouwen richten zich vooral op het versterken van hun positie in de door mannen gedomineerde cultuur.

MHS staat in feite nog in de kinderschoenen. De uitdaging is nu om van MHS een duurzame organisatie te maken, die zelfstandig opereert, ook nadat de ondersteuning vanuit de stedenband en ICCO ophoudt.

Het contract van Cees Versteeg loopt eind 2004 af. MHS heeft ook daarna nog behoefte aan een sportadviseur, totdat de organisatie onafhankelijk kan opereren. Daarbij zal de financiering van de organisatie, nu gedragen door ICCO en de stedenband, in de toekomst een uitdaging worden. Het bedrijfsleven in Zimbabwe is niet of nauwelijks betrokken bij maatschappelijke organisaties en daardoor amper geneigd tot sponsoring. MHS zal alles op alles moeten zetten om het bedrijfsleven te motiveren de organisatie te subsidiëren. Ook is het moeilijk om zelf inkomsten te verwerven als sportvereniging of als organisator van sportactiviteiten, omdat de Mutarese samenleving niet beter weet dan dat sport gratis is.

city of Mutare, the city link and the Sport and Recreation Commission (SRC), the active arm of the Ministry of Sport responsible for setting up sport structures in Zimbabwe.

The goals of MHS are:

- ~ the promotion and development of sport for everyone, regardless of age, race, gender, income level or geographical location;
- ~ the training of qualified sport leaders who can enhance sport activities in educational and community contexts;
- ~ the recognition of sporting talent;
- ~ the building of cooperative and collaborative partnerships with key stakeholders, for the purpose of professional growth and the development of sport fraternities.

In the eyes of MHS, sport is not a luxury, but a means to reach the goal of local development. In addition, sport can combat crime and poverty by providing a constructive outlet for youth.

In order to achieve these goals, MHS offers a range of programs: community sport projects, school and colleges sport, competitive and club sport, sport for women and special target groups, including disabled people and street children. The community projects make use of public space in a given neighbourhood. In education, sport activities are also used to raise awareness of HIV/Aids. In contrast to the Netherlands, schoolteachers in Zimbabwe generally lack expertise in the area of physical education and sport. The sport activities for women are centered on the improvement of their position in a male-dominated culture (girl empowerment).

In reality, MHS is still a very young organization.

The current challenge is turning MHS into a durable organization operating on its own, independent of the city link and ICCO.

Cees Versteeg's tenure as advisor ends in December 2004. MHS needs an advisor thereafter, until it is sure that the organization can operate on its own. Also the financing of MHS will become a real challenge in the future. The

private sector in Zimbabwe is barely involved in social organizations and therefore generally not a candidate for sponsoring.

Volleyball at the Multi Sport Festival
Volleybal tijdens het Multi Sport Festival

It will be a huge undertaking for MHS to win the financial support of companies. The idea that sport activities cost money is still a new idea for the local population, and this makes generating funds by letting the community pay for activities and events especially difficult.

In addition, MHS must work hard to maintain its relationship with SRC, which is the most important government sport institution. Because MHS is currently only involved with a limited number of sport activities, the SRC has not yet extended formal recognition. SRC would like MHS to concentrate its efforts on the setting up of sport clubs. MHS and SRC are negotiating over these matters at this time. MHS considers SRC a crucial stakeholder.

The improvisational talents of the sport leaders are put to the test by the quality of local sport facilities.

Bovendien moet MHS hard werken aan de relatie met de SRC, de belangrijkste overheidsorganisatie op sportgebied. De SRC erkent MHS nog niet, omdat MHS in zijn ogen niet breed genoeg van opzet en dus van sportaanbod is. De SRC zou graag zien dat MHS zich meer concentreert op het opzetten van sportclubs. MHS en SRC zijn over de beide doelstellingen met elkaar in gesprek. Voor MHS is de SRC een belangrijke stakeholder.

Daarnaast vragen de vaak ondeugdelijke staat van de sportfaciliteiten en –uitrusting veel van het improvisatievermogen van de sport leaders. In het sportprogramma werken momenteel 38 sport leaders, op vrijwillige basis. MHS wil dat zij kansen krijgen op betaald werk en een carrière. Daartoe onderhandelt MHS met de gemeente Mutare. Ieder jaar stromen een paar sport leaders door naar een betaalde baan.

Al deze kwesties kunnen de duurzaamheid van MHS bedreigen. Toch zijn er mogelijkheden om van MHS een permanente en zelfstandige organisatie te maken. MHS moet opgenomen worden binnen LA 21, dat immers als platform dient voor lokale organisaties. Ook is er perspectief op het voortzetten van de financiële ondersteuning van de Nederlandse sportadviseur en de stagiaires door ICCO. Een nieuwe sport adviseur zou dan bij LA 21 gestationeerd worden.

Een andere mogelijkheid voor een financiële basis is wellicht de Johan Cruyff Foundation, een Nederlandse organisatie die sport- en bewegingsprojecten voor de jeugd ondersteunt. Tijdens hun verblijf in Nederland hebben de Mutarese sport leaders daar contacten gelegd. Ze gaan samen met de stedenband in Haarlem een verzoek tot subsidie samenstellen en indienen.

Daarnaast zal MHS een multi-sport vereniging initiëren, grofweg naar het model van het Haarlemse TYBB. Deze sportvereniging moet samenwerking zoeken met andere sportactiviteiten in de buurt. Het Chikanga sportcomplex in Mutare zou als thuisbasis kunnen gaan dienen.

De continuïteit van MHS is om een aantal redenen

gewaarborgd. Ten eerste hebben alle sport leaders een passie voor hun werk. Daarnaast is de vakbekwaamheid van de leiding versterkt, via de werkzaamheden binnen MHS en door de stage hier in Nederland. Bovendien is er grote belangstelling voor het sportproject en het werk van MHS vanuit de lokale gemeenschappen, de belanghebbenden én organisaties voor ontwikkelingssamenwerking. Het succes van de sportactiviteiten is gegarandeerd, vanwege de zinvolle tijdsbesteding die sport biedt. Sport houdt de jeugd die met grote werkeloosheid te kampen heeft van de straat. De toekomst van MHS lijkt dan ook gegarandeerd.

Ontwikkelen van sport in het onderwijs en professionele sportactiviteiten binnen de lokale gemeenschappen (sportbuurtwerk):

- ~ Sport als middel om de ontwikkeling van de lokale gemeenschap te stimuleren
- ~ Sport als zinvolle dagbesteding (bijvoorbeeld bij werkloosheid)
- ~ Sport als recreatieve tijdsbesteding (voorkomen van criminaliteit en bestrijden van armoede)
- ~ Sport als instrument voor bewustwording (HIV/Aids voorlichting)
- ~ Sport als instrument voor emancipatie (positie van de vrouw in de maatschappij versterken)
- ~ Sport als instrument voor gelijkwaardigheid (gehandicaptten)

Thirty-eight leaders are currently active in the sport project, as volunteers, and MHS would like to see them further their careers. For this reason, MHS coordinates efforts with the city of Mutare, and every year a small number of sport leaders continue on to paid sport work.

All of these matters are threats to the continuation of MHS. Nevertheless, the possibility exists to make MHS a permanent and independent organization. MHS must become a member of LA 21, which serves as an umbrella organization. The possibility also exists to extend funding for a Dutch sport advisor and more volunteers through ICCO. A new advisor could potentially be stationed at Local Action 21.

Another potential source of financial support is the Johan Cruyff Foundation, a Dutch organization working in support of sport activities for young people. The sport leaders from Mutare made contact with the organization while in the Netherlands. In conjunction with the city link, they plan to formulate and send a request for financial support.

MHS is also planning to found a multi-sport club, roughly based on the model of TYBB in Haarlem. This club will in turn cooperate with other community sport activities. The Chikanga sport complex could serve as headquarters for the club.

Several factors ensure the continuity of MHS. First of all the sport leaders have a passion for their work. The qualifications of the management have improved through their involvement in MHS itself, and also through their visit to the Netherlands. The sport project has also attracted much interest from the local communities and the stakeholders, as well as from organizations for development cooperation. The success of the activities themselves is guaranteed by its appeal as a constructive way to spend time for often-unemployed youth.

All these factors contribute to a sustainable future for MHS.

Development of sport in education and professional sport activities in local communities:

- ~Sport as a means to stimulate the development of the local community
- ~Sport as occupational therapy (in case of unemployment)
- ~Sport as recreation (preventing crime and combating poverty)
- ~Sport as instrument to raise awareness (HIV/Aids education)
- ~Sport as instrument to emancipate women (strengthen the social position of women)
- ~Sport as instrument of equality (use with the disabled people)

De sparring partners

Teun de Mon en Yvonne Wolff,
van de Stichting Sportsupport Kennemerland

De Stichting Sportsupport Kennemerland heeft als doel zoveel mogelijk mensen te stimuleren om te sporten en gezond te bewegen. Daartoe worden verschillende activiteiten georganiseerd, zoals sporttoernooien voor scholen, activiteiten in het kader van de Jeugd sportpas en de Trosloop, een jaarlijkse halve marathon. Bovendien zijn er projecten voor specifieke doelgroepen zoals sporters met een verstandelijke of lichamelijke beperking.

Voor de stage van de vier sport leaders uit Mutare gebruikte Sportsupport zijn vele contacten in de Haarlemse sportwereld. Teun de Mon van Sportsupport legt uit: “De sport leaders hebben door ons netwerk op allerlei manieren toegang gekregen tot de Haarlemse sport. Bijvoorbeeld via sportverenigingen, trainingssessies, sportcursussen, bestuursvergaderingen en sportevenementen zoals de Olympische Dag voor 2200 basisscholieren. Met name de lijntjes en het enthousiasme van mijn collega Yvonne Wolff hebben daarbij geholpen.” Yvonne vult aan: “Vooral ook

“De enorme drive die van zowel de sport leaders als van de lopers uit gaat, heeft een zeer positieve uitstraling.”

omdat de sport leaders enthousiast, gemotiveerd en van vele markten thuis waren, hebben ze veel kunnen zien en doen.” Voorbeelden zijn er genoeg. De Jeugd sportpas organiseerde een tennis clinic, waar de Mutarezen aan hebben bijgedragen. “De tennislessen waren eerst heel onwennig voor de Mutarezen. Bij de tweede les kregen ze er heel veel lol in. De contacten tussen hen en de kinderen werden steeds beter,” vertelt Yvonne. De taal vormde geen enkele belemmering, niet voor de kinderen en niet voor de sport leaders zelf. “Met handen en voeten hebben ze uit kunnen leggen wat de bedoeling was,” aldus Yvonne. Dat de sport

leaders zich daarbij ook moesten inleven in de Nederlandse cultuur, bleek bij de Jeugd Olympische Dag. “Het waren oer-Hollandse spellen als sjoelen, jeu de boules en flessen gooien. De Mutarezen vonden het zelf prachtig,” lacht Yvonne. Ook van een andere typisch Nederlandse bezigheid genoten de vier met volle teugen, vertelt Yvonne. “Ze hebben zich rot gelachen om mee te maken wat korfbal is. De officiële trainingen waren volop bezig. De Mutarezen namen de plaatsen van de korfballers zonder te vragen in en gingen zo hup meedoen!” Ook andere sporters uit Mutare profiteren van de betrokkenheid van Sportsupport bij het werk van de Stedenband. Een aantal talentvolle lopers uit Mutare krijgt de mogelijkheid deel te nemen aan de jaarlijkse Trosloop. Dankzij de steun van Sportsupport, ICCO en de academie voor lichamelijke opvoeding CIOS kwamen er in 2003 voor het eerst Zimbabwaanse lopers naar de Trosloop. De atleten gooiden direct hoge ogen. De zes lopers eindigden allemaal bij de eerste tien, met onder meer een tweede en een derde plaats. Dit tot grote verbazing van de insiders in de atletiekwereld, vooral omdat de jongens op blote voeten liepen! In 2004 wist Point Chaza de Trosloop op blote voeten zelfs te winnen. “Belangrijk was dat de atleten naast hun looptalent ook een boodschap meebrachten naar Haarlem, over de zorgwekkende HIV/Aids-situatie in Mutare. Daarmee waren de jongens méér dan een sportambassadeur. Naast een doel op zich – gezond bewegen – is sport immers ook een middel om sociaal gedrag te bevorderen en bewustwording te creëren,” zegt Teun. Ook bij het uitwisselen van de cultuur en leefwijze tussen Haarlem en Mutare blijkt sport een geschikt communicatiemiddel. “De enorme drive die van zowel de sport leaders als van de lopers uit gaat, heeft een zeer positieve uitstraling. Daarmee dragen zij bij aan ons doel: het stimuleren van sport,” vindt Teun. Voor Yvonne kwam de goede samenwerking met de vier sport leaders tot uitdrukking in de *high five* die ze regelmatig kreeg. “Waar ik ze zag ontstond tussen ons een fikse handklap. Daarmee lieten we blijken hoe leuk zij en ik het hebben gehad,” besluit ze.

The sparring partners

Teun de Mon and Yvonne Wolff,
Sportsupport Foundation of Kennemerland

The Sportsupport Foundation of Kennemerland aims to motivate as many people as possible to participate in sport and healthy physical activity. For this reason, many different activities are organized, such as sport tournaments for schools, activities within the scope of the Youth Sport Card and the Trosrun, an annual half-marathon. In addition, there are activities for special target groups, like athletes with a physical or mental disability.

Sportsupport used its many contacts within the Haarlem sportworld to the advance of the internship of the four sport leaders. Teun de Mon of Sportsupport explains: "The sport leaders were able to use Sportsupport's network to make contact with all aspects of sport in Haarlem, such as sport clubs, training sessions, sport classes, meetings of administrators and events such as the Olympic Day for 2,200 primary school students. Especially the contacts and enthusiasm of my colleague Yvonne Wolff made a big contribution." Yvonne adds: "Because the sport leaders were enthusiastic, motivated and had versatile capabilities, they were able to do and see many things."

Many examples can be given. For the Youth Sport Card a tennis clinic was organized, to which the sport leaders contributed. "At first, the four had to get used to the tennis lessons. But at the second lesson they had a lot of fun. The contacts between the four and the children got better by the minute," Yvonne tells.

Language did not obstruct the communication between the sport leaders and the children. "Sometimes they explained the games in sign language, using their hands and feet," Yvonne says. The sport leaders also had to project themselves into the Dutch culture, for example on the Youth Olympic Day. "This day consisted of traditional Dutch games like throwing bottles. The four sport leaders thought these games were hilarious," Yvonne laughs. The four also thoroughly enjoyed another typical Dutch activity. "They could not stop laughing when they experienced the Dutch sport of korfbal. The official training sessions had already started. The four secretly took the places of the korfbal players and joined the training

sessions just like that!"

Other athletes from Mutare also benefit from the involvement of Sportsupport with the city link. A number of talented runners from Mutare have the opportunity to participate in the annual Trosrun. With the help of Sportsupport, ICCO and the academy for physical education CIOS, the first Zimbabwean runners came to participate in the Trosrun in 2003. They stood an excellent chance straight away. The six runners all finished within the top ten, two of them taking second and third place. This surprised many insiders in the athletics world, especially since all of the Zimbabwean runners competed on their bare feet! In 2004, Point Chaza even won the Trosrun on his bare feet. "It was important that the athletes came to Haarlem not only with their running talent, but also with a message about the worrying HIV/Aids situation in Mutare. They were more than sport ambassadors. Sport is not only a goal in itself - healthy physical activity - but also a way to

"The enormous drive that radiates from both the sport leaders and the athletes has a very positive effect."

promote social behaviour and create awareness," Teun says. Sport is also a useful means of communication in the exchange of culture and lifestyle between Mutare and Haarlem. "The enormous drive that radiates from both the sport leaders and the athletes has a very positive effect. In that way, they contribute to our goal: stimulating sport," Teun thinks. To Yvonne, the good cooperation with the sport leaders was best expressed by the high five she received regularly. "Everywhere I saw them we exchanged a high five. With this gesture we showed how much fun we all had," Yvonne concludes.

De tweede ronde

over de ervaringen in Nederland

Faith Mashaya is bestuurslid van MHS. Zij kwam in 2000 bij het sportproject en volgde de training tot sportbuurtwerker. Inmiddels is zij verantwoordelijk voor het Kicking Aids Out project en coördineert zij de activiteiten om vrouwen aan het sporten te krijgen. Zelf doet ze aan aerobics, voetbal, cricket, rugby en basketbal.

Hoe ziet een dame uit Mutare haar tijdelijke verblijfplaats Haarlem? Faith beschrijft haar observaties, ervaringen en conclusies. De situatie in Haarlem in vergelijking met die in Mutare.

Om te beginnen kijkt Faith naar de sport daar en hier. Bij de Haarlemse club TYBB heeft ze geleerd hoe een multi-sport club georganiseerd moet worden. Als dit concept kan worden toegepast op MHS, dan zal dat de duurzaamheid van die organisatie bevorderen. De belanghebbenden zoals de SRC vinden namelijk dat MHS meerdere clubs zou moeten vormen.

Een andere conclusie is dat de houding tegenover vrijwilligerswerk, waar sportclubs grotendeels op aangewezen zijn, zowel in Haarlem als in Mutare negatief is. In Haarlem heeft men vooral aandacht voor geld verdienen. Dat geldt ook voor Mutare, met de toevoeging dat mensen daar vooral bezig zijn met te overleven.

Dan vervolgt Faith haar verhaal met haar observaties over het sportbuurtwerk. Sportfaciliteiten en –uitrusting zijn in Nederland standaard aanwezig, terwijl die in Mutare grotendeels ontbreken. De weinige uitrusting die wel voorhanden is verslijt snel. Etnische minderheden nemen vaak deel aan het sportbuurtwerk in Haarlem. In Mutare daarentegen heeft vooral de etnische meerderheid toegang tot het sportbuurtwerk.

Dat brengt Faith op de speciale evenementen waaraan ze heeft bijgedragen. De sportleiders hebben in Haarlem meegeholpen bij de Jeugd Olympische Dag en bij de Koala Games, voor kinderen met verstandelijke en lichamelijke beperkingen. In Haarlem is het bedrijfsleven meer geneigd om activiteiten zoals sportevenementen te financieren.

In Mutare daarentegen komen de gelden voor dit

soort evenementen altijd van de stedenband of van het sportproject. Mensen met verstandelijke en lichamelijke beperkingen kunnen in Nederland sport op competitieniveau beoefenen. In Mutare beperkt zich dat tot eenmaal per jaar, als er een speciaal sportfestival wordt georganiseerd. Dan nog gaat het voornamelijk om simpele activiteiten en niet om sport in wedstrijdverband.

Faith constateert dat de culturele verschillen groot zijn tussen Haarlem en Mutare. De sport leaders hebben verschillende evenementen bijgewoond, zoals het bloemencorso, koninginnedag, de dodenherdenking en bevrijdingsdag. Daarbij viel het patriotisme van de Nederlanders hen in het bijzonder op. Dergelijke sentimenten bestaan in Mutare al lang niet meer.

Faith is gespecialiseerd in *peer education*, voorlichting door leeftijdsgenoten. Ook op dit gebied vergelijkt ze Haarlem met Mutare. Tijdens hun stage, hebben de sport leaders samengewerkt met de Stichting Radius (welzijnswerk in Haarlem). Radius combineert het sportbuurtwerk voor moeilijke kinderen met voorlichting over drugsgebruik en over eventuele andere gevaren waaraan deze kinderen blootstaan. In Mutare bestaat een vergelijkbaar project, Kicking Aids Out (KAO), een programma waarbij via sport- en spelactiviteiten voorlichting wordt gegeven. Daarnaast is er een peer education programma in buurten en op scholen. De aandacht richt zich daarbij vooral op de Aids pandemie in de Zimbabwaanse maatschappij.

Mutare

- ~ ontwikkelen multi-sport vereniging
- ~ weinig animo voor vrijwilligerswerk (overleven)
- ~ faciliteiten en uitrusting ontbreken
- ~ vooral deelname etnische meerderheid
- ~ fondsen van financieringsorganisaties
- ~ 1x per jaar eenvoudige sportactiviteiten voor gehandicapten

Haarlem

- ~ multi-sport verenigingen bestaan al
- ~ weinig animo voor vrijwilligerswerk (geld verdienen)
- ~ faciliteiten en uitrusting zijn ruim voorhanden
- ~ deelname ook van etnische minderheden
- ~ ook sponsoring door het bedrijfsleven
- ~ sport voor gehandicapten ook in competitieverband

Round two

experiences in the Netherlands

Faith Mashaya is a member of the MHS board. She joined the Haarlem-Mutare sport project in 2000 and completed the sport leader training. She is now responsible for the Kicking Aids Out program and coordinates activities aimed at the participation of women in sport. She participates in aerobics, football, cricket, rugby and basketball. How does a lady from Mutare view Haarlem, her temporary home? Faith describes her observations, experiences and conclusions. She compares the situations in Haarlem and Mutare.

First, Faith takes a look at sport, both here and there. At TYBB in Haarlem she learned how to organize a multi-sport club. Organizing MHS along the lines of the TYBB can promote the sustainability of the former. Stakeholders such as SRC believe that MHS should form several clubs. Another conclusion is that attitudes toward volunteering, important for sport clubs both in Haarlem and Mutare, are negative. People in Haarlem place emphasis on earning money. That is also true for residents in Mutare, with the added complication that they must focus on basic needs for survival.

Next, Faith continues with her observations about community sport. Facilities and equipment are a given in Haarlem, but Mutare often lacks these basics. The little equipment available there wears out quickly. Ethnic minorities often participate in community sport in Haarlem. In contrast, in Mutare it is mainly the ethnic majority that has access to community sport. This brings her to the special events to which she has contributed. In Haarlem, the sport leaders assisted at the Youth Olympic Day and the Koala games, for children with mental and physical disabilities. Activities such as sport events are more likely to be funded by the private sector in Haarlem. In Mutare, funds for such activities come entirely from the city link or the sport project. Those with mental or physical disabilities can participate in competitive sport in the Netherlands. In Mutare, that is limited to an annual sport festival organized once a year. At the festival, only

simple activities, not competitive sport, are organized for this group.

Faith notices that the cultural differences are substantial between Haarlem and Mutare. The sport leaders were present at various events, such as Bloemencorso (a flower parade), Queen's Day (an important national holiday), Remembrance Day (honoring those who died during the Second World War and later UN peacekeeping organizations) and Liberation Day (celebrating the end of the Second World War). They particularly noticed the patriotism of the Dutch. People in Mutare have not had similar feelings for a long time.

Faith specializes in peer education. She also compares peer education in Haarlem and Mutare. As part of their internship, the sport leaders worked with the Radius Foundation, a welfare organization in Haarlem. Radius combines community sport projects with educational programs about drugs and other dangers faced by children with difficulties. A similar project also exists in Mutare: Kicking Aids Out, which combines sport and Aids education. Attention is particularly paid to the Aids pandemic plaguing Zimbabwean society.

Mutare

- ~ development of multi-sport club
- ~ little enthusiasm for volunteering (survival is more important)
- ~ lack of facilities and equipment
- ~ participation mainly by ethnic majority
- ~ financial support by funding organizations
- ~ simple sport activities once a year for the disabled people

Haarlem

- ~ multi-sport clubs already exist
- ~ little enthusiasm for volunteering (earning money is more important)
- ~ plenty of facilities and equipment
- ~ participation also by ethnic minorities
- ~ funded partly by private sector
- ~ competitive sport for the disabled people

De finales

kennisuitwisseling tussen Haarlem en Mutare

Het verblijf in Nederland van de vier sport leaders uit Mutare stond niet alleen in het teken van kennis halen, maar ook van kennis delen. Tijdens de conferentie gebeurde dit in vier workshops, elk met hun eigen thema. De sport leaders verzorgden de introductie en vroegen vervolgens inbreng van de deelnemers op een aantal specifieke kwesties.

workshop I: sportvereniging en sportbuurtwerk

Onder leiding van Brian Muringa (bestuurslid MHS) en Dik Bol (coördinator Stedenband). Brian Muringa is bestuurslid van MHS. Hij is niet alleen sportbuurtwerker, maar ook de penningmeester van het Haarlem-Mutare sportproject. Hij werkt veel met straatkinderen, die bij de Mutarese organisatie Simukai worden opgevangen. Zijn eigen sport is handbal, niet alleen als speler maar ook als coach. Daarnaast is hij bedreven in honkbal, basketbal, aerobics en volleybal.

Om te beginnen schetst Brian Muringa hoe sportactiviteiten in Mutare georganiseerd worden, zowel het sportbuurtwerk als sport in verenigingsverband.

In het sportbuurtwerk zijn de sport leaders in vier wijken in Mutare actief. Eén keer per week organiseren enkele sport leaders een dag vol sportactiviteiten voor de wijk. Daarnaast is sport op scholen, als onderdeel van het lesprogramma, één van de belangrijkste activiteiten van het sportproject.

De meerderheid van de kinderen en de jeugd uit de wijk neemt aan de activiteiten deel. Deze grote belangstelling komt door een gebrek aan alternatieve tijdsbesteding, maar ook door het afwisselende aanbod: de jeugd kan actief kennismaken met verschillende sporten en disciplines.

Sport is daardoor een belangrijk middel om in de groeiende stad een sociale structuur aan te brengen en de gemeenschapsvorming te stimuleren.

Sport wordt echter niet alleen via het sportbuurtwerk beoefend, maar ook in verenigingsverband. Elke wijk heeft zijn eigen team, in de volgende sporten: basketbal, voetbal en netbal. Iedere twee maanden vinden er toernooien tussen de verschillende wijken plaats. Elk half jaar wordt er een toernooi georganiseerd binnen een wijk.

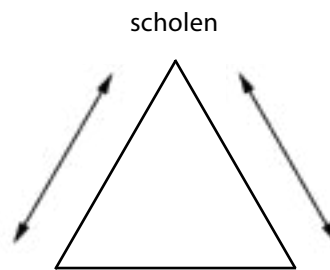
Er zijn dertig sportverenigingen in Mutare, vooral voor handbal, basketbal, netbal en voetbal. De clubs vragen contributie en zijn daardoor niet voor alle kinderen en jongeren toegankelijk.

Na deze introductie over het sportbuurtwerk en het sporten in verenigingsverband in Mutare, stelt Brian een aantal onderwerpen aan de orde waarover hij advies aan de workshopdeelnemers vraagt.

Als eerste wil hij weten of er een verband is tussen het

sportbuurtwerk en de sportverenigingen in Haarlem.

Het antwoord op deze vraag laat zich het beste weergeven in onderstaand schema van de sportdriehoek in Haarlem:

sportbuurtwerk

sportverenigingen

De twee onderste punten van de driehoek (sportbuurtwerk en sportverenigingen) werken vooral samen met het onderwijs. Hun gezamenlijke doelstelling is het aanbieden van een zinvolle tijdsbesteding.

Het onderwijs organiseert evenementen in samenwerking met het sportbuurtwerk en de sportverenigingen. De sportverenigingen worden daarbij vooral ingezet vanwege hun accommodatie en instructeurs. Beide partners profiteren: de clubs proberen zo meer leden te werven, het sportbuurtwerk probeert zo een grotere deelname aan zijn activiteiten te krijgen.

De volgende kwestie waarover Brian suggesties van de deelnemers vraagt, is hoe dergelijke recreatieve activiteiten in Mutare van de grond kunnen komen. Deze activiteiten zijn namelijk heel kostbaar om op te zetten en om te blijven aanbieden.

De deelnemers aan de workshop zien een paar

The finals

knowledge exchange between Haarlem and Mutare

The four sport leaders from Mutare are visiting Haarlem not only to gain knowledge, but to share knowledge as well. This exchange takes place in the context of four workshops, each having its own theme. The sport leaders provide the introduction, and request contributions from the other participants on a number of other matters.

workshop I: the sport club and community sport projects

Presented by Brian Muringa and Dik Bol (coordinator of the city link).

Brian Muringa is a member of the MHS board. Along with his role as a community sport worker, he acts as treasurer of the Haarlem-Mutare sport project. He works with many street children, who are cared for by the Simukai organization in Mutare. His favourite sport is handball, both to play and to coach. He is also involved in baseball, basketball, aerobics and volleyball.

First, Brian Muringa explains how sport activities, including the sport club and community sport projects, are organized. The leaders of the community sport projects are active in four neighbourhoods in Mutare. Once a week, sport activity days are organized by a number of sport leaders in each neighbourhood. Sporting activities as part of the school curriculum are one of the most important aspects of the sport project.

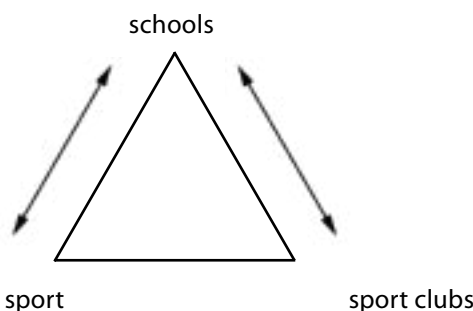
The majority of neighbourhood children and youth participate in the organized activities. The varied offering, with opportunities to try out new sports, as well as the lack of other constructive activities in the area, explains the attraction for local children and young people. Evidently, sport is a crucial way of introducing social structure and a feeling of community in the growing city.

Sport is not only promoted via the community sport projects, but also through the sport clubs. Every neighbourhood has its own basketball, football and netball team. Tournaments are held every two months, with various neighbourhood teams competing against one another. Every six months, neighbourhoods organize their own, internal tournaments.

There are thirty sport clubs in Mutare, including handball, basketball, netball and football teams. Participation is not free, and therefore is not possible for some children and youth.

After this introduction on the organizational structure of sport activities in Mutare, Brian raises a few matters on which he wants advice from the participants. He has questions over the relationship between the community sport projects and sport clubs in Haarlem. The answer to

this question is best summarized by the following scheme:

The two lower points of the triangle (community sport and sport clubs) work in coordination with the school system. Their common goal is the establishment and maintenance of constructive leisure activities. The school system organizes activities in cooperation with the community sport projects and the sport clubs. The cooperation with the sport clubs consists of using their professional instructors and sport facilities. This is advantageous for both: the clubs can recruit as many members as possible, and the community sport projects can broaden their audience.

Brian specifically wants advice on how he can best establish more of this sort of recreational activities in Mutare. This sort of activity is expensive to set up and continue.

The workshop participants envision two possibilities:

- 1: sponsoring or cooperating with partners who can deliver the necessary equipment;
  - 2: organising inexpensive workshops, such as kite-making.
- When planning recreational activities, organizations often rely on outside support, such as that of volunteers

mogelijkheden:

- 1: sponsoring of samenwerking met partners die de benodigde uitrusting kunnen leveren;
- 2: activiteiten organiseren waarvoor maar weinig middelen nodig zijn, zoals een workshop vliegers maken.

Aerobics workshop in Mutare

Bij het organiseren van recreatieve activiteiten leunen organisaties vaak op anderen die ondersteuning kunnen bieden, zoals vrijwilligers of het bedrijfsleven. Mutare heeft te kampen met een groot gebrek aan betrokkenheid,

zowel van ouders, de particuliere sector als de kerk. Het enthousiasme moet bij deze groepen worden aangewakkerd. De suggestie van de deelnemers is om ze te betrekken in nevenactiviteiten of in sponsoring.

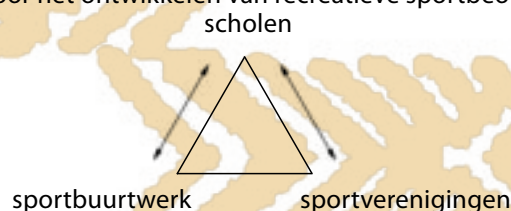
Tot slot geeft Brian aan hoe hij het sportbuurtwerk bij Radius (Haarlemse organisatie voor welzijnswerk) ervaren heeft. Een belangrijke les voor hem is dat hij bij Radius communicatieve vaardigheden heeft opgedaan voor het coachen van moeilijke kinderen.

Uiteraard heeft Brian niet alleen maar geleerd van Radius, maar kan hij vanuit zijn ervaring in Mutare ook zelf advies geven. Om het enthousiasme van jong en oud te behouden, raadt hij Radius aan de oudere kinderen te betrekken bij het coachen en ze verantwoordelijkheid te geven. Zo geef je ze perspectief en vervullen ze een voorbeeldfunctie voor de jongere kinderen. Een idee hiervoor is het organiseren van een spellenweekend, onder de verantwoordelijkheid van de oudere kinderen.

Het is Brian opgevallen dat er weinig deelnemers zijn bij het sportbuurtwerk in Haarlem. De deelnemers die er zijn, zijn vaak van Turkse of Marokkaanse komaf. Brian concludeert dan ook dat de algemene bekendheid met dit soort activiteiten in Nederland een stuk lager ligt dan in Zimbabwe.

Sportvereniging en sportbuurtwerk

1. Praktische adviezen voor recreatieve sportcentra in Nederland
~ Motivatie van deelnemers en vrijwilligers
~ Meer actieve rol voor "verlaters" (afhakers) -> betrekken in voorlichting over drugs en in coaching activiteiten
2. Praktische adviezen voor het ontwikkelen van recreatieve sportbeoefening in Mutare
In Nederland:

In Zimbabwe is er gebrek aan betrokkenheid van ouders, kerk en de particuliere sector
Mogelijke oplossing: stimuleren van het bewustzijn (via nevenactiviteiten of sponsoring)
Daarnaast: samenwerking zoeken met partners die benodigde uitrusting kunnen leveren, of activiteiten organiseren waarvoor maar weinig middelen nodig zijn

or corporate donors. Mutare faces difficulties when it comes to parental, private sector, and church involvement. Enthusiasm must be fostered in these sectors. The participants suggest involving them in supporting activities and in sponsoring.

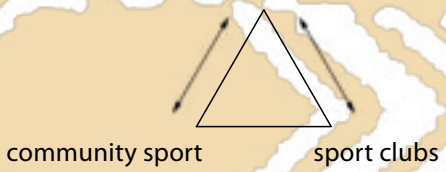
Finally, Brian gives his account of the involvement of the Radius Foundation (a Haarlem organisation for social work that hosts community sport). In particular, he gained communication skills necessary for coaching children with special challenges via his work with Radius. Moreover, Brian not only learned from his work with Radius, but also was able to share his own experiences gained from working in Mutare. In order to maintain the enthusiasm of all age groups, he encourages Radius to include older children in coaching, thereby giving them a share of the common responsibilities. In that way, older children are provided with perspective and are able to act as role models for younger children. A practical realization of this might be a weekend game activity, to be organized and supervised by the older children. Brian also remarked that there are few participants in community sport activities in Haarlem. Those who do participate are often of Turkish or Moroccan origin. Brian concluded that public knowledge of this sort of activity is somewhat less widespread in Haarlem than in Zimbabwe.

Brian Muringa & Faith Mashaya

Sport club and community sport

1. Practical advice for recreational sport clubs in the Netherlands
  - ~ Motivation of participants and volunteers
  - ~ A more active role for "drop-outs" -> involvement in educational programs about drugs and coaching activities
2. Practical advice for the development of sport activities in Mutare schools

In Zimbabwe involvement of parents, the private sector and church is lacking
 Possible solution: awareness stimulation (via supporting activities or sponsoring)
 Additionally: search for cooperating partners that can deliver the necessary equipment, or organize activities that require few supplies

workshop II: sport, ontwikkeling en samenwerking

Onder leiding van Rutendo Mandeya (bestuurslid MHS) en Willem Vriend (manager Sondela, organisatie voor interculturele trainingen).

Rutendo Mandeya is bestuurslid van MHS. Hij is de coördinator van de sportbuurtwerkers in het sportproject. Binnen het sportbuurtwerk en het onderwijs heeft hij veel handbal toernooien georganiseerd. Verder doet hij aan basketbal, tafeltennis, netbal, honkbal en rugby. In Haarlem heeft hij zich onder meer op het geven van atletiektrainingen toegelegd.

Ter introductie schetst Rutendo Mandeya de achtergrond van sport als instrument tot ontwikkeling en samenwerking in Mutare en in Afrika. Sportactiviteiten hebben een positieve invloed op veel inwoners van Mutare, die veelal in erg moeilijke omstandigheden moeten zien te leven. In het algemeen is sport in Afrika heel populair. Sport wordt zeker al als instrument tot ontwikkeling gebruikt, al is het nog niet optimaal. Er is talent in overvloed, maar slechts weinig talent wordt herkend. Een positieve uitzondering is een sportman als Kanu, de Nigeriaanse voetballer die ook

Rutendo Mandeya

bij het Nederlandse Ajax actief is geweest. Rutendo haalt in zijn introductie een citaat aan van Cees Versteeg, die als sportadviseur in Mutare werkt: “Mijn ervaring is dat het gemiddelde kind in Zimbabwe meer talent heeft dan een kind in Nederland. Wat ik hier in een half uur kan bereiken, kost me waarschijnlijk drie uur thuis in Nederland.” De omstandigheden in Mutare zijn moeilijk, veel inwoners lijden honger. Via het sport programma wordt hulp geboden, vooral door enige verlichting te geven. Bij het sportbuurtwerk lopen de Nederlandse vrijwilligers rond in oranje T-shirts. Als ze die zien, weten de kinderen van

Mutare meteen hoe laat het is: zo'n oranje T-shirt betekent voor hen spelen en lol maken!

Het sportproject en de daaruit voortvloeiende organisatie MHS helpen jongeren met het uitstippelen van een carrièrepad en het vinden van een betaalde functie. Vorig jaar bijvoorbeeld streden de grootste talenten uit Mutare in de Haarlemse Trosloop om de prijzen. Zij trainen bij de door Cees Versteeg opgerichte Mutare Haarlem Athletics Club, waar talent herkend kan worden. De reis naar Haarlem heeft de lopers een nieuw perspectief gegeven. Dat kan ook door als sporter in dienst te treden bij een atletiekclub en zo in je levensonderhoud te voorzien. Atleten nemen deel aan wedstrijden door het hele land. Met het eventueel gewonnen prijzengeld betalen ze hun schoolgeld en kopen ze voedsel voor hun families. Sommige sport leaders gaan de grens over en werken in Zambia of in Zuid-Afrika (bij het sportproject SCORE, dat lokale mensen opleidt tot sportinstructeur). Anderen stromen door naar een officieel erkende opleiding, zoals de pedagogische academie in Mutare.

Sport is zeker ook bruikbaar als instrument tot samenwerking. Rutendo zou graag een link willen leggen tussen sportverenigingen in Haarlem en in Mutare. Lokale clubs in beide steden moeten een binding krijgen, bijvoorbeeld MHS en de Haarlemse atletiekvereniging KAV. Een belangrijke vraag hierbij is hoe informatie het beste gedeeld kan worden. KAV verschaft al Engelstalige trainingsschema's en ondersteunt de Mutarese atleten met materialen als schoenen, startblokken en speren. In het algemeen is er in Mutare geen geld om een sportuitrusting, zoals speciale hardloopschoenen, te kopen.

Nu Rutendo de situatie op het gebied van sport als instrument tot ontwikkeling en samenwerking beschreven heeft, is het tijd voor een aantal specifieke vragen aan de deelnemers. De eerste vraag van Rutendo luidt: hoe moet de opzet van onze organisatie zijn als we een multi-sport vereniging willen worden?

Een van de deelnemers vertegenwoordigt de Haarlemse

workshop II: sport, development and cooperation

Presented by Rutendo Mandeya and Willem Vriend (manager of Sondela, an organization that organizes intercultural workshops).

Rutendo Mandeya is a member of the MHS board. He is the coordinator of the community sport leaders for the sport project. He has also organized many handball tournaments. He participates in basketball, table tennis, netball, baseball and rugby. In Haarlem, he specialised in giving athletics training sessions.

First, Rutendo Mandeya illustrated the use of sport as a means of development and cooperation in Mutare and in Africa. Sport activities are beneficial for many residents in Mutare, the majority of which live under difficult circumstances. Sport is popular everywhere in Africa. Sport is already used as a means to development, albeit sparse considering the potential. Sporting talent exists in abundance, but little of it is actually recognized. One positive exception to the rule is the footballer Kanu, who has played for the Dutch team Ajax, among others. “My experience is that the average child in Zimbabwe is more talented than the child in the Netherlands. What I am able to achieve in about half an hour here, would take maybe three hours back home,” says Cees Versteeg, who currently works as a sport advisor in Mutare.

Conditions in Mutare are difficult; many residents have difficulty getting enough to eat. The sport program offers help, particularly through education. Dutch volunteers active in the community sport projects wear orange t-shirts. When the children of Mutare see those t-shirts they know it is time for playing and having fun!

The sport project and the resulting MHS organization help young people choose a career path and search for jobs. Last year, Mutare’s top talent competed in the Trostrun, an annual half a marathon event in Haarlem. They train at the Mutare Haarlem Athletics Club, founded by Cees Versteeg, where their talent is recognized. The journey to Haarlem has given the runners new perspective. It is also possible to work at a sport club and thereby to earn room and board. Athletes participate in national competitions. They can use their prize money to pay school tuition and buy food for their families. Some sport leaders work in Zambia and South Africa (with the SCORE project, which trains local residents as sport instructors). Others continue on to an official degree program, such as the one offered at the pedagogical academy in Mutare.

Additionally, sport is also a means to development. Rutendo envisions linking sport clubs in Haarlem with clubs in Mutare. Local clubs, such as MHS in Mutare and KAV

athletic club in Haarlem, could establish a link with one another. A related matter is the sharing of information between potential partner clubs. KAV already provides English language training plans and provides athletes in Mutare with materials, such as shoes and starting blocks. Generally speaking, there is no money in Mutare available for buying special equipment, such as running shoes.

Cees Versteeg & Rutendo Mandeya

After describing the ways in which sport can be an instrument of development and cooperation, it is time for Rutendo to invite the participants to answer a number of specific questions. His first question is: how can we best become a multi-sport organization?

One of the participants represents the Haarlem multi-sport organization TYBB, which has already been named multiple times as a potential model for MHS. The TYBB representative admits that answering this question sufficiently would take at least three or four hours. Essentially, his organization is built along the

multi-sport vereniging TYBB, die tijdens deze conferentie al vaker is genoemd als model voor MHS. De vertegenwoordiger van TYBB geeft aan dat je voor een volledig antwoord op deze vraag zeker drie tot vier uur nodig hebt. In het kort is zijn vereniging als volgt georganiseerd: er is een overkoepelende administratie, die met name belast is met de organisatie van de sportfaciliteiten. Daarnaast bestaan er afzonderlijke, onafhankelijke administraties voor de verschillende sportdisciplines. De overkoepelende staf en de afzonderlijke sporten werken samen om de beschikbare faciliteiten onderling te verdelen, zoals het gebruik van sportvelden. Heel belangrijk daarbij is de gelijkwaardigheid van de verschillende sporten.

De grootste uitdaging waar TYBB zich voor gesteld ziet, is dat de organisatie voornamelijk met vrijwilligers werkt. Het vinden en werven van deze vrijwilligers is bijzonder lastig. Niet alleen is er heel veel mankracht nodig, ook is het zaak de juiste man of vrouw op de juiste plek te krijgen. Bovendien moet je rekening houden met een bijna continue bezetting: de vereniging is zeven dagen per week, van 8.00 tot 24.00 uur actief. Vrijwilligers zijn te rekruteren via mond tot mond reclame of door actieve ouders van de sportende kinderen te benaderen.

Als aanvulling op zijn eerdere verhaal geeft Rutendo aan dat het sportcomplex Chikanga als de thuisbasis voor een multi-sport vereniging in Mutare kan dienen. Vergeleken met Nederland is de kwaliteit van de faciliteiten alleen

ver beneden de maat. Rutendo voorziet dat het werven van vrijwilligers lastig is in Mutare. Niet alleen vanwege de cultureel verschillende kijk op vrijwilligerswerk, maar ook omdat er niet veel kinderen lid van een sportclub zijn. Ouders enthousiasmeren voor de verschillende functies wordt dus lastig.

De tweede kwestie die Rutendo wil aansnijden is: hoe creëren we kansen om ons te professionaliseren zodat we meer gewicht hebben binnen de bestaande Zimbabwaanse sport structuur? Een professionele organisatie wordt serieus genomen. De deelnemers geven een aantal suggesties om meer professionaliteit te bereiken. Er moeten resultaten geboekt worden, want scores betekent meer support. Zorg dat je de prestaties van je vereniging kunt aantonen, maak een archief van de activiteiten die je hebt ondernomen en de resultaten die je hebt behaald. Zoals je een curriculum vitae opstelt als je een baan zoekt, zo kun je de ervaring en werkzaamheden van je sportorganisatie ook samenvatten. Creëer daarnaast een netwerk van sporters. Zorg dat bekende sporters buiten Zimbabwe je steunen, zij hebben autoriteit en kunnen als ambassadeur voor je organisatie dienen. Zorg tenslotte ook voor een groot draagvlak binnen je eigen lokale gemeenschap. Een dergelijk draagvlak schep je door een groot ledenbestand. Ledenwerving verdient dan ook bijzondere aandacht.

Sport:

- ~ Veel talent in Afrika wordt niet herkend
- ~ Kinderen in Mutare hebben meer talent dan kinderen in Nederland

Ontwikkeling:

- ~ Sport leaders die in het nationale team spelen
- ~ Sport leaders die werk krijgen door sport

Samenwerking:

- ~ Sport leaders die studeren aan de pedagogische academie in Mutare
- ~ Sport leaders die in Zambia of Zuid-Afrika aan de slag gaan

Omni-sportvereniging:

- ~ Veel vrijwilligers nodig
- ~ Communicatie, duidelijkheid voor alle sportdisciplines (elke sport is even belangrijk en heeft toegang tot alle faciliteiten)
- ~ Sportclubs zijn onafhankelijk
- ~ Maak geen exacte kopie van de Nederlandse modellen

Hoe te professionaliseren:

- ~ Zorg dat je resultaten boekt (bijvoorbeeld: topatleten, of evenementen die je georganiseerd hebt)
- ~ Maak een curriculum vitae van je sportclub (dus een overzicht met de belangrijkste wapenfeiten en prestaties)
- ~ Zoek ondersteuning van bekende personen (zogenaamde sport ambassadeurs)
- ~ Werf veel leden voor je vereniging

following lines: there is a coordinating administration, which is mainly in charge of organizing sporting facilities. Additionally, there are other, independent administrative departments responsible for different kinds of sport. The coordinating staff and the particular sports work together in order to organize the sharing of facilities, such as sport fields. Equality among the sports is an important issue. The greatest challenge facing TYBB is that the organization is staffed almost entirely by volunteers. Recruiting and selecting volunteers is particularly difficult. Finding and correctly placing the right man or woman for the job is challenging. TYBB needs many volunteers, as the sport activities take place seven days a week, from 8 a.m. to 12 p.m. Volunteers can best be found through word of mouth or by approaching parents of participants to fill the necessary roles.

In addition, Rutendo mentions that the Chikanga sport complex could be used as a home base for a multi-sport club in Mutare. Facilities are sub-standard in comparison with those available for use in the Netherlands. Rutendo predicts that recruiting volunteers in Mutare will be difficult. The Zimbabwean perceptions of volunteer work, as well as the relatively small number of child participants in sport clubs, are responsible for this difficulty. Thus, motivating parents will be particularly hard.

Rutendo poses a second question: how do we create opportunities to professionalize ourselves in order to

carry more weight within the existing sport structure in Zimbabwe? Naturally, a professional organization is taken seriously. The participants give a number of suggestions for reaching this goal. There must be results, since winning means more support. Make sure you can account for your organization's performance; keep records of the activities you undertake and the results from those activities. Just as you compose a CV if you are searching for work, make sure to summarize the experience, events and activities of your sporting organization. In addition, put together a network of athletes. Make sure that famous athletes from other countries support you; they have a certain authority and can serve as ambassadors for your organization. Finally, make sure you have a support base within your own local community. A large membership can provide this. Recruiting members deserves special emphasis.

Sport:

- ~ a lot of African sport talent goes unrecognized
- ~ children in Mutare have more talent than children in the Netherlands

Development:

- ~ sport leaders who are also members of national teams
- ~ sport leaders who are gainfully employed in their sport

Cooperation:

- ~ sport leaders who study at the pedagogical academy in Mutare
- ~ sport leaders working in Zambia and South Africa

Multi-sport club:

- ~ many volunteers necessary
- ~ communication and a role for every sport (each is as important as the next and deserves equal access to facilities)
- ~ independent sport clubs
- ~ no exact copies of models used in the Netherlands

How to professionalize:

- ~ make sure to get results (example: top athletes, or events organized)
- ~ make a curriculum vitae for your sport club (an organized overview of top performances)
- ~ seek the support of sport celebrities (the so-called "sport ambassadors")
- ~ recruit as many members as possible for your club

Het wereld- record

Elco van der Geest,

ambassadeur van de Stedenband Haarlem-Mutare

Elco van der Geest is als topsporter fulltime bezig met zijn sport judo. “Ik sport al vanaf mijn vierde jaar. Dat heeft enorm geholpen bij de ontwikkeling van mijn zijn.” Sport is dus heel belangrijk in Elco’s leven: “Sport heeft me geleerd te geven en te nemen, in een groep te werken. Ook heb ik leren omgaan met winst en verlies.”

Meer algemeen ziet Elco sport als middel om mensen te bereiken, bijvoorbeeld bij HIV/Aids voorlichting en de “Veilig Vrijen” campagne. “Peer educators halen snel barrières weg. Kinderen kijken tegen ze op en nemen daardoor sneller iets van de peer educators aan.”

Maar sport is ook belangrijk vanwege het plezier dat het geeft, wereldwijd. “Sport kost energie, maar geeft ook veel geestelijke energie. Iedereen is enthousiast over sport. Dat geldt voor Nederland, maar dat geldt ook voor armere landen.”

Door samen te sporten, kun je samen ook iets bereiken. Judo lijkt misschien een individuele sport, maar je kunt

“Sport heeft me geleerd te geven
en te nemen, in een groep te
werken.”

het niet in je eentje doen. “Je hebt sparring partners nodig. Ongeacht het niveau dat je hebt kun je altijd van elkaar leren.” Het trainen als groep schept een heel *close* band. De waarde van het samen sporten, ziet Elco ook terug in het sportproject van de stedenband. “Die activiteiten zijn gericht op sport en spel en vooral op samen zijn.” Zelf is Elco ook een soort peer educator, een rolmodel. Hij merkt dat hij voor kinderen een idool is. Kinderen zijn veel gemotiveerder en heel leergierig, want ze willen net als hun voorbeeld ooit naar de Olympische Spelen. “Als je dergelijke topsporters niet om je heen hebt, dan weet je ook

niet dat je zoiets ooit kunt bereiken.” Daarom vindt hij het belangrijk dat atleten uit Zimbabwe wereldwijd doorbreken. Zij kunnen een voorbeeld zijn voor de jeugd en zo een sportcultuur creëren. Het werkt stimulerend als ze van hun sport kunnen leven. “In hardlopen is veel geld te verdienen.” Zelf wordt Elco financieel ondersteund door de overheid. Zijn inkomen is niet hoog, maar dat is volgens Elco niet belangrijk. “Ik ben niet gaan judoën om miljonair te worden.”

Als Nederlands judoka heeft Elco meegedaan aan de Olympische Spelen in Athene. Veel sporters zijn blij dat ze de Spelen gehaald hebben, maar dat geldt niet voor Elco. “Ik doe mee om te winnen.” De Olympische gedachte van gelijkheid, dat sport verboedert, heeft hij met eigen ogen gezien. “In het Olympisch dorp was een appartement vol Afrikanen uit verschillende landen. Er werd getrommeld en iedereen was aan het dansen en zingen. Ineens was het feest, vanuit niks.”

Elco vindt dat het idee van gelijkheid in principe klopt, maar het gaat wel om topsport. “Uiteindelijk wil je boven de ander uitstijgen.”

Elco schreef geschiedenis op de Spelen door te winnen van de regerend wereld- en Olympisch kampioen, die al drie jaar ongeslagen was. Hij struikelde in de halve finale en verloor vervolgens de strijd om het brons. “Beter dan de wereldkampioen, toch geen goud”, vatte een Nederlandse krant Elco’s prestaties samen. De dag erna won zijn oudere broer Dennis wel een bronzen medaille.

“In Athene ben ik meegegaan in de euforie van de medaille van mijn broer. Maar terug in Nederland heb ik het moeilijk.” Zijn vader helpt hem te relativeren, door te benadrukken dat hij gezond is.

Wat ook helpt, is te bedenken hoe het er in Zimbabwe aan toe gaat. “Hier gaat het om winst en verlies in de sport, daar om winst en verlies in het leven. Eenderde van de inwoners in Zimbabwe is besmet met HIV. Hoe erg mijn verlies ook is, het is maar sport.”

The world record

Elco van der Geest,
city link ambassador

As a top athlete, Elco van der Geest's full-time job is his sport, judo. "I have been participating in sport since I was four. It has been enormously significant in the development of who I am." Sport is very important in Elco's life: "Sport has taught me give-and-take, and how to work in a team. I have also learned to get on with winning and losing."

More generally, Elco sees sport as a way to reach people, for instance in the case of HIV/Aids education and the "Safe Sex" campaign. "Peer educators break down barriers fast. Children look up to them and so they learn faster from them."

But sport is also important because it is fun, for people everywhere. "Sport costs energy, but it gives a lot of mental energy in return. People are enthusiastic when it comes to sport. That's true in the Netherlands, but also in poorer countries as well."

By participating in sport together, it is possible to reach goals. Judo seems like an individual sport, but it cannot be done alone. "You have to have sparring partners. Regardless of level, you can always learn from each other." Training as a group creates close ties. The value of training together is also something that the city link represents for Elco. "The activities are centred on sport and games, and also on the idea of being in a group."

Elco is himself a sort of peer educator and role model. He notices that he is an idol for children. Children are motivated and interested in learning, since they want to make it to the Olympics just like their idol. "Having other top athletes around reminds you that you too can reach your goals." For that reason, he thinks it is important that Zimbabwean athletes compete internationally. They can then act as examples for youth, thereby creating a sport culture in Zimbabwe. It helps if they can earn a living at the same time. "There is a lot of money to be earned in competitive running." Elco himself receives financial support from the government. His income is not high, but that is not important to him. "I didn't decide to do judo professionally in order to become a millionaire."

Elco was part of the Dutch Olympic team in Athens. For

some athletes, just being at the Olympic Games is enough, but not for Elco. "I participate to win." The Olympic ideal of equality, that sport brings people together, is something he has witnessed with his own eyes. "In the Olympic Village there was an apartment full of African athletes from different countries. They were drumming, singing, dancing. A spontaneous, unplanned party."

In his opinion, the Olympic ideal of equality is important, but it is competitive sport, after all. "At the end of the day, you want to beat your competitor."

Elco made history at the Games by beating the reigning world and Olympic champion, who had been undefeated for three years. He struggled in the half-finals and eventually lost the fight for the bronze. A Dutch newspaper summed up Elco's performance as "better than the world champion, but still no gold." The following day, Elco's older brother Dennis won a bronze medal. "In Athens, I was swept up in the euphoria from my brother. But now that I'm back in the

**"Sport taught me give-and-take,
and how to work in a team."**

Netherlands, it's more difficult." His father helps him to put the situation in perspective, reminding him that at least he is healthy. What also helps is to consider the situation in Zimbabwe. "Winning and losing is important in sport, but there it is a question of winning or losing in the battle of life. One third of the residents in Zimbabwe is HIV positive. No matter how hard my Olympic defeat is, after all, this is just sport."

workshop III: peer education

Onder leiding van Faith Mashaya (bestuurslid MHS) en Els Besse (beleidsmedewerker Internationale Samenwerking bij de gemeente Haarlem).

Faith Mashaya gaat dieper in op *peer education* en de rol van peer educators binnen twee specifieke projecten: het “Kicking Aids Out” project en het “Teen HIV prevention programme”.

Allereerst geeft Faith een korte uitleg over het in Zambia ontwikkelde “Kicking Aids Out” programma (KAO), dat op twaalf basisscholen in Mutare aan kinderen van acht tot dertien jaar wordt aangeboden. Het programma hoopt de kinderen al op jonge leeftijd door middel van sport en spelletjes bewust te maken van de gevaren van HIV/Aids. Er is nog geen soortgelijk programma beschikbaar dat gebruikt kan worden op middelbare scholen. Daarom is het “Teen HIV prevention programme” opgezet, met behulp van de werkgroep gezondheidszorg van de Stedenband Haarlem-Mutare. Jongeren worden in twee weken getraind in onder andere counseling, om vervolgens als peer educator (voorlichter) in jeugdcentra aan de slag te gaan om met leeftijdsgenoten te praten over HIV/Aids. In deze gesprekken komen ook andere (sociale) problemen aan bod.

Toen de Zimbabwaanse overheid niet meer om de Aids problematiek heen kon, besloot men van Aids voorlichting een vast onderdeel van het onderwijsprogramma te maken. Al snel bleek echter dat de onderwijzers, die deze taak kregen toegewezen, van een generatie zijn die niet openlijk over seksualiteit spreekt. Bovendien was er geen leeftijdsadequaate lesmateriaal beschikbaar.

Hoewel het “Kicking Aids Out” programma en de inzet van peer educators in deze behoeften voorzien, blijven er punten die de voorlichting bemoeilijken. Ouders hebben soms problemen met het zeer duidelijke lesmateriaal en de expliciete uitleg over condoomgebruik.

Daarnaast zijn er ook leerlingen die de voorlichting slechts beschouwen als een ontspannen onderbreking van het gewone lesprogramma. Doordat de onderwijzers zelf niet verder ingaan op het onderwerp, blijft de besproken stof een op zichzelf staand geheel.

Een veel grotere moeilijkheid bij het geven van een goede voorlichting, maar ook bij andere activiteiten, is de participatie van vrouwen en meisjes. Door hun positie in de samenleving zijn zij erg moeilijk te bereiken. Veelal zijn het

de ouders of de mannen die beslissen of hun vrouwen en dochters deelnemen aan de georganiseerde activiteiten.

Het onderwerp roept in de groep veel vragen en opmerkingen op. Men is het er unaniem over eens dat geprobeerd moet worden om de positie van vrouwen en meisjes te verbeteren. Faith legt aan de hand van voorbeelden uit dat er wat dit betreft nog een lange weg te gaan is. Bij een aerobics les die zij voor de vrouwen had georganiseerd en waar zij allemaal enthousiast over waren, verscheen uiteindelijk niemand. Toen ze de vrouwen vroeg waarom ze niet gekomen waren, bleek dat ze niet mochten van hun echtgenoten: “Their wives should not be jumping around”. Vrij vertaald: vrouwen horen niet rond te huppelen.

Op de vraag of zij zelf fungeert als rolmodel voor de vrouwen en meisjes, reageert Faith al even resoluut. Nee dus. Als meisje dat veel met mannen omgaat (in dit geval in het sport leaders programma) heb je een slecht imago en vervul je zeker geen voorbeeldfunctie voor andere vrouwen. Wil je vrouwen en meisjes bereiken dan is het belangrijk om activiteiten te organiseren op plaatsen en tijden waar zij toch al bij elkaar komen. In het geval van de Aids voorlichting betekent dit dat dit voornamelijk onder schooltijd zal plaatsvinden of tijdens aan school gerelateerde bezigheden.

De jeugdcentra worden door de jongens veel bezocht voor vrijetijdsactiviteiten zoals sporten en films kijken. Veel meisjes worden echter geacht zich na schooltijd aan het huishouden te wijden. Maar de bibliotheek is ook in het jeugdcentrum gevestigd. Hier komen de meisjes voor hun schoolwerk. Daardoor zijn ze toch op de hoogte en maken ze gebruik van het aanbod van het “Teen HIV prevention programme”.

Vanuit de groep komen mogelijke ideeën voor het aanbieden van activiteiten voor vrouwen, eventueel onder een andere naam, zoals dat in Nederland ook wel gebeurt voor allochtone vrouwen. Onder het mom van Nederlandse les kunnen deze vrouwen toch sporten.

Daarnaast blijft het uiteraard belangrijk om te proberen een mentaliteitsverandering tot stand te brengen, zodat de maatschappij positief staat tegenover de deelname van

workshop III: peer education

Presented by Faith Mashaya (MHS board member) and Els Besse (staff member policy on international cooperation for the city of Haarlem).

Faith Mashaya goes into detail about peer education and the role of peer educators in two specific projects: the “Kicking Aids Out” project and the “Teen HIV prevention” program. First, Faith gives a brief explanation of the “Kicking Aids Out” (KAO) project, developed in Zambia, which targets children from eight to thirteen years old at twelve primary schools in Mutare. The goal of the program is raising awareness of the danger of Aids in that age group, through the use of games and sport.

To date there is no similar program available for use with secondary school students. To fill this gap, the “Teen HIV prevention” program was established, with assistance of the healthcare work group from the Haarlem-Mutare city link foundation. Young people receive workshops covering various topics, including counseling, with the ultimate goal of working as a peer educator in the neighborhood centres and talking to others their age about HIV/Aids. Other (social) problems surface in these discussions as well.

When the Zimbabwean government could no longer deal with the Aids problem on its own, Aids education was made a permanent part of the educational program. It soon became apparent that educators, on whose shoulders this responsibility rested, were members of a generation that does not speak openly about sexuality. Nor was there any educational material appropriate for young people. Although the “Kicking Aids Out” program and the efforts of the peer educators fulfill those needs, other difficulties remain. Parents sometimes object to educational material that they judge to be too explicit or to frank explanations given over condom use. In addition, there are a number of students who simply regard Aids education as an easy break from more usual class instruction. Because the instructors treat subjects superficially, the topics presented during lectures are not truly absorbed by students.

A much more crucial factor hindering the success of this and other programs is the lack of participation on the part of women and girls. Due to their particular position in society, they are especially hard to reach. In most cases it is parents or husbands who decide whether their daughters or wives may participate in organized activities. The subject is sensitive for the group. Everyone agrees that the position

of women and girls must be improved. Faith uses examples to illustrate that we still have a long way to go. She recalled organizing an aerobics lesson and receiving enthusiastic responses when announcing her plans. But on the day of the lesson, nobody came. It seems that the husbands of the enthusiastic women disapproved: “Their wives should not be jumping around”.

Sportvolunteer/ sportvrijwilliger Caroline de Rooij & Faith Mashaya

When asked if she was a role model for the local women and girls, Faith explained that she was not. As a young woman who frequently spends time with men (in her role as a sport leader), her reputation is damaged and she was definitely no example for other women to follow. The best way to reach women and girls is to come to them, in places where they usually gather for other reasons. In the case of Aids education, this means reaching them while they are at school or in another academic setting. Boys often visit youth centres to play sport and watch films. In contrast, many girls are encouraged to return home directly after school, to complete necessary household duties. However, there is also a library in the youth centre and many girls go there to do schoolwork. There they are aware of the “Teen HIV prevention” program and can benefit from it.

meisjes aan activiteiten. Dit kan door het beïnvloeden van de mening van ouders over de activiteiten, maar ook door de meisjes zelf ervan te overtuigen dat ze hetzelfde kunnen als jongens.

Faith brengt twee door haar geformuleerde punten ter discussie. Het Aids voorlichtingsprogramma richt zich in eerste instantie op onthouding en in tweede instantie op condoomgebruik. Faith wil van de groep weten wat men van deze benadering vindt. Een van de deelnemers vraagt zich af of jongeren zich niet schuldig gaan voelen als ze ondanks de sterke nadruk op onthouding toch seks hebben en een condoom gebruiken. Volgens Faith is deze generatie een stuk moderner en realistisch genoeg om te beseffen dat seksualiteit nou eenmaal bij het leven hoort. Omdat ouders niet erg open zijn over seksualiteit legt wat ze wel of niet zeggen niet veel gewicht in de schaal en dus beslissen de jongeren zelf. Veel jongeren gebruiken condooms, omdat ze om zich heen de gevolgen van HIV/Aids met eigen ogen kunnen zien. In de jeugdcentra worden condooms daarom gratis verstrekt. Het gebruik van condooms kan bovendien de positie van meisjes versterken: ze vrijen veilig of ze vrijen niet.

Het tweede discussiepunt is het inzetten van sport en peer education als middel tot ontwikkeling. De groep wordt gevraagd mee te denken bij welke andere sociale problemen naast Aids voorlichting- sport en peer education ingezet

zouden kunnen worden. De groep suggereert een aantal mogelijkheden. Sport is belangrijk voor het ontwikkelen van een gezonde levensstijl. Ook het belang van sport voor het onderwijs en activiteiten voor vrouwen en meisjes worden wederom benadrukt.

De rol die de peer educators spelen binnen de HIV/Aids-voorlichting is groot. Zij geven leeftijdsgenoten de mogelijkheid om op een open manier over seksualiteit te praten, waardoor vragen over wat wel of niet te doen op een eerlijke en heldere manier beantwoord kunnen worden. Sport blijkt in dit geval een adequaat middel om de jongeren te bereiken. Toch wordt duidelijk dat men inventief moet blijven in het benaderen van de doelgroep. Dit geldt in het bijzonder voor activiteiten voor vrouwen en meisjes. Om deze doelgroep te bereiken en de voorlichting te verbeteren worden verschillende wegen bewandeld. Enerzijds wordt rekening gehouden met hun positie in de maatschappij en worden de activiteiten aangeboden op plaatsen waar de vrouwen al samen komen, anderzijds wordt juist getracht deze moeilijke maatschappelijke positie te veranderen. Voor de peer educators is ook hier een belangrijke rol weggelegd; aan hen de taak om de juiste middelen in te zetten om deze verandering te bewerkstelligen. Sport is in dit geval al een beproefd middel. En doel.

Peer education projecten: Kicking Aids Out (basisschool) en preventieprogramma voor tieners

~ Hoe bereik je je doelgroep:

- + via leeftijdsgenoten
- + op plekken waar ze vaak komen (scholen, jeugdcentra, bibliotheek)

~ Aanpak per sekse, met name participatie van vrouwen en meisjes

- + de groep treffen als ze toch al bijeenkomen, bijvoorbeeld voor bijhoudersproject (Mutare)
- + herhalingsrecept, zodat vrouwen regelmatig het huis kunnen verlaten (Haarlem)
- + rekening houden met de positie van de vrouw in de maatschappij/ cultuur, maar ook proberen die positie te veranderen

~ Communicatie over Aids

- + Ouders
- + Onderwijzers/ leraren
- + Tieners

~ Is onthouding de juiste aanpak? Bevorderen van eigenwaarde van vrouwen.

~ Sport gebruiken voor:

- HIV/Aids bewustwording
- Sociale problemen
- Gezondere levensstijl
- Problemen met alcohol en drugs
- Onderwijs en sport voor vrouwen

The work group produces ideas for activities geared to women, possibly under another name, as is sometimes done in the case of activities for immigrant women in the Netherlands, for example sport activities disguised as a Dutch lesson.

Moreover, a change in mentality is still needed in order for society to truly accept the participation of women and girls in these sorts of activities. This is possible not only by influencing the opinions of parents, but also by positively affecting the way the girls think about themselves and convincing them that they are just as capable as boys.

Faith brings two points of discussion to the workshop. First, the Aids program is based on two points: abstinence in the first place and condom use in the second. Faith wants to know what the group thinks of this approach. One participant mentions the possibility that young people may feel guilty if they “fail” to practice abstinence and instead end up having sex and using condoms. According to Faith, the current generation of young people is more modern than the last, and realistic enough to realize that sex is simply a part of life. Because parents say so little about sexuality, any opinions they have of it carry little weight and young people usually end up deciding for themselves. Many young people do use condoms, since they see the consequences of HIV/Aids around them on a daily basis. For this reason, condoms are available at no cost in the youth centres. The use of condoms strengthens the relative

position of young women: they can declare “safe sex or no sex”.

The second point of discussion is the use of sport and peer education as a means to development. The group is asked to come up with ways in which sport and peer education can be used to address social problems other than Aids. The group makes several suggestions. Sport is important for a healthy overall lifestyle. The important role played by sport in education and other activities for women and girls is also emphasized.

The peer educators play an important role in HIV/Aids education. They provide other young people with the opportunity to frankly discuss sexuality, and they clearly and honestly answer questions on the subject. Sport is a good way to reach young people, but it is clear that educators have to remain creative in order to continue to reach the age group. This is particularly true in the case of women and girls. In order to do this, and to improve education, it is necessary to move in all directions. On one hand, the social position of women is taken into account and activities are directed at places where they gather for some other purpose. On the other hand, this disadvantageous social position itself must be changed. This is also a crucial goal of the peer educators; their job is to use the right means to bring this change about. Sport is a proven means to this end, as well as a goal in itself.

Peer education projects: Kicking Aids Out (primary school) and preventative programs for youth

~ How do you reach your target group

- + through peers
- + in places which they frequently visit

~ Approaches by sex, especially targetted at participation of women and girls

- + meeting the group when they assemble anyway, e.g. the beekeepers project (Mutare)
- + prescription refills, so women regularly get permission to leave the house (Haarlem)
- + taking the current social position of women into account, and at the same time trying to change this

~ Communicating about Aids

- + parents
- + educators/ teachers
- + young people

~ Is abstinence the right approach? Promoting self-worth among women.

~ Sport as a means for:

- HIV/Aids education
- To solve social problems
- For a healthier lifestyle
- Confronting alcohol and drugs
- Education and sport for women

workshop IV: duurzaamheid van het sportproject en sponsoring

Onder leiding van Joseph Nyakuromba (voorzitter MHS) en Teun de Mon (directeur van de Stichting Sportsupport Kennemerland in Haarlem).

Centraal staan de duurzaamheid van het sportproject in Mutare en mogelijke sponsoring.

Joseph Nyakuromba verzorgt de introductie bij dit thema. Hij heeft de achtergrond, structuur en werkzaamheden van MHS (Mutare Haarlem Sport leaders) al uitgebreid toegelicht in zijn centrale presentatie eerder op de middag. Daarom schetst hij nu in het kort de hoofdlijnen. MHS heeft een bestuur dat uit acht personen bestaat. Joseph is voorzitter van het bestuur. MHS heeft een “code of conduct” (beleidsplan) opgesteld. De sport leaders organiseren zowel sportactiviteiten voor kinderen in wijken als op middelbare scholen. Het gaat daarbij vooral om praktische kennis en activiteiten.

Het sportproject en MHS zijn toe aan de volgende stap, een verdergaande professionalisering. Zo kan de duurzaamheid van het project gegarandeerd worden.

Joseph wil op een tweetal punten advies van de deelnemers aan de workshop. Ten eerste wil hij weten hoe het project het beste kan worden omgevormd tot een professionele organisatie, die algemeen erkend wordt. Het programma van MHS is een nieuw initiatief. Voor het vervullen van alle taken is het belangrijk dat MHS opgenomen wordt in bestaande structuren en contacten.

De deelnemers willen weten wat MHS zelf doet om professioneler te worden.

Joseph geeft aan dat de organisatie nauw samenwerkt met de gemeente Mutare, die voor faciliteiten zorgt. De sport leaders hebben in Haarlem gezien hoe TYBB, een multi-sportvereniging, werkt. Dat zal als voorbeeld gaan dienen bij het aanpassen van hun organisatie in Mutare. MHS wil een overkoepelende organisatie worden waarbinnen sportverenigingen een plek kunnen krijgen. MHS streeft naar nationale erkenning en wil als een volwaardige organisatie beschouwd worden. Om een legale status te kunnen krijgen, is het streven nu om MHS onder te brengen bij LA 21. Dat kost echter wel de nodige tijd. Zonder legale status kan MHS ook geen fondsen werven en krijgen.

Joseph geeft aan dat MHS nauw samenwerkt met het Ministerie van Onderwijs, bijvoorbeeld waar het gaat om het “Kicking Aids Out” (preventie) project. MHS wordt

inmiddels erkend door het Ministerie van Onderwijs. MHS en het ministerie wisselen bijvoorbeeld onderling kennis uit.

De deelnemers geven aan dat als de kwaliteit van het door MHS geleverde werk maar goed is, de rest dan waarschijnlijk vanzelf komt. Wellicht zou het goed zijn verder te gaan als MS in plaats van MHS, dus zonder het Haarlemse gezicht.

In Zuid-Afrika kent men een soortgelijke ervaring. SCORE is een vrijwilligersproject dat met sportleraren uit diverse landen sportprojecten opzet en lokale mensen opleidt tot sportinstructeur. SCORE had een moeizame start omdat het als een Nederlandse organisatie werd beschouwd. Toen SCORE een Afrikaanse organisatie werd, ging het beter.

Het tweede punt waarover Joseph advies vraagt van de deelnemers, is wat er moet gebeuren nadat Cees Versteeg, de huidige sportadviseur in Mutare, is vertrokken per 1 december 2004. Moet er een nieuwe adviseur vanuit Nederland komen of is dat niet nodig? De aanvullende vraag hierbij is: wanneer trekt een donor zich terug uit een project, opdat het werkelijk duurzaam kan worden? De deelnemers constateren dat deze vraag moeilijk te beantwoorden is. Eigenlijk zou er wederzijds een “business agreement”, een contract, moeten worden opgesteld, met bijbehorende afspraken. Tegelijkertijd merken de deelnemers daarbij op dat je wel afspraken kunt maken, maar dat zaken eigenlijk nooit zo lopen als gepland. Joseph vraagt zich in dat kader af of er aan bepaalde voorwaarden moet zijn voldaan, wil een project kunnen worden overgedragen. Hij denkt daarbij aan criteria op het gebied van managementcapaciteiten en fondsen. De deelnemers bevestigen zijn gedachte, er moet zeker wel aan bepaalde voorwaarden worden voldaan. Welke dat precies zijn kan niet verder worden uitgewerkt, in verband met de beperkte tijd van de workshop.

Haarlem ondersteunt het sportproject tot 2005. De gemeente Mutare heeft een beperkt budget en kan het sportproject niet financieel ondersteunen. Een mogelijkheid is om te kijken of het bedrijfsleven op de een of andere wijze bij het sportproject kan worden betrokken. Beide

workshop IV: durability of the sport project and sponsoring

Presented by Joseph Nyakuromba (chairman MHS) and Teun de Mon (director of the Sportsupport Foundation of Kennemerland in Haarlem).

The durability of the sport project in Mutare and possible sponsoring are central to the discussion.

Joseph Nyakuromba provides the introduction. He has already presented the background, structure, and activities of MHS (Mutare Haarlem Sport leaders) earlier in the day. For that reason, he touches briefly upon a few important points. The board of MHS consists of eight members; Joseph is the chairman. MHS has established a code of conduct. Sport leaders organize sport activities for neighbourhood children as well as for secondary school students. Practical knowledge and activities are particularly necessary. The MHS and sport project have taken the next step: a more extensive professionalization, in order to ensure the durability of the project.

Joseph would like to hear advice from the participants on two matters. First, he would like to know how the project could best be turned into a generally recognized, professional organization. The MHS program is a new initiative. Inclusion in existing structures and networks is important if MHS is to achieve its goals.

The participants would like to know what MHS is doing to become more professional. Joseph states that the organization works closely with the city of Mutare, which provides the facilities for activities. In Haarlem, the sport leaders have seen how TYBB, a multi-sport club, works. This will serve as an example as they improve their own organization in Mutare. MHS wants to become an umbrella organization under which different sport clubs can be grouped. MHS is striving for recognition as a full-fledged organization. In order to achieve legal status, MHS is working to be included in LA21. The effort is time-consuming. Without legal status, MHS cannot solicit any funding. Joseph states that MHS is working closely with the Ministry of Education, on concepts such as the “Kicking Aids Out” project. MHS has been recognized by the Ministry, and the two are now participating in information exchange. The participants insist that if MHS does good-quality work, the rest will come in good time. Nevertheless, it might be a good idea to modify the name from MHS to MS, without Haarlem’s H, to emphasize the local nature of the organization’s work.

A related experience in South Africa is mentioned. SCORE is a volunteer project that brings together sport instructors from various countries with the aim of setting up local sport projects and training sport leaders. In the beginning, SCORE suffered because it was known as a “Dutch organization”. Its prospects improved when SCORE became an African organization.

Joseph Nyakuromba

Joseph’s second concern is the state of the organization after Cees Versteeg, the current sport advisor in Mutare, leaves his position on December 1, 2004. Is it necessary to send a new advisor from the Netherlands or will local leaders take over? An essential, related question is: when is it appropriate for a donor to withdraw from a project in order to guarantee its durability? The participants note that this question is difficult to answer: actually, a “business agreement” should be formed, with each party acknowledging certain responsibilities. At the same time, the participants admit that despite the existence of concrete agreements, things do not always go as planned. On a related matter, Joseph brings up the question of

partners moeten baat hebben bij een sponsorovereenkomst, zowel het bedrijfsleven als het sportproject. Dat zou het uitgangspunt moeten zijn om tot een win-win situatie te komen.

Ook als Haarlem zich financieel terugtrekt uit het sportproject in Mutare, zouden de gemeente en de stedenband bijvoorbeeld nog behulpzaam kunnen zijn bij fondsenwerving.

Duurzaamheid van het sportproject en sponsoring

- ~ Officiële, legale status vergelijkbaar met TYBB (omnisportvereniging met multi-sport complex)
- ~ Erkenning door SRC
- ~ Onderdeel worden van LA21
- ~ MHS <-> MS
- ~ Terugtrekken van de donor
  - + Nieuwe fondsen werven in het bedrijfsleven
  - + Fondsenwerving vanuit Haarlem

whether certain criteria, such as management capacity and funding, must be met before a project is handed over to local leaders. The participants confirm that certain criteria should be met, though they could not be defined specifically due to the limited amount of time available for the workshop.

Haarlem will sponsor the sport project until the year 2005. The city of Mutare, due to budget limitations, is incapable of funding the project itself. One possibility is to attempt to involve the private sector. However, both private business and the sport project must profit from a funding arrangement. A win-win situation for both parties is the key to beginning such an effort.

Even after withdrawing as sponsor for the Mutare sport project, the city of Haarlem and the city link organization would continue to offer assistance in contacting and negotiating with potential future sponsors.

Durability of the sport project and sponsoring

- ~ Official, legal status comparable to that of TYBB (multi-sport club and complex)
- ~ Recognition by SRC
- ~ Become a part of LA21
- ~ Withdrawal of the donor
  - + Funding opportunities in the private sector
  - + Fundraising assistance from Haarlem

De demarrage

de sport leaders

Faith, Brian, Joseph en Rutendo

Kennis delen én kennis halen was een van de belangrijkste doelstellingen van de stage van de vier sport leaders in Haarlem. De vier uit Mutare denken dat hun grootste bijdrage aan de sport in Haarlem in het sportbuurtwerk ligt. “Ik heb aangegeven hoe sport op buurtniveau gestimuleerd kan worden,” zegt Rutendo. Joseph voegt daar aan toe: “We hebben ze geleerd hoe meisjes verleid kunnen worden om deel te nemen aan de activiteiten. Ook hebben we de tip gegeven om jongeren zelf verantwoordelijk te maken voor het organiseren van de activiteiten, om te voorkomen dat ze vroegtijdig afhaken.”

Hun expertise overbrengen was één doel, maar de vier moesten natuurlijk zelf ook iets opsteken van hun verblijf. Brian kan in één woord samenvatten wat hij in Haarlem geleerd heeft: “korfbal!” (immers een typisch Nederlandse sport). Voor Faith ligt de belangrijkste les in het jeugd-beleid: “Dat betekent dat kinderen al vanaf een hele jonge leeftijd maar aan één specifieke sport doen.” Rutendo

“Op het moment dat we een grondige kennis hebben, kunnen we een sprong in onze carrière realiseren.”

vindt de meest waardevolle les “hoe een multi sport-club georganiseerd en geleid moet worden, en hoe meer vrijwilligers in het sportleven betrokken kunnen worden.” Joseph heeft op een heel ander vlak vaardigheden opgedaan: “Hoe je onder druk moet werken en hoe je de computer kunt gebruiken om websites en presentaties te maken.” Na hun terugkeer in Mutare hebben de vier hun ervaring en kennis met hun collega sport leaders gedeeld. “We hebben een workshop gehouden voor alle sport leaders, zowel de *advanced* als de *trainees*,” vertelt Brian. “In deze workshop brachten we verslag uit over wat we in Nederland geleerd en gedeeld hebben,” gaat Joseph verder. Ook na de workshop

gaan de vier verder met het delen van hun inzichten, maar nu op individuele basis. “Ik probeer andere sport leaders te inspireren in één op één gesprekken,” legt Joseph uit. De stage in Haarlem vonden ze alle vier heel waardevol. Toch zijn ze het erover eens dat ze een verdere opleiding zouden moeten krijgen. Kennis van sport marketing en management zijn onderwerpen die ze alle vier noemen, op de vraag wat ze nog missen. In Faith’s ogen zal meer expertise op deze terreinen zowel het sportproject als de sport leaders persoonlijk helpen. “Er zijn opleidingen die onze kansen om van Mutare Haarlem Sport leaders (MHS) een meer professionele organisatie te maken vergroten, zoals sport management en marketing. Ik heb het gevoel dat op het moment dat we een grondige kennis van deze onderwerpen hebben, we een sprong in onze carrière kunnen realiseren.” Ook al mist er wetenschap, toch hebben de vier voldoende kennis opgedaan om verder te gaan met het professionaliseren van hun organisatie. Daartoe hebben ze al concrete actie ondernomen, zoals het oprichten van teams en clubs op buurt niveau. “We stimuleren de sport-leaders om hun eigen clubs in het leven te roepen,” zegt Brian. Op beleidsniveau hebben de sport leaders een bijeenkomst georganiseerd voor alle *stakeholders* in het sportproject.

De vier hebben hun eigen, persoonlijke doelen voor de toekomst ontwikkeld. Rutendo wil zich blijven bezighouden met het sportbuurtwerk, sportactiviteiten in het onderwijs en de organisatie van evenementen als het Multi Sport Festival. Brian wil zich concentreren op een studie op sportgebied, het liefst in Nederland. Joseph gaat zijn aandacht richten op het uitvoeren van alle activiteiten die uit het overleg met de stakeholders voortvloeien. Faith wil zich toeleggen op het ondersteunen van de sport leaders. “Mijn plannen voor de toekomst zijn om de sport leaders te betrekken in projecten die zich meer richten op hun persoonlijke ontwikkeling. Dat betekent ook het vinden van een betaalde baan of een geldschieter voor enkelen van hen.” De vier sport leaders delen dus dezelfde ervaring, die ze elk op hun eigen manier gebruiken, altijd ten gunste van het sportproject in Mutare.

The acceleration

the sport leaders

Faith, Brian, Joseph and Rutendo

Sharing their expertise and gaining knowledge was one of the most important objectives of the internship of the sport leaders in Haarlem. The four from Mutare think their biggest contribution to the sport in Haarlem is in the field of community sports. "I advised ways of stimulating grass root sport," Rutendo says. Joseph adds: "We taught how to lure girls to take part in the activities. Also, we gave the advice to make youngsters responsible for organizing the activities themselves, thus preventing them from dropping out."

Teaching was one aim, learning was another. Brian summarizes what he learned in one word: "korfbal!" (a typical Dutch team sport using a ball). Faith feels the most important lesson she learned is what she calls youth policy: "This involves letting children learn about a particular kind of sport from a very young age." Rutendo thinks his most valuable lesson is "how to run a multi sport club and how to involve more volunteers in sport." Joseph gained skills in a different field: "How to work under pressure and how to use the computer for creating websites and presentations."

After their return in Mutare, they shared their experience and their knowledge with their fellow sport leaders. "We did a workshop whereby all the sport leaders, both trainees and advanced, were present," Brian tells. "In this workshop we reported on what we learned and shared in Holland," Joseph carries on. After this workshop, the four continue to share their insights on an individual level. "I am trying to inspire other sport leaders on a one by one basis," Joseph explains.

The internship in Haarlem was valuable to all four. Nevertheless they agree that they could still be educated more extensively. Knowledge of sport marketing and management are subjects that they all mention, when asked what is missing. In Faith's eyes more knowledge in these fields will help both the sport project and sport leaders personally. "There are qualifications that enhance our chances of making the Mutare Haarlem Sport leaders (MHS) programme professional, like sport management and marketing courses. I feel that the moment we have sound knowledge of these subjects, we have a chance to

realize career opportunities."

Although there might be some expertise missing, the four did gain sufficient expertise to continue with professionalizing their organization. The concrete action they have taken, involves the formation of teams and clubs on grass root level. "We encourage the sport leaders to make their own clubs," Brian says. On the policymaking level, the sport leaders have organized a meeting for all stakeholders in the sport project.

The four have developed their own, personal goals for the near future. Rutendo wants to continue with community and school sport activities. Also he wants to participate in hosting events like the Multi Sport Festival. Brian would like to concentrate on a study in sport, if possible in the Netherlands. Joseph will focus on implementing all the project activities that derive from the consultation with the stakeholders. Faith will apply herself to supporting the sport leaders. "My future plans are to involve sport

"The moment we have sound knowledge, we have a chance to realize career opportunities."

leaders in programs that focus more on their personal development and that will include finding sponsorship for some individuals."

In conclusion this means that the four sport leaders share the same experience, but will use it in different ways, all to the advancement of the sport project in Mutare.

De finish

conclusie van de conferentie over Sport en Ontwikkelings-samenwerking

Ter afsluiting somde dagvoorzitter Jan Rijpstra de in zijn ogen cruciale kernbegrippen op, die op de conferentie over Sport en Ontwikkelingssamenwerking aan de orde kwamen.

Sport is een doel op zich, maar sport is ook te gebruiken als een middel om andere doelen te bereiken, bijvoorbeeld op het gebied van ontwikkelingssamenwerking. Sport motiveert en bevordert de betrokkenheid van de deelnemers en hun gemeenschap. Sport is heel goed te gebruiken als communicatiemiddel, bijvoorbeeld om in preventieprogramma's de boodschap over te brengen. Sport geeft nieuwe kansen, ook in ontwikkelingslanden. Dankzij hun talent gaan sporters daar vaak een betere toekomst tegemoet. Maar daar hangt het succes van sport niet alleen van af. Leraren moeten het belang van sport inzien en ondersteunen. Bovendien is de inzet van vrijwilligers in sportorganisaties essentieel, zowel in Nederland als in Zimbabwe.

Dat betekent overigens niet dat het Nederlandse sportmodel klakkeloos kan worden overgenomen om in Mutare of elders toe te passen. Institutionele eigenaardigheden, culturele verschillen en financiële mogelijkheden vragen om een eigen, uniek model binnen de ontwikkelings-

samenwerking. Het bedrijfsleven is in Nederland bijvoorbeeld gewend om financieel bij te dragen aan sportevenementen en –organisaties. In Zimbabwe staat dat soort sponsoring nog niet eens in de kinderschoenen. Voor elk project op het gebied van ontwikkelingssamenwerking en dus ook voor de sportprogramma's geldt dat het door de lokale gemeenschap gedragen moet worden, van beneden naar boven (*bottom up*). Opleggen van bovenaf is weinig effectief.

Tenslotte is het heel belangrijk om te kijken naar wat er hierna komt, wat de volgende stap is. De stedenband en het sportproject Haarlem-Mutare gaan door. Er zijn veel ideeën voor nieuwe projecten. Inwoners in Nederland en in ontwikkelingslanden gaan door met te leren van elkaar. En de sport? Die blijft, daar en hier.

Sleutelwoorden van de conferentie:

- ~ Motivatie
- ~ Betrokkenheid
- ~ Talent
- ~ Vrijwilligers
- ~ Leraren
- ~ Particuliere sector
- ~ Preventieprogramma
- ~ Communicatie
- ~ Nederlands model niet klakkeloos overnemen
- ~ Van beneden naar boven (*bottom up*)
- ~ Sport is een doel op zich, maar sport ook gebruiken als een middel om andere doelen te bereiken

De volgende stap:
Haarlem-Mutare gaat door
Veel ideeën voor nieuwe projecten
Leren van elkaar

The finish

conclusion of the Sport and Development Cooperation conference

In closing, the chairman-of-the-day, Jan Rijpstra, summarized what he considers to be the most important points discussed at the conference for Sport and Development Cooperation.

Sport is a goal in itself, but can also be used as a means to reach other goals, for instance in the domain of development cooperation. Sport motivates and promotes involvement of the participants and their community. Sport can be used successfully as a means of communicating a specific message, in areas such as prevention programs. Sport provides opportunities, in developed as well as developing nations. Those with sporting talent in developing countries often improve their futures. But the success of sport depends not only on that fact. Teachers must understand and emphasize the importance of sport. In addition, the role of volunteers in sport organizations is crucial in both countries.

The Dutch model cannot be simply copied in Mutare or other places. Particular institutional characteristics, cultural differences and financial circumstances must be taken into account when establishing a personalized, unique model within development cooperation. For instance, it is common for the private sector in the Netherlands to

contribute to sporting events and organizations. Sponsoring of this type is virtually unknown in Zimbabwe. Every project in the field of development cooperation, including sport programmes, must be built by the local community from the bottom up. Building from the top down is ineffective.

Finally, it is important for us to focus our attention on the next step. The city link and the Haarlem-Mutare sport project will continue. There are many ideas for new projects. People in the Netherlands and in developing countries continue to learn from one another. And sport? Sport remains, both here and there.

Keywords from the conference:

- ~ Motivation
- ~ Involvement
- ~ Talent
- ~ Volunteers
- ~ Teachers
- ~ Private sector
- ~ Prevention programs
- ~ Communication
- ~ Not blindly imitating the Dutch model
- ~ Bottom up organization
- ~ Sport is a goal in itself, and a means to reach other goals

The next step:

Haarlem-Mutare goes on
Many new project ideas
Learning from one another

Het volgende toernooi

over de toekomst van het sportproject

Met het uitwisselingsprogramma van de vier sport leaders uit Mutare heeft de Stedenband geïnvesteerd in de duurzaamheid van het sportproject. De stage van de vier heeft bovendien bijgedragen aan verdere professionalisering van MHS, de Mutare Haarlem Sport leaders organisatie. De sport leaders zagen de mogelijkheden van een multi-sportvereniging, verbreedden hun kennis van sportorganisaties door hun stages en keken hun ogen uit op een aantal grote evenementen waar ze ideeën opdeden voor hun eigen sportfestivals in Mutare. Terug in Mutare zijn de sport leaders hard aan de slag gegaan met de kennis die ze in Nederland hebben verworven. Hun kennis en ervaring hebben ze gedeeld met hun collega sport leaders. Ook hebben ze een bijeenkomst gehad met alle belanghebbenden, waar een intentieverklaring met alle taken en verantwoordelijkheden van alle stakeholders is opgesteld. Ondertekening van dit “Memorandum of Understanding” zal op de LA 21 conferentie volgen. In de toekomst zullen de sport leaders zich bezig gaan houden met het verder professionaliseren van hun organisatie door het volgen van meer opleidingen, het opzetten van teams en clubs in verschillende sportdisciplines en het creëren van kansen in de sportwereld in Zimbabwe. Daarnaast blijven de sport leaders natuurlijk alle bekende activiteiten organiseren, zoals het sportbuurtwerk, sport op scholen en sport gericht op speciale groepen. Bij deze werkzaamheden krijgen de sport leaders voorlopig nog assistentie van de sportvrijwilligers uit Nederland. Na het vertrek van de Nederlandse sportadviseur (Cees Versteeg) zal er mogelijk een nieuwe adviseur aangesteld worden, die in breder verband binnen LA 21 gaat werken. Over deze optie wordt momenteel met ICCO gesproken. Totdat hierover meer duidelijkheid is biedt de gemeente Mutare een sportleader de gelegenheid om als interim de sportofficer (Norman Nyaude) te assisteren.

De geschiedenis, het heden en de toekomst van het sportproject zijn in drie fases samen te vatten: aanloop, stabiliseren, oogsten.

De aanloop van het sportproject is in diverse hoofdstukken

van deze uitgave uitgebreid aan bod gekomen. Hoewel het sportproject en de organisatie er omheen nog niet volmaakt zijn, loopt de aanloopfase op zijn einde. Het project is nu in de fase van het stabiliseren aangekomen. Dat betekent dat er minder begeleiding door externe professionals gegeven zal worden. De ondersteuning vanuit Nederland zal zich richten op het aantrekken van sponsors voor grote evenementen, het assisteren in de opleiding van sport leaders en het bevorderen van het doorstromen van sport leaders naar de sportsector van Mutare.

De werkgroep Sport, oorspronkelijk opgericht om de uit Mutare teruggekeerde sportvrijwilligers op te vangen, zal zijn werkzaamheden uitbreiden naar het coachen op afstand van de sport leaders. Daarbij zullen de werkgroepleden hun collega's vooral sportinhoudelijk adviseren. De bedoeling is dat iedere Nederlandse vrijwilliger als expert in één bepaalde sportdiscipline aan een sport leader uit Mutare gekoppeld wordt. In dit één op één contact kunnen de twee kennis over die discipline uitwisselen. De Nederlandse vrijwilliger kan concrete ondersteuning bieden door bijvoorbeeld voor Engelstalige trainingsschema's te zorgen. De Stedenband verwacht dat de sport leaders op deze manier zelfstandiger en met een meer professionele organisatie in Mutare aan de slag kunnen, ook na het vertrek van Cees Versteeg. De laatste fase, die van het oogsten, moet dan binnen enkele jaren aan kunnen breken. Oogsten wil zeggen dat het sportproject in Mutare geheel onafhankelijk draait, zonder donor, met een wettelijke status en zelfstandig op het gebied van organisatie, management, financiën en expertise. Want dat is het uiteindelijke doel, een sportprogramma **voor** maar zeker ook **door** de Mutarez.

The next tournament

the future of the sport project

Through the exchange programme involving the four sport leaders from Mutare, the city link has invested in the sustainability of the sport project. The internship of the four also contributed to the professionalizing of MHS, the Mutare Haarlem Sport leaders organization. The sport leaders saw the potential of a multi-sport club, broadened their knowledge of sport organizations, and observed a number of important events where they could gather ideas for their own sport festivals in Mutare. After returning, the sport leaders got to work using the knowledge they gained in the Netherlands. They shared their knowledge and experience with their fellow sport leaders. They also held a meeting with all stakeholders involved in their sport project, where they compiled a statement of intent that clearly stated the tasks and responsibilities of all stakeholders. This “Memorandum of Understanding” will be signed at the LA 21 conference.

In the future, the sport leaders will become involved in professionalizing their organization by following more courses, forming teams and clubs in various sport disciplines, and creating more opportunities in the sport world in Zimbabwe. In addition, the sport leaders will continue to carry out all of their current projects, such as community sport, sport at school and sport activities targeted at specific groups. For now, the sport leaders continue to receive assistance in these activities from the Dutch sport volunteers. After the departure of Cees Versteeg, a new sport advisor will possibly be sent, to work in the wider context of LA 21. This possibility is currently being discussed with ICCO.

Until a final decision has been made, the City of Mutare offers a sport leader the opportunity to act as an interim and assist the sport officer (Norman Nyaude).

The past, present, and future of the sport project can be summed up in three phases: a running start, then stabilization, and finally reaping the benefits.

The start of the sport project has been explained in detail in various parts of this publication. Though the sport project and the organization around it have not been perfected, the starting phase is coming to an end. The

project has now entered the stabilization phase. This means that less guidance will be directly given by professionals.

The support from the Netherlands will be restricted to the gathering of sponsors for large events, assisting in the training of sport leaders and the promotion of the accession of sport leaders to the sport sector in Mutare.

The Sport work group, originally organized to receive the volunteers returning to the Netherlands from Mutare, will expand its activities to the “distance coaching” of sport leaders in Mutare. In doing so, the members of the work group will focus on advising their colleagues in Mutare on matters of sport content. The idea is that each Dutch volunteer as an expert in one specific sport discipline will be paired up with a sport leader in Mutare. Through one-on-one contact, the pairs will exchange knowledge over this sport. The Dutch volunteer can offer concrete support by providing English-language training schemes, for instance. The city link expects that in this way, the sport leaders will become more independent and will be able to work with a more professional style of organization, even after the departure of their sport advisor, Cees Versteeg. The last phase, reaping the benefits, will then begin within a few years time.

The benefits will be reaped when the sport project operates with a legal status fully independently in Mutare in the areas of organization, management, finances and expertise, without a donor. After all, that is the ultimate goal: a sport programme not only **for** but also **by** the people of Mutare.

De official

Norman Nyaude,

beleidsmedewerker sport bij de gemeente Mutare

“Het stadsbestuur neemt sport veel serieuzer. Zo is er bijvoorbeeld een beleidsmedewerker sport aangesteld,” zegt Norman Nyaude, de beleidsmedewerker sport bij de gemeente Mutare. Hij somt de verschillende positieve resultaten van het sportproject in Mutare op. “Veel meer mensen zijn nu enthousiast voor sport,” vertelt hij. “Mensen uit verschillende doelgroepen nemen deel aan verschillende sportactiviteiten. Er worden meer verenigingen en meer teams opgericht.” Wat de sport leaders betreft is Norman vooral tevreden over de opbouw van capaciteit die heeft plaatsgevonden. “Ze worden nu getraind in verschillende sportdisciplines en cursussen.” Het sportproject heeft niet alleen op de inwoners van Mutare en op de sport leaders een positief effect, ook verschillende belanghebbenden profiteren ervan. “Het sportproject heeft de verschillende *stakeholders* op sportgebied bij elkaar gebracht. Dit gaf hen de kans om hun kennis en ideeën met elkaar te delen.”

“Veel meer mensen zijn nu enthousiast voor sport.”

De prestaties van het sportproject tot nu toe zijn veelbelovend, vindt Norman. “Het sport leaders programma in Mutare is uniek. Het concept waarbij sport leaders worden opgeleid om sportlessen te geven in hun eigen wijk moet landelijk ingevoerd worden.” De Mutare Haarlem Sport leaders organisatie heeft het sportproject in zijn ogen duurzamer gemaakt. “Toch is het nodig om het project nog verder te bestendigen.” Eén manier om dit te bereiken is door groei. “Ik vind dat het aantal sport leaders moet toenemen, zodat we een sterke organisatie krijgen met sport leaders in elke wijk van Mutare.” Norman beseft dat dit

gemakkelijker is gezegd dan gedaan. “Dat de sport leaders vrijwilligers zijn is een bedreiging. Als ze werk vinden is er een groot risico dat we ze voor het sportproject verliezen.” Norman denkt dat het sportproject een belangrijke rol speelt in het succes van de stedenbandrelatie tussen Mutare en Haarlem. “Het sportproject moet deze relatie blijven verstevigen.”

De stage in Haarlem van de vier sport leaders heeft zeker bijgedragen aan de duurzaamheid van het project. Toch is er nog behoefte aan extra training en studie. “Om het sporten naar een hoger niveau te tillen, zouden de sport leaders de mogelijkheid moeten krijgen om een internationale cursus in hun sport te volgen.” Meer kennis over de verschillende sportdisciplines is niet het enige wat nodig is. Norman voorziet ook een vraag naar extra kennis op het gebied van administratie, bestuur en marketing. “Er is behoefte aan hoger onderwijs op het gebied van sportbestuur. Ook sportmarketing zal een openbaring voor de sport leaders zijn.”

Norman schetst tenslotte de toekomst van de sport in Mutare, ervan uitgaande dat het sportproject dan nog steeds bestaat. “De gemeente Mutare steekt met kop en schouders boven andere plaatsen in Zimbabwe uit, zowel wat deelname van de inwoners aan sportactiviteiten als wat sportontwikkelingsprogramma's betreft.” Hij gaat verder: “Er zijn meer sportfaciliteiten, vooral in de nieuwe wijken Chikanga en Hobhouse. Er zijn meer sport leaders. In elke wijk is er een kantoor voor hen en er vinden heel veel sportactiviteiten in de verschillende wijken plaats. Het sport programma en de diverse activiteiten genieten een grote bekendheid. Er zijn veel teams, verenigingen en competities in elke sportdiscipline.”

Voordat het zover is, moet er nog veel werk verzet worden, zowel door de sport leaders als door de beleidsmedewerker sport. “Ik moet werken aan het initiëren van nieuwe programma's, zoals sportactiviteiten voor gehandicapten. De sport leaders moeten daaraan bijdragen. Het opzetten van meer verenigingen en competities heeft voor hen de komende jaren prioriteit.”

The official

Norman Nyaude,
sport officer from the City of Mutare

“The city authorities take sport more seriously, for instance a sport officer has been appointed,” says Norman Nyaude, the sport officer from the City of Mutare. He states several positive results of the sport project in Mutare. “There are now much more people into sport”, he says. “People of different target groups are participating in different kinds of sporting activities. There are more clubs and more teams formed.” As for the sport leaders, Norman is especially satisfied with the capacity building. “They are now trained during different sport courses.” Not only the Mutare residents and sport leaders are affected in a positive way, also different stakeholders profit from the sport project. “The sport project brought the sport stakeholders together, which gave them the opportunity to share knowledge and ideas.”

The achievements of the sport project are promising, according to Norman. “The sport leaders programme in Mutare is a unique one. The concept in which sport leaders are educated to teach sport in their suburbs should become a nationwide one.” In his view the Mutare Haarlem Sport leader organization has made the sport project more sustainable. “Still there is a need for growing more and getting more sustainable.” One way of achieving this is through growth: “In my view the number of sport leaders should increase so that we end up having a good organization of sport leaders in every suburb.” Norman realizes that this is easier said than done. “It is a threat that sport leaders are volunteers. If they find employment there is a big risk of losing them for the sport project.”

Norman thinks the sport project plays an important part in the success of the partnership between the cities of Mutare and Haarlem. “The sport project should continue to strengthen this relationship.”

The internship of the four sport leaders from Mutare in Haarlem did contribute to the sustainability of the project. But still there is need for extra training and education. “To get the sports to a higher level, sport leaders must get opportunities to follow some international courses in their sport.” Not only is more expertise of the different

sports necessary. Norman also envisages a demand for extra knowledge in the fields of administration and marketing. “There is a need for higher level courses in sport administration. Also, sport marketing will be an eye opener for the sport leaders.”

Norman gives a rough sketch of the future, that is, if the sport project sustains. “The city of Mutare will be far above all other cities in Zimbabwe in terms of sport participation and sport development programs.” He continues: “There will be more facilities, especially in the new suburbs Chikanga and Hobhouse. There will be more sport leaders. In every suburb there will be an office for them and a lot of activities will take place in the different suburbs. There will be more awareness of the sport program and the sporting activities. There will be a lot of teams, clubs and leagues in every sporting discipline.”

Before this happens, a lot of work remains to be done, both by the sport officer and by the sport leaders. “I have to

“There are now much more people into sport.”

work more on initiating new programmes, like activities for disadvantaged groups. The sport leaders should contribute. Setting up more clubs and leagues will be a priority for them in the coming years.”

Het trainingskamp

de vier Mutarezen over hun stage

Terug in Mutare, hebben Faith, Brian, Joseph en Rutendo hun bevindingen op papier gezet. Een verslag van de stage in hun eigen woorden.

Doel van de stage

Voordat we vertrokken, hebben we verschillende doelstellingen voor ons bezoek aan Haarlem geformuleerd. Onze eerste doelstelling was om de wederkerigheid in de relatie tussen ons (de Mutarese sport leaders) en de inwoners van Haarlem te stimuleren. We wilden kennis delen en ontvangen, zowel op het gebied van ontwikkeling als van samenwerking. Ten tweede wilden we meer kennis krijgen over de marketing van sport en over sport management. Ten derde wilden we de mondiale bewustwording en dan met name de bekendheid van het Mutare-Haarlem sportproject bevorderen en tegelijkertijd ons netwerk uitbreiden. Een belangrijke doelstelling voor ons was om te ervaren hoe sportactiviteiten en –faciliteiten in Nederland georganiseerd worden, met name in Haarlem. Tenslotte wilden we kennis maken met de manier van leven in het Noorden en zo de mensen en de cultuur beter leren kennen.

Redenen om te sporten

We hebben bij verschillende sportverenigingen meegelopen en rondgekeken. We hebben kennis gemaakt met de multi-sport vereniging TYBB (The Yellow Black Boys), waar we veel inspiratie hebben opgedaan. Het is ons opgevallen dat sportactiviteiten in Haarlem op relatief late tijden plaatsvinden, namelijk tussen vier uur 's middags en elf uur 's avonds.

De Nederlanders doen om twee redenen aan sport. Ten eerste sporten ze om hun gewicht onder controle te houden, want ze hebben een voedzaam en calorierijk dieet. De tweede reden is meer therapeutisch: ze maken veel uren op hun werk en ze sporten om hun stress kwijt te raken en hun hoofd leeg te maken.

Dit is anders voor de inwoners van Mutare, daar is sport meer een bezigheidstherapie, want veel mensen zijn werkeloos. Een positief effect van het vele sporten in Mutare is de afname van de misdaad.

Ervaring bij verschillende sporten

We hebben meegelopen bij een groot aantal Haarlemse verenigingen, elk op een andere sport gericht: cricket, korfbal, tennis, basketbal en atletiek. Ook hebben we onze expertise vergroot met onze ervaring bij een multi-sport vereniging. Tenslotte hebben we ook kennis gemaakt met het sportbuurtwerk in Nederland.

Rood en Wit cricket club

Faith en Joseph waren gedetacheerd bij deze cricket club. Ze hebben trainingen voor de leeftijdsgroep 10-15 jaar bijgewoond. Daarbij hebben ze veel geleerd over basisoefeningen en -trainingen. Vier weken lang heeft Joseph op zondag vier andere cricket trainers geholpen bij het organiseren van een cricket workshop voor vijftig kinderen tussen de vijf en dertien jaar oud. Faith heeft zeven weken lang op zaterdag bij dezelfde club in Amsterdam geassisteerd bij het coachen van spelertjes van drie tot acht jaar oud. Tijdens de trainingen kreeg Faith de kans om haar eigen oefeningen te bedenken. Ook heeft ze de verschillende oefeningen en trainingsmethodes op schrift meegenomen, plus kennis over het coachen van hele jonge kinderen en de beginselen van cricket.

Aurora korfbal club

Als typisch Nederlandse sport was korfbal nieuw voor ons. Het leek ons een sport waar veel plezier aan te beleven is. Brian is van deze sport gaan houden en is ook officieel bij korfbal club Aurora geplaatst. Eens per week woonde hij de trainingen van de oudere groepen bij. Ook heeft hij een keer meegeholpen bij het coachen van kinderen. Hij heeft zoveel opgestoken van het geven van korfbal trainingen, dat hij de sport in Mutare kan introduceren.

Stichting Sportsupport tennis club

Vier weken lang organiseerde de Stichting Sportsupport Kennemerland in de sportzalen van het CIOS tennis workshops voor vijftig kinderen in de leeftijd van 8 tot 12 jaar. Joseph heeft bij deze workshops geassisteerd. Het doel

The training camp

the four Mutarese reporting on their visit

Back in Mutare, Faith, Brian, Joseph and Rutendo have written down their experiences. A report of their internship in their own words.

Aims of the visit

Before we set off, we formulated several aims for our visit. The first aim was to stimulate the reciprocity between the Mutare sport leaders and the people of Haarlem, in terms of development and cooperation. Secondly, we wanted to gain more knowledge on sport marketing and management. As a third aim we wanted to create global awareness about the Mutare-Haarlem sport project and improve our network. An important goal for us was to experience how sporting activities and facilities are organised in Holland, especially in Haarlem. Finally, we wanted to learn the way of living in the North and get to know the people and the culture.

Reasons for participating in sport

We actually have been attached to different sport clubs. We had an opportunity to meet multi-sport club TYBB (The Yellow Black Boys), and that really inspired us a lot. We found out that sport activities in Haarlem take place during relatively late hours, from 4 pm until 11 pm.

Dutch people participate in sport for two important reasons. The first is weight management since they eat a lot of nutritious food. The second is psychotherapy: people really want to relieve pressure from their minds, due to long hours at work. These reasons are slightly different from Mutare people's participation in sport. For the Mutare people, sport means mainly occupational therapy due to the unemployment problem. One of the positive effects is crime reduction.

Experience in a variety of sports

We have been attached to several Haarlem clubs, each focussing on different sports: cricket, korfbal (a typical Dutch sport), tennis, basketball and athletics. We have also gained expertise with a multi-sports club. Finally, we have experienced how community sport is organised in the Netherlands.

Rood en Wit cricket club

Faith and Joseph have been attached to this cricket club,

attending sessions for ages 10-15 years. They gained a lot of basic cricket training drills. During four weeks on Sunday, Joseph was assisting four other cricket coaches to facilitate a cricket workshop for 50 children between the age of 5-13 years. During seven weeks on Saturdays, Faith was also assisting in coaching the children of 3-8 years in Amsterdam with the same club. During the training Faith had a chance to create her own drills. Also, she put on paper those drills that were taught during sessions, plus knowledge on how to teach young children and the basics of cricket.

Guys in Dangamvura practicing volleyball
Jongens in Dangamvura oefenen volleybal

Aurora korfbal club

As a new game to us, korfbal really seemed fun and an enjoyable sport. Brian fell in love with it and he was officially attached to the Aurora korfbal club. Once a week he joined some training sessions with older groups. Once he assisted in coaching children. He learned how to run a training session so well that he can bring the game to Mutare.

van de workshops was om kinderen kennis te laten maken met tennis en zo hun interesse voor deze sport te wekken.

KTC basketbal vereniging

Brian en Joseph hebben deelgenomen aan de trainingen van het eerste team van KTC. Helaas konden ze maar twee weken meetrainen, aangezien het basketbal seizoen ten einde liep. In deze relatief korte tijd hebben ze geprobeerd zoveel mogelijk basketbal vaardigheden op te doen.

KAV Holland atletiekvereniging

Rutendo is aan deze vereniging gekoppeld. Om zijn specifiek kennis over het trainen van atleten te vergroten, heeft hij zowel de trainingen op dinsdag als op vrijdag bijgewoond. Aan het einde van ons verblijf heeft Rutendo een bijeenkomst gehad met de activiteitencommissie van KAV. De commissieleden kwamen met een aantal hoopgevende voorstellen. KAV bood aan om de Mutare Haarlem Athletics Club (atletiegroep die door Cees Versteeg getraind wordt) te steunen en trainingsschema's te sturen, plus de uitrusting die nodig is voor atletiek evenementen. Ook biedt KAV op zijn website een platform voor de atleten uit Mutare, waar ze hun belangrijkste gegevens en resultaten kunnen publiceren. Tenslotte is er afgesproken om onderlinge wedstrijden aan beide kanten te organiseren, zoals een Challenge Day.

Sportontwikkelaar/ sport development worker Cees Versteeg

TYBB multi-sport vereniging (badminton, basketbal, honkbal, softbal, voetbal)

Alle vier hebben we met TYBB samengewerkt bij verschillende sport evenementen, zoals een sportdag voor kinderen. Ook hebben we verschillende bijeenkomsten met TYBB georganiseerd, om onze ervaringen op sportgebied te delen en om aan beide kanten inspiratie op te doen. We realiseren ons dat onze vereniging op een met TYBB vergelijkbare manier opgezet kan worden, met goede faciliteiten, professionele trainers en bestuursleden. Samen hebben we gediscussieerd over de mogelijkheden in de toekomst om onze kennis en ervaring te delen. We hebben het volgende afgesproken:

- ~ TYBB deelt zijn kennis met MHS over het opzetten en runnen van een multi-sport vereniging;
- ~ Beide kanten opperen mogelijkheden om de houding tegenover vrijwilligerswerk te veranderen;
- ~ MHS deelt zijn kennis met TYBB over het organiseren van sportbuurtwerk en over het integreren van HIV/Aids voorlichting in sport;
- ~ MHS bestudeert de mogelijkheden om met weinig middelen een vereniging en competities te leiden;
- ~ Individuele verenigingen worden met elkaar verbonden om elkaars kennis en ervaringen te delen;
- ~ Samen proberen TYBB en MHS een positief imago te creëren en daarmee nieuwe impulsen te geven aan de ledenwerving onder immigranten en etnische minderheden in Haarlem.

Stichting Radius sportbuurtwerk

Stichting Radius is een welzijnsorganisatie die door de gemeente Haarlem wordt gefinancierd. Ze organiseren sportbuurtwerk activiteiten, waarbij ze gebruik maken van de faciliteiten in scholen of de openbare ruimte zoals de Grote Markt in Haarlem. We hebben met Radius samengewerkt bij het sportbuurtwerk en onze ideeën en ervaring met ze gedeeld.

Uitbreiding van ons netwerk

We hebben ook de kans gekregen om kennis te maken met een aantal van de Nederlandse organisaties die fondsen verstrekken.

ICCO (interkerkelijke organisatie voor ontwikkelings-samenwerking)

We hadden een vergadering met Herman Brouwer. De belangrijkste doelstelling van deze bijeenkomst was om

Sportsupport Foundation tennis club

For four weeks, the Sportsupport Foundation organised tennis workshops for 50 children between 8-12 years, using the CIOS (sports academy) facilities. Joseph was assisting at the sessions. The aim of the workshop was to impart kids with basic tennis rules and to create interest for this sport.

KTC basketball club

Brian and Joseph have been joining the training sessions of the KTC senior team. Due to the end of the basketball season they were only able to attend the training sessions for two weeks. In fairly short time, they have tried to gain as many skills as possible.

KAV Holland athletics club

Rutendo has been attached to this club. To expand his knowledge of training athletes he attended sessions on Tuesdays and Fridays. At the end of our stay Rutendo had a meeting with the committee that runs the activities of KAV to discuss the way forward. The KAV officials came up with some very promising points. KAV offered to support the Mutare-Haarlem athletics club sending training schedules and athletics sport equipment for track and field events. In addition, they also asked the Mutare athletes to compile their data, as KAV will publish these on their website. Finally they agreed to organise some competitions on both sides, such as Challenge Day.

TYBB multi-sport club (badminton, basketball, baseball, softball, football)

The four of us have been working with TYBB on various sporting events such as a children's day. We also have been organizing some meetings with TYBB to inspire both sides and to share our experiences in sport. We realised that we can be organized in the same way that TYBB is at the moment, having a good facility, professional coaches and administrators. We discussed some working areas in the coming years as follows:

- ~ TYBB to share knowledge to MHS on how to run a multi-sport club;
- ~ Both sides to learn how to change the attitude towards volunteerism;
- ~ MHS to share knowledge on how to organise community sport and how to integrate sport with HIV/Aids discussions;
- ~ MHS to get knowledge on how to run leagues and clubs without many resources;

- ~ To link individual clubs to share and learn from each other's experiences;
- ~ To create a good image and thus new impulses for TYBB to recruit immigrants/ ethnic minorities.

Stichting Radius community sports

Stichting Radius is basically a welfare organisation that is funded by the City of Haarlem. They organise community sport activities using schools as venues and public places such as the big square market. We have working with them in organising sport activities in the community and we have been sharing our ideas and experiences.

Improving our network

We also had an opportunity to meet several of the international funding organisations that are based in Holland.

ICCO (Dutch organisation for development cooperation)

We had a meeting with the ICCO representative Herman Brouwer. The main objective of this meeting was a brainstorm session on how to move forward with the sport program. The major points that were discussed were how to legalise MHS and which possibilities are available to turn MHS into a multi-sport club. Other points of discussion were:

- ~ The use of Chikanga sport complex as the headquarters of MHS since it is a sport facility;
- ~ The registration of MHS under the Mutare Local Action 21 trust;
- ~ The lobby of MHS for a memorandum of understanding between its stakeholders. This memorandum should spell out the roles and duties of each party;
- ~ The end of Cees Versteeg's term as sport advisor and the future position of MHS. Cees leaving Zimbabwe will affect us as sport leaders and therefore we requested another sport advisor. ICCO indicated that the sport project could submit a proposal for that request, as there are some possibilities for funding another sport advisor in Mutare. The job description will be changed for that vacancy;
- ~ ICCO also acknowledged the importance of sending volunteers to Zimbabwe for the city link, so they will consider continuing their support.

NCDO (Dutch organisation for sustainable development)

We also met NCDO officials in Amsterdam to discuss

te brainstormen over de toekomst van het sportproject. Belangrijke punten die aan bod kwamen waren hoe MHS een legale status kan krijgen en welke mogelijkheden er zijn om van MHS een multi-sport vereniging te maken.

Andere punten die aan de orde kwamen:

- ~ Het Chikanga sport complex met alle faciliteiten gebruiken als het hoofdkwartier van MHS.
- ~ MHS onderbrengen bij de Mutare Local Action 21 trust.
- ~ De lobby van MHS voor een “Memorandum of Understanding” die door alle stakeholders (belanghebbenden) onderschreven wordt. In dit document worden de taken en verantwoordelijkheden van alle betrokkenen vastgelegd.
- ~ Het einde van de uitzending van Cees Versteeg en de toekomst van MHS. De sport leaders hebben aangegeven nog langer behoefte te hebben aan een sportadviseur. ICCO liet weten dat we een verzoek om een nieuwe adviseur aan te stellen kunnen indienen, want er zijn wellicht mogelijkheden voor een nieuwe uitzending. De functieomschrijving van deze adviseur zal voor deze vacature worden aangepast.
- ~ ICCO erkende ook het belang van het uitzenden van vrijwilligers voor het sportproject; voortzetting van deze ondersteuning is in overweging.

NCDO (nationale commissie voor internationale samenwerking en duurzame ontwikkeling)

In Amsterdam hadden we een ontmoeting met enkele medewerkers van NCDO om over ons programma in Mutare te praten. Zij vertelden ons iets meer over hun organisatie, die vijf jaar geleden door de overheid in het leven is geroepen. Op het gebied van sport is het hun belangrijkste taak om alle Nederlandse sportprojecten en -activiteiten binnen ontwikkelingssamenwerking te coördineren. Zij delen hun kennis en informatie met verschillende ontwikkelingslanden. Om al hun taken te kunnen vervullen, hebben ze verschillende instrumenten tot hun beschikking: bijvoorbeeld de website www.sportdevelopment.org en het tijdschrift Supporter. Binnen een jaar zullen zij een budget in het leven roepen dat bestemd is voor zuidelijk Afrika. Zodra dit fonds er is, zullen ze financiering van het Mutare-Haarlem sportproject overwegen.

Unicef (kinderfonds van de Verenigde Naties)

In Den Haag hebben we met een medewerker van Unicef gesproken over mogelijkheden tot samenwerking.

De belangrijkste taak van Unicef is om wereldwijd op te komen voor de rechten van kinderen en hun levensomstandigheden in ontwikkelingslanden te verbeteren. Wij gaven een presentatie over ons programma in Mutare. Dit behelst voornamelijk sportontwikkeling, maar ook sociale ontwikkeling van de jeugd. De medewerker vond ons project erg interessant en raadde ons aan in contact te treden met het lokale Unicef kantoor in Harare, Zimbabwe. De meeste interesse was er voor het Kicking Aids Out programma. Unicef zag mogelijkheden voor het ondersteunen van dit programma, bijvoorbeeld door de materialen te leveren die nodig zijn voor peer education. Aan het eind van ons gesprek spraken we af om contact op te nemen met het Unicef kantoor in Harare, om verder over onze activiteiten in Zimbabwe te praten.

Johan Cruyff foundation (steun aan sport, spel en bewegingsprojecten wereldwijd)

In het Olympisch Stadion in Amsterdam hadden we een bijeenkomst met Carol Thate, de directeur van de Johan Cruyff foundation. Ze legde ons uit wat Johan Cruyff allemaal doet voor de maatschappij en voor ontwikkelings-samenwerking. De foundation gebruikt de populariteit van deze voormalige stervoetballer om fondsen te werven voor ontwikkelingsprojecten en is dus vergelijkbaar met een liefdadigheidsinstelling. Met de fondsen worden projecten voor specifieke doelgroepen ondersteund, met name projecten voor kinderen zoals straatkinderen, sportcentra en weeshuizen. De foundation heeft banden met WHO (wereld gezondheidsorganisatie, een instelling van de Verenigde Naties), Unicef, de internationale tennis bond en de Special Olympics organisatie. Op dit moment ondersteunen ze de Nelson Mandela Foundation voor het ontwikkelen van sportfaciliteiten in Zuid-Afrika. De foundation gaf aan uit te kijken naar een subsidieverzoek van MHS. Ze onderstreepten het belang van een link met een Nederlandse organisatie, zoals de relatie met de stedenband, als een criterium voor financiering. MHS kondigde aan subsidieverzoeken voor verschillende projecten in te dienen, zoals het ontwikkelen van sportfaciliteiten, het organiseren van gehandicaptensport en het verschaffen van onderwijsmogelijkheden, bijvoorbeeld aan sport leaders die zo aan een sportuniversiteit kunnen gaan studeren. De Johan Cruyff University heeft verschillende interessante vakken op het programma staan: sport marketing, management en economie. Studeren via

our program in Mutare. They informed us about their organisation, that was formed by the government five years ago. In the field of sports, the duty of the organisation is to coordinate all Dutch sport projects within development cooperation. They also share information with some of the developing countries. To perform their tasks, they have several instruments at their disposal: their website www.sportdevelopment.org and their magazine called *Supporter*. Within a year they are planning to organise a sport budget for southern African countries. If this happens, they are going to consider the Mutare-Haarlem sport project as a first priority to fund.

Unicef (Dutch branch of the United Nations children's fund)

In Den Haag we met an Unicef official to discuss areas of cooperation. As Unicef, their major role is to work for children's humanity in different areas of social development. We presented our program in Mutare. This basically involves sport development, but also social development for the youth. They thought our project was very interesting and have helped us to link with the local Unicef office in Harare, Zimbabwe. The Kicking Aids Out programme proved to be the most interesting. At the end of the meeting we agreed that we should meet with the Harare office to discuss further on issues effecting Zimbabwe.

Johan Cruyff Foundation (Dutch organisation for the support of sport for children)

At the Olympic Stadium in Amsterdam we met with Carole Thate, the director of the Johan Cruyff Foundation. She elaborated on what exactly Johan Cruyff is doing for society and for development cooperation. She informed us that Johan is a famous former football player. His foundation uses his popularity to gather funds for development projects and is therefore comparable to a charity foundation. With these funds special target groups get support worldwide, especially childcare projects such as street kids, sport and orphanage centres. The foundation is linked with the World Health Organisation (WHO), Unicef, the International Tennis Federation and the Special Olympics Organisation. At the moment funds go to the Nelson Mandela foundation for developing sport facilities in South Africa. The foundation was looking forward to receive an application for funding the MHS programma. They underlined the importance of the cooperation with a Dutch organisation like the city link as a criteria for financial

support.

MHS indicated that they will apply for several projects, like developing sport facilities, organizing sport for disabled people and providing education such as sport leaders studying at a sport university.

The Johan Cruyff University offers several interesting subjects: sport marketing, management and economics. Study over the Internet is one of the possibilities.

Hivos (Dutch organisation for development cooperation)

We met Karel Chambille who works as a development cooperation officer for Hivos in Den Haag. Hivos is a so-called co-funding organisation in Holland which supports projects in the fields of development and social organisation. The activities they fund in southern Africa are concentrated around the themes of human rights, employment opportunities, art and culture.

They judge a proposal on whether it fits the following aspects before they fund: is the government democratic,

Community sport in Dangamvura (township of Mutare)
Buurtsport in Damgangvura (township of Mutare)

internet behoort tot de mogelijkheden.

Hivos (humanistische organisatie voor ontwikkelings-samenwerking)

We spraken met Karel Chambille, hoofd bureau Afrika bij Hivos in Den Haag. Hivos is een zogeheten medefinancieringsorganisatie, die projecten ondersteunt op het gebied van ontwikkeling en sociale organisatie. De activiteiten die Hivos in zuidelijk Afrika ondersteunt concentreren zich rond de thema's mensenrechten, werkgelegenheid, kunst en cultuur.

Een subsidieverzoek wordt beoordeeld op geschiktheid en moet op een van de volgende punten gericht zijn: democratisch bestuur, rechten van minderheidsgroepen, gelijkheid tussen de geslachten, versterking van de positie van de vrouw, mensenrechten, Aids medicatie, gezondheid en onderwijs. In de regio zuidelijk Afrika is Hivos in tien landen werkzaam. Deze activiteiten worden vanuit hun kantoor in Harare geleid.

We spraken af dat MHS een voorstel zal indienen, waarop Hivos zal reageren.

Koninklijke Nederlandse Hockey Bond

Rutendo en Brian zijn bij de hockeybond geweest om te praten over mogelijkheden tot samenwerking. De hockeybond beloofde hockey materialen te sturen, zodat deze sport in Mutare ontwikkeld kan worden. Verder heeft MHS tijdens de bijeenkomst al verschillende modules over sportontwikkeling ontvangen, die gebruikt kunnen worden voor de professionele groei van MHS.

De hockeymaterialen zijn per schip verstuurd.

Materialen

Tijdens het verblijf in Nederland heeft MHS een lobby gehouden voor het ontvangen van materialen en uitrusting voor verschillende sporten. Verschillende organisaties hebben beloofd om dit per container te versturen.

Conferentie over sport en ontwikkelingssamenwerking

Een van onze opdrachten was om een conferentie te organiseren. We wilden onze ervaring en kennis delen met de deelnemers aan deze conferentie. Ook wilden we een bijdrage leveren aan de Haarlemse gemeenschap door aanbevelingen voor verbetering te doen, bijvoorbeeld over het sportbuurtwerk in Haarlem. Op hun beurt waren de Nederlandse deelnemers aan het brainstormen over onderwerpen die wij aangedragen hadden, zoals hoe MHS

in de toekomst als professionele organisatie verder kan worden ontwikkeld. De conferentie was verdeeld in vier verschillende workshops, die de volgende onderwerpen behandelden:

- ~ Peer education (voorlichting door leeftijdsgenoten)
- ~ Sport ontwikkeling en samenwerking
- ~ Duurzaamheid van het MHS programma
- ~ Sportbuurtwerk

Voordat de workshops van start gingen, gaven wij een presentatie over MHS en onze ervaring tijdens ons verblijf in Haarlem. We deden veel ideeën en inspiratie op tijdens deze conferentie. Ook was de ervaring van het presenteren met Microsoft PowerPoint waardevol.

is the project directed at the rights of minorities, sexual orientation, women's empowerment, human rights, Aids medication, health and education. They are working in ten countries in the southern African region. Their activities are controlled from Zimbabwe.

They gave us the go ahead to approach their Harare office. We agreed that MHS will start by sending a proposal to which Hivos will respond.

National Hockey Federation

Rutendo and Brian visited the hockey federation to discuss possibilities for cooperation. The hockey federation promised to send hockey equipment to Mutare so that MHS can develop hockey in Mutare. At that meeting MHS received some sport development modules, to be analysed and used for professional growth. The hockey federation has sent the hockey equipment by ship.

Equipment

MHS has been lobbying for equipment for various sport disciplines. Several organisations have promised to send the requested equipment by ship container.

Conference on sport and development cooperation

As part of our mission we wanted to host a conference. We wanted to use this platform for sharing some insights on our experiences during our stay. Besides, we wanted to contribute to the Haarlem society by giving recommendations for improvement, for instance in the field of community sports. In turn the Dutch participants were brainstorming on topics we formulated, like how MHS could be developed further into a better professional organisation after our return to Zimbabwe. The conference was separated into four workshops, focussing on:

- ~ Peer education
- ~ Sport development and cooperation
- ~ Sustainability of the MHS programme
- ~ Community sports

Before the start of the workshops, we presented an overview of MHS and our experiences during our stay in Haarlem in terms of culture, sport and general impressions. We gained a lot of ideas and the experience of giving a presentation using Microsoft PowerPoint.

Competition on the athletics track in the Chikanga sport complex
Wedstrijd op de atletiekbaan van het Chikanga sportcomplex

De topscorer

Cees Versteeg,

Nederlands adviseur voor sportontwikkeling in Mutare

De Nederlander Cees Versteeg woont sinds eind 2002 in Mutare. Hij is voor drie jaar uitgezonden als sportadviseur van de stedenband Haarlem-Mutare. Voordat hij naar Mutare vertrok, was Cees werkzaam als docent aan het CIOS, de opleiding tot sportleraar. In Mutare was hij betrokken bij het opzetten van het sport leaders programma en de oprichting van de Mutare Haarlem Sport leaders (MHS). Daarnaast riep hij de atletiekclub Haarlem Mutare Athletics Club in het leven. Met enkele veelbelovende atleten nam hij in 2003 en 2004 deel aan de Trosloop, de jaarlijkse halve marathon in Haarlem. Aan het eind van zijn verblijf in Zimbabwe maakt hij de balans op. Om te beginnen heeft sport een andere betekenis in Zimbabwe dan in Nederland. "Het gaat hier meer om het winnen dan om het meedoen." Veel afleiding is er niet. "Roken, drugs, alcohol, teveel eten, tv verslaving of internetspelletjes bestaan hier niet. Er is tijd om te sporten en je daarin te ontwikkelen!" Wedstrijdsport wordt ook gezien als een

"Ik geloof dat we een duurzaam model van sportontwikkeling hebben gecreëerd."

mogelijke manier om geld te verdienen. "Elke Afrikaanse sporter die naar Europa komt droomt ervan om ontdekt te worden en dat hij door zijn sport zoveel kan verdienen dat hij en de familie daarvan een toekomst kunnen hebben. Sport kan een uitweg zijn uit een anders toekomstloze situatie." Voor de sport leaders geldt dat ook wel, maar Cees wil vooral de ervaring benadrukken die zij opdoen in Nederland. "Voor hen is het belangrijk dat zij door een uitwisselingsprogramma meer aanzien krijgen." Maar een dergelijke uitwisseling heeft volgens Cees niet alleen voordelen voor de Mutarezen. Ook de Haarlemmers

profiteren ervan. "Uitwisselingsprogramma's zijn heel goed om vooroordelen en negatieve berichtgeving over de situatie in Zimbabwe beter te leren begrijpen. Door het contact met sporters ervaren Haarlemmers dat het nog steeds om vaak bijzonder aardige, vredelievende en voor hun toekomst vechtende mensen gaat."

Drie jaar heeft Cees met de Mutarezen gewerkt. Vaak met veel plezier. "Ik word ontzettend gestimuleerd door sporters en sport leaders die gepassioneerd en met veel discipline hun sport bedrijven. Veel atleten van mij moeten bijvoorbeeld één tot twee uur lopen naar de training en daarna ook weer één tot twee uur om thuis te komen. En dat hebben ze ervoor over." Natuurlijk zijn er ook zware kanten aan het leven in Mutare. "Ik moet het dan natuurlijk hebben over de machteloosheid tegenover de Aids epidemie. Doodgaan op elke leeftijd gebeurt in Zimbabwe dagelijks. Jonge mensen, ook sport leaders, die sterven aan een aan Aids verwante ziekte, dat is bijna dagelijkse kost. Zoveel begrafenissen! Dat went nooit!"

Om de voortgang te garanderen, is met alle stakeholders (belanghebbenden) inmiddels een "Memorandum of Understanding" voor het Haarlem-Mutare sportproject geformuleerd. "In dat document worden de taken en verantwoordelijkheden van de diverse betrokken organisaties vastgelegd." Het memorandum wordt tijdens de jaarlijkse conferentie ondertekend.

Voor Cees is het sport leaders programma het belangrijkste resultaat van de samenwerking met de Mutarezen. "Al blijft het met zoveel getalenteerde en gedisciplineerde lopers verleidelijk om te zeggen dat het de atletiekclub is. Het sport leaders programma staat als een huis," vindt Cees. "Vooral omdat we nu een structuur hebben waarin de sport leaders zélf de opleiding verzorgen van nieuwe sport leaders. Ik geloof dat we een duurzaam model van sportontwikkeling voor Mutare hebben gecreëerd, wat navolging zal krijgen in het hele land en zelfs buiten Zimbabwe."

The top scorer

Cees Versteeg,

Dutch advisor for sport development in Mutare

Dutchman Cees Versteeg has been living in Mutare since 2002. He was sent as sport advisor for a three-year period by the city link. Before going to Mutare, Cees worked as a teacher at CIOS, teaching future physical education instructors. In Mutare, he was involved with the establishment of the sport leaders program and the founding of the Mutare-Haarlem Sport leaders (MHS). In addition he created the Haarlem-Mutare Athletics Club. Along with a number of promising athletes, he participated in the 2003 and 2004 Trosrun (half a marathon) in Haarlem.

He now looks back on his stay in Zimbabwe.

First, sport means something different in Zimbabwe than it does in the Netherlands. "Here, winning is more important than participating." There are not many distractions.

"Smoking, drugs, alcohol, overeating, TV-addiction and computer games just do not exist here. There is time to sport and to develop yourself further as a person!"

Competitive sport is also viewed as a way to make money.

"Every African athlete who comes to Europe dreams of being discovered and earning enough money to provide his family and himself with a better future. Sport is an escape from a future which would otherwise be hopeless."

This is also true for the sport leaders, but Cees especially wants to emphasize the professional experience they gained in the Netherlands. "The esteem they earn through participation in an exchange programme is important." But this sort of exchange is not only beneficial for people from Mutare, according to Cees. People from Haarlem can also benefit. "Exchange programmes are great for destroying negative stereotypes and reports and for bringing a better understanding of the situation in Zimbabwe. Through contact with the athletes from Mutare, people in Haarlem learn that the Africans are particularly kind, peace-loving and engaged in a fight for their own futures."

Cees worked for three years in Mutare, and often it was a lot of fun. "I was inspired by the athletes and sport leaders who work and practise their sport with such passion and discipline. Many athletes had to walk for one to two hours

to reach the training sessions I conducted, and afterwards it took the athletes another one to two hours to return home. This was never a sacrifice for them, they thought it was worth the effort."

Of course, life in Mutare can be difficult. "I also had to deal with powerlessness in the face of the Aids epidemic. People of all ages die every day in Zimbabwe. That young people, including sport leaders, die from Aids-related illnesses is an almost daily hardship to be endured. So many funerals! You never get used to it!"

To ensure that the work continues, all of the stakeholders formulated a "Memorandum of Understanding" for the Haarlem-Mutare sport project. "The tasks and responsibilities of different parties are explained in the document." The Memorandum will be signed during the yearly conference.

For Cees, the most important result of the cooperation between the people of Mutare is the sport leaders program.

**"I believe that we have succeeded
in creating a sustainable sport
development model."**

"Though it is also tempting to choose the athletics club because of the talented and disciplined runners. The sport leaders programme is strong," Cees thinks. "Especially because we now have a structure in which the sport leaders themselves can train new sport leaders. I believe that we have succeeded in creating a sustainable sport development model for Mutare, which will be copied throughout the country and even outside of it."

De spelregels

voorbeelden van “back to basic” en Kicking Aids Out spelletjes

“Back to basic”

Idee: met zo min mogelijk materiaal leuke sport- en spelactiviteiten voor kinderen organiseren

Chiutsi- utsi

Doel: warming-up, om het ijs te breken

De kinderen vormen een grote kring, met de coach in het midden. De coach scandeert “chiutsi- utsi”, begeleid door trommelslagen op de djembé (of handgeklap). De kinderen antwoorden “utsi!”. Tijdens deze woorden springen ze ritmisch naar voren en volgen de coach in zijn of haar bewegingen (omhoog, omlaag, etcetera). Als de coach vindt dat ze te dicht naderen, dan roept hij of zij: “Amahewu- hewu- hewu- hewu”, waarop de kinderen “hewu!” terugroepen. Tijdens deze woorden gaan ze achteruit, waarbij ze op hun hurken zakken als de coach dat ook doet. (Spreek uit: tsjehoetsie – oetsie en aamaheeuw – heeuw).

“Back to basic” in Haarlem

Leeuwen en impala's

Doel: om de deelnemers te laten bewegen en hun strategisch inzicht te trainen

In een groep van circa dertig kinderen worden twee tikkers, de leeuwen, aangewezen. Deze leeuwen mogen om de beurt tikken. Als de ene leeuw aan het tikken is, moet de andere op de grond zitten. Als de tikkende leeuw gaat zitten, gaat de ander staan en mag dan tikken. De bedoeling is dat de overige groepsleden, de impala's, zo snel mogelijk “gevangen” worden door ze aan te tikken.

(Oplossing: Leeuwen kunnen maar kort op volle snelheid jagen, dus moeten ze samenwerken. Zo kan de ene leeuw de impala's opjagen in de richting van de andere leeuw en dan zelf snel gaan zitten, zodat de andere leeuw de impala's voor het grijpen heeft).

De Zambezi oversteken

Doel: om de deelnemers te leren overleggen en samenwerken

De deelnemers worden verdeeld in groepjes van circa acht spelers.

Het veld is een woest kolkende Afrikaanse rivier, die vol met gevaarlijke krokodillen en nijlpaarden zit. Deze rivier moet worden overgestoken. Om veilig de overkant te bereiken, moet de groep over de stenen lopen die boven het water uitsteken. Maar: iedere groep heeft slechts twee stenen (dubbele krantenpagina's) om aan de overkant te komen. De spelers mogen het water (de grond) dus niet aanraken, want dan worden ze gepakt door de krokodillen en nijlpaarden.

(Oplossing: de eerste pagina wordt neergelegd, alle spelers stappen erop, de tweede pagina wordt een stukje verder neergelegd, waarna de hele groep op die pagina overstapt, de vrijgekomen pagina wordt nog een stukje verder gelegd, enzovoort).

Rules of play

examples of “back to basic” and Kicking Aids Out games

“Back to basic”

Idea: to organise amusing sport activities and movement games for children, with as little tools as possible.

Chiutsi-utsi

Goal: warm-up, to break the ice

All children stand in a circle, surrounding the coach. The coach starts by yelling “chiutsi- utsi”, accompanied by drumming on the djembe (or clapping). The children answer by yelling “utsi!”. During the yelling they jump to the rhythm and come forward, copying the coach in his or her movements (up, down, and so on). When the coach thinks the group is too close, he or she starts yelling: “Amahewu- hewu- hewu- hewu”, to which the children answer “hewu!” During the yelling of these words they move backwards, and jump while squatting when the coach does so.

Lions and impalas

Goal: to let the participants exercise and train their strategic skills

Two taggers are chosen from a group of around thirty; they are the lions. These lions take turns tagging. A lion is only allowed to tag when he or she is standing. The other lion, the one that is not tagging, has to sit on the floor. When the first lion sits down, the second lion stands up and starts tagging.

The aim is that the other players, the impalas, are being caught (tagged) as soon as possible.

(Answer: Lions are only able to hunt at full speed for a very short time. Therefore they have to cooperate in taking the turns. The first lion can chase the impalas in the direction of the second lion and then quickly sits down, giving the second lion the opportunity to stand up and “catch” many impalas straightaway).

Crossing the Zambezi

Goal: to teach the participants how to consult and cooperate.

The players are divided into groups of approximately eight. The playing field is a wild African river, filled with dangerous crocodiles and hippos. This river has to be crossed by the players. To reach the opposite side safely, the group has to walk on the stones that stick out of the water. The group only has two stones (newspaper pages) at its disposal to reach the other bank. The players are not allowed to touch the water (ground), as they will be caught by the crocodiles and hippos.

(Answer: the first page is laid on the ground, all players stand on this page, then the second page is laid down a little bit further, the group moves over to this page, the page that is now free is laid down a little bit further, and so on).

“Back to basic” in Mutare

Kicking Aids Out

Idee: bewustwording over HIV/Aids creëren door middel van sport en spel.

Tikkertje

Doel: om de deelnemers te leren dat condooms bescherming bieden tegen besmetting met HIV

Bij dit spel gaat het erom om als laatste getikt te worden. Een van de deelnemers wordt aangewezen om “HIV” te spelen. Hij of zij moet de andere spelers aantikken. Een speler kan alleen aangetikt worden als hij of zij op dat moment niet in balbezit is. De bal vormt dus een bescherming tegen “HIV”. Zodra een speler aangetikt wordt, verlaat hij of zij het spel. Er zijn slechts een paar ballen in het spel. De spelers moeten de bal daarom overgooien, om zo hun medespelers te beschermen. Als iedereen aangetikt is, begint er een nieuw spel.

Geloof je ogen niet

Doel: om de deelnemers te leren dat je niet kunt zien of iemand met HIV is besmet

De deelnemers worden in twee teams verdeeld. Team A krijgt de bal, team B gaat raden. De teams gaan in een rij met zo'n 4 meter tussenruimte tegenover elkaar staan, met de gezichten naar elkaar toe. De leden van team A geven achter hun rug de bal aan elkaar door. De bedoeling is dat ze team B daarbij op het verkeerde been zetten, zodat die niet weten waar de bal is. Team B klapt ondertussen 10 keer in de handen. Daarna moet één van de teamleden raden wie van team A in balbezit is. De leden van team A mogen pas hun handen laten zien nadat er geraden is. Heeft de speler het goed geraden, dan roepen de spelers van team A “toevallig, toevallig” en krijgt team B één punt. Is het fout, dan mag de speler verder niet meer meedoen. Als iedereen van team B aan de beurt is geweest, wisselen de teams van rol.

Kicking Aids Out

Idea: to create awareness about HIV/Aids through movement games and sport.

Common tag game

Goal: to help participants to learn that condoms can protect them from HIV infection

The object of this game is for the players to be the last to get tagged. One player is picked to be the “HIV”. He must try to physically tag the other players by touching them on any part of the body. A player can only be tagged if at that moment, he or she is not in possession of the ball. The ball acts as protection against “HIV”. When a player is tagged, they leave the game. As there are a limited number of balls, the players must pass the ball to the player who is to be tagged. When everyone is tagged, a new game is started and all can rejoin.

When all members of the guessing team have had a go, the teams exchange roles.

Don't trust your eyes

Goal: to help understand that you cannot know that someone is HIV-positive simply by looking at a person

Two teams are picked. Team B is the guessing team and team A is the one handling the ball (hiding the object). They stand in two lines about 4 metres apart, facing each other. Members of team A pass a small ball behind their backs. They move it from one hand to the next so as to confuse members of team B as to who has the ball at any given moment. The object of the game is for a chosen member on team B to guess who on team A has the ball after every 10 claps. The guessing team makes the claps. All members of team A must keep their hands behind their backs during the guessing and clapping phase. They only show their hands after the guess has been made. When the player on the guessing team guesses right, his or her team gets a point and the other team shouts “lucky, lucky”. When a player makes a wrong guess, he or she is out of the game.

Surftips / tips for websites

Alle websites hebben zowel Nederlands- als Engelstalige pagina's, tenzij anders vermeld.
All websites provide pages in both English and Dutch, unless stated otherwise.

www.haarlem-mutare.nl

Website van de Stedenband Haarlem-Mutare.
The Haarlem-Mutare City Link's website.

www.sportdevelopment.org

Website van het Nederlandse Platform voor Sport en Ontwikkelingssamenwerking.
Website hosted by the Dutch Sport and Development Cooperation Platform.

www.icco.nl

Website van ICCO, Interkerkelijke organisatie voor ontwikkelingssamenwerking
Website by ICCO, Interchurch organization for development cooperation.

www.kickingaidsout.net

Website van het Kicking Aids Out netwerk (alleen in Engels).
Website by the Kicking Aids Out network (in English).

WWW.SCORE.ORG.ZA

Website van SCORE (alleen in Engels).
Website by the SCORE organization (in English).

Afkortingen / Abbreviations

ALO	Academie voor Lichamelijke Opvoeding (sportdocent of –manager, hoger beroepsonderwijs, in Nederland) Academy for Physical Education (vocational training for physical education teacher or sportmanager, in the Netherlands)
CIOS	Centraal Instituut voor de Opleiding van Sportleiders (sport- en bewegingscoördinator, middelbaar beroeps- onderwijs, in Nederland) Central Institute for the Education of Sport Leaders (vocational training for sport leaders in the Netherlands)
ICCO	Interkerkelijke organisatie voor ontwikkelingssamenwerking (uit Nederland) Interchurch organization for development cooperation (from the Netherlands)
ICT	Informatie Communicatie Technologie (elektronische informatie-uitwisseling en –verzameling) -nformation Communication Technology (electronic exchange and collection of information)
KAO	Kicking Aids Out (een methode om via sport en spel voorlichting te geven over HIV/Aids) Kicking Aids Out (a method that uses sport and movement games to educate on HIV/Aids)
KAV	Katholieke Atletiekvereniging Holland / Catholic Athletics Club Holland
LA21	Lokale Actie 21 (platform in Mutare voor kleinschalige maatschappelijke organisaties) Local Action 21 (platform in Mutare for grassroots organizations)
MHS	Mutare Haarlem Sport leaders organisatie (in Mutare) Mutare Haarlem Sport leaders organization (in Mutare)
NCDO	Nationale Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling (in Nederland) National Commission for International Cooperation and Sustainable Development (in the Netherlands)
SCORE	Sport Coaches OutReach (vrijwilligersproject in Namibië, Zambia en Zuid-Afrika; sportinstructeurs uit ver- schillende landen zetten sportprogramma's op en trainen de lokale bevolking om sportleider te worden) Sport Coaches OutReach (a volunteer project that runs in Namibia, South Africa and Zambia and that works with sport instructors from various countries to set up sport programs and train local people as instructors)
SRC	Sport and Recreation Commission (het uitvoerende orgaan van het Ministerie van Sport dat zich vooral bezighoudt met het opzetten van sportstructuren binnen Zimbabwe) Sport and Recreation Commission (the executive organ of the Ministry of Sport that is engaged in setting up sportstructures within Zimbabwe)
TYBB	The Yellow Black Boys, multi-sportvereniging in Haarlem (badminton, basketbal, honk- en softbal, voetbal) The Yellow Black Boys, multi-sport club in Haarlem (badminton, basketball, baseball, softball, football)
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten / Association of Netherlands Municipalities
VN/UN	Verenigde Naties / United Nations

Vier sport leaders uit Mutare, Zimbabwe kwamen in het voorjaar van 2004 kennis maken met het sportleven en het sportbuurtwerk in Haarlem, Nederland. Aan het eind van hun verblijf organiseerden ze de conferentie Leren van Mutarezen, over sport en ontwikkelingssamenwerking.

Dit boekje is ontstaan uit het verslag van die conferentie. Het verhaalt over de conferentie en over de stage van de vier sport leaders. Het gaat nader in op de stedenbandrelatie tussen Mutare en Haarlem, dat de basis voor de uitwisseling vormde. Daarnaast is er aandacht voor het sportproject in Mutare, een concreet voorbeeld van hoe sport gebruikt kan worden binnen ontwikkelingssamenwerking.

Four sport leaders from Mutare, Zimbabwe came to Haarlem, the Netherlands in spring 2004. Their goal was to be introduced to Dutch sport in general, and more specifically to the sport clubs and community sport in Haarlem. At the end of their stay they organized a conference on Sport and Development Cooperation. This book results from the report of this conference. It informs about the conference and the internship of the four sport leaders. It examines the city link relationship between Mutare and Haarlem, which was the starting point for the exchange. It pays attention to the sport project in Mutare, a case study of how sport can be used within the context of development cooperation.

